

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

NDK
Národní digitální knihovna

i Ptejte se
knihovny

Výroční zpráva

2010

Slovo generálního ředitele: přelomový rok 2010	3
Události roku	4
Vytvoření Národní digitální knihovny.....	4
Projekt EMBARK.....	8
Národní knihovna České republiky a její působení v mezinárodním projektu IMPACT.....	8
Záchrana neperiodických bohemikálních dokumentů 19. století ohrožených degradací papíru.....	10
Projekt REDISCOVER.....	11
Sociologický průzkum <i>Čtenáři a čtení v České republice v roce 2010</i>	11
Elektronické informační zdroje.....	12
Ptejte se knihovny.....	13
Výstava roku v Galerii Klementinum.....	14
Z hlavních činností knihovny	16
Doplňování novodobých knihovních fondů.....	16
Zpracování knihovních fondů.....	16
Historické a hudební fondy.....	18
Slovanská knihovna.....	21
Knihovnický institut.....	22
Programy a projekty.....	23
Revitalizace Klementina a dostavba CDH	33
Ekonomické ukazatele, statistika, grafy	36
Základní statistické údaje o Národní knihovně ČR v roce 2010.....	36
Finanční hospodaření.....	37
Odbor doplňování fondů.....	41
<i>Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2010</i>	41
<i>Přírůstek domácí literatury za rok 2010</i>	44
<i>Přírůstek zahraniční literatury za rok 2010</i>	47
Mezinárodní agentury.....	52
Statistiky zpracovatelských útvarů.....	53
Statistické ukazatele služeb.....	54
Slovanská knihovna.....	60
Knihovna knihovnické literatury.....	61
Činnosti v oblasti správy a ochrany knihovních fondů.....	62
<i>Správa knihovních fondů</i>	62
<i>Ochranné reformátování</i>	63
<i>Ochrana knihovních fondů</i>	64
Archiv NK.....	66
Referát vnitřního auditu NK.....	67
Kalendárium významných akcí	68
Publikační činnost NK ČR v roce 2010	75
Dárci	80
Organizační struktura k 31. 12. 2010	92
Zaměstnanci	93
Zkratky	97
Důležité údaje a kontakty	98

Slovo generálního ředitele: přelomový rok 2010

Foto: Eva Hodíková

Rok 2010 byl pro Národní knihovnu České republiky více než přelomový. Byla zahájena první etapa revitalizace historického areálu Klementina, byl zpracován projekt na dostavbu Centrálního depozitáře v Hostivaři a do své realizační fáze byl dotažen projekt budování Národní digitální knihovny. Všechny těmito akcemi učinila Národní knihovna České republiky důležitý a zásadní krok k vytvoření a vybudování moderní knihovny 21. století, knihovny otevřené všem a odkudkoli. Tyto činnosti, zejména však dostavba Centrálního depozitáře v Hostivaři a projekt Národní digitální knihovny, se dostanou do své rozhodující fáze v průběhu roku 2011 a na jeho konci bude obslužná fáze příjmu a zpracování nových přírůstků umístěna v nových prostorách v Hostivaři, kde bude také umístěno srdce Národní digitální knihovny.

V prostorách zrevitalizovaného areálu Klementina budou vybudovány nové depozitní prostory pro zhruba 2,5 milionu svazků, čímž dojde ke snížení statického zatížení stávajících úložných prostor a rovněž dojde k lepšímu využití prostor Klementina pro služby návštěvníkům a čtenářům a vlastní provoz Národní knihovny ČR.

Kromě těchto velkých investičních akcí však pracovníci Národní knihovny pokračovali jak v plnění svých statutárních povinností, tak i v práci na rozvojových a výzkumných programech. Namátkou je možné jmenovat projekt MANUSCRIPTORIUM a KRAMERIUS, v rámci evropského programu Kultura dokončení projektu REDISCOVER, případně i práci na záchraně neperiodických bohemikálních dokumentů 19. století ohrožených degradací papíru.

Knihovnický institut, který v rámci Národní knihovny České republiky působí, zorganizoval sociologický průzkum Čtenáři a čtení v České republice v roce 2010. Dalším rozvojem prošla také Slovanská knihovna, která je jedním z nejvýznamnějších center záchrany slovanské literatury v rámci Evropy a důležitým prvkem v uchování a výzkumu ruské, ukrajinské a běloruské emigrantské literatury první poloviny 20. století.

Cenu konference INFORUM 2010 získal projekt Registr digitalizace, na jehož vývoji se Národní knihovna podílí spolu s Knihovnou AV ČR a společností INCAD.

Uspořádali jsme také nespočet školení pro knihovníky a knihovnické pracovníky a studenty, a to v klasické oblasti rekvalifikačních kurzů a školení i ve formě e-learningu.

Národní knihovna byla také organizátorem mnoha výstav a akcí, které v roce 2010 na její půdě proběhly, a uvítala významné návštěvníky, mezi něž nepochybně patřil i král Kambodže, Jeho Výsost Norodom Sihamoni.

Vše výše uvedené by však nebylo možné bez obětavého zapojení pracovníků Národní knihovny navzdory ztíženým pracovním podmínkám během revitalizace a bez využití jejich profesních znalostí a zkušeností. Za to jim patří veliký dík, stejně jako Ministerstvu kultury České republiky, které v uplynulém roce poskytlo a nadále poskytuje pracovníkům Národní knihovny i jejímu vedení, a to bez ohledu na obtížnou ekonomickou situaci, podporu a pochopení. Velký dík rovněž patří dalším spolupracujícím institucím, knihovnám a sponzorům, kteří jsou pro nás důležitým prvkem při dalším rozvoji a zdokonalování našich služeb.

Ing. Tomáš Böhm
Generální ředitel Národní knihovny ČR

■ Vytvoření Národní digitální knihovny

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VÁŠ ROZVOJ

MINISTERSTVO
KULTURY

V únoru 2010 podala Národní knihovna ČR společně s Moravskou zemskou knihovnou (MZK) jako partnerem projekt *Vytvoření Národní digitální knihovny* (NDK). Projekt byl podán v rámci Výzvy 07 Integrovaného operačního programu *Elektronizace služeb veřejné správy*. V červnu 2010 byl projekt schválen. Jedná se o jeden ze základních stavebních kamenů konceptu eCulture, kterým sektor kultury významně přispívá k naplňování cílů Smart Administration.

Projekt NDK je financován z Integrovaného operačního programu EU částkou 255 milionů korun a spolufinancován z rozpočtu MK ČR částkou 45 milionů korun. Příspěvek ze strukturálního fondu ERDF ve výši 254 946 300 Kč, který činí 85 %, je doplněn 15% kofinancováním ze státního rozpočtu ve výši 44 990 700 Kč. Celkové způsobilé veřejné výdaje tedy činí 299 937 000 Kč.

NK ČR a MZK uchovávají ve svých fondech díky právu úplného povinného výtisku většinu monografií, periodik a dalších druhů dokumentů publikovaných na našem území (bohemika v užším slova smyslu), velké množství dokumentů vztahujících se k ČR publikovaných v zahraničí (bohemika v širším slova smyslu) a spravují bohaté historické fondy. Od roku 2000 spolupracují i na podchycení českého webu. Disponují tedy rozsáhlým a zároveň unikátním materiálem jedinečné kulturní, ale s ohledem na kontext Smart Administration především faktografické hodnoty.

Projekt NDK má tři hlavní cíle:

1. Digitalizace významné části bohemikální produkce 19.–21. století, tj. knih vydaných na území České republiky, napsaných v češtině nebo pojednávajících o Česku. Celkem do konce roku 2019 zdigitalizujeme více než 50 milionů stran, tedy přibližně 300 000 svazků. Dosah projektu není zdaleka omezen jen na dobu jeho trvání, ale bude intenzivně pokračovat i po jeho ukončení v roce 2014 – nejen do roku 2019 v rámci povinné udržitelnosti projektu, ale i v dalších letech.

2. Dlouhodobé uložení dokumentů ve spolehlivém digitálním úložišti. Úložiště poskytne prostor pro bezpečné umístění dosud digitalizovaných dokumentů i digitálních dokumentů vytvořených či získaných v projektu NDK i v rámci dalších projektů.

3. Zpřístupnění digitálních dokumentů v jednotném, uživatelsky vřídlném rozhraní s vysokou mírou možné personalizace. Z jednoho místa budou přístupné digitalizované dokumenty i placené on-line databáze.

System NDK

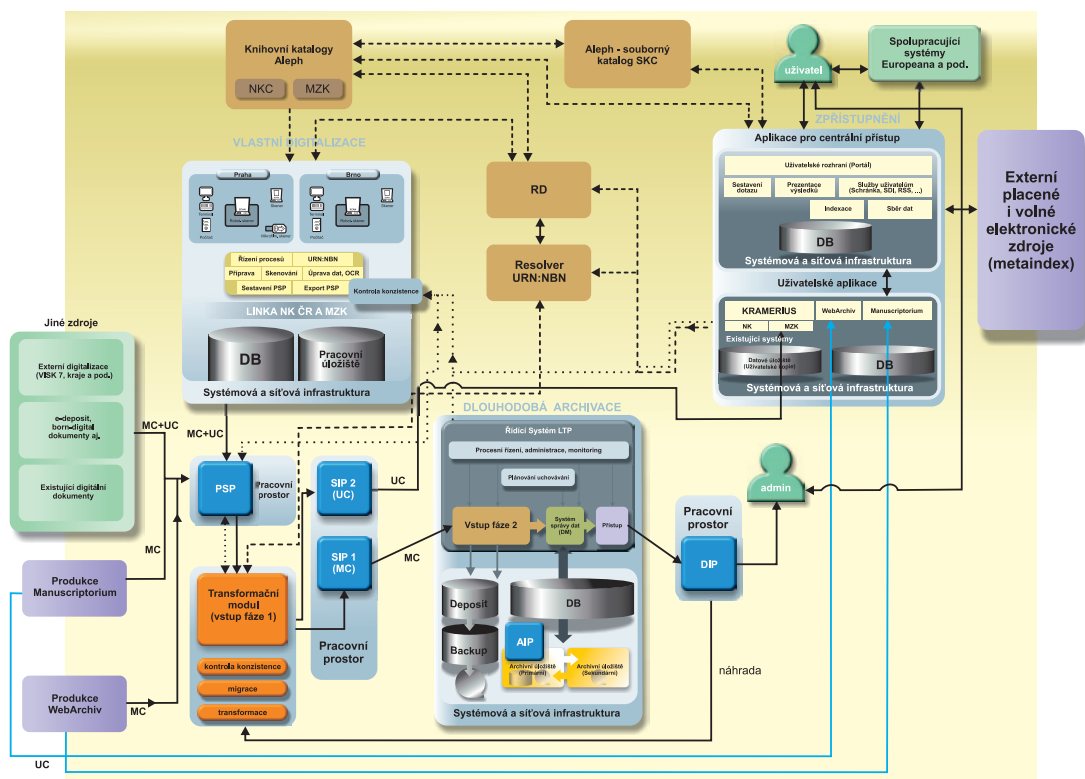
System NDK tvoří čtyři základní subsystémy a řada subsystémů podpůrných. Všechny subsystémy budou vybudovány nad základní technologickou infrastrukturou zahrnující servery, úložné prostředky, síť a základní řídicí prostředky. Tato infrastruktura vznikne rozšířením existujícího technologického prostředí provozovaného již nyní v NK ČR a MZK.

Základními subsystémy jsou:

- **Subsystém digitalizace**
- **Subsystém dlouhodobého uložení dokumentů (LTP subsystém)**
- **Subsystém pro transformace a kontroly konzistence (transformační modul)**
- **Subsystém zpřístupnění informací a dokumentů (současné aplikace zpřístupnění + aplikace pro centrální přístup)**

Součástí systému jsou technické a administrativní nástroje zajišťující propojení subsystémů mezi sebou a jejich integraci se stávajícími aplikacemi (integrační vrstva).

Role jednotlivých subsystémů v rámci systému NDK i jejich vzájemné vazby zachycuje následující grafické znázornění.

Legenda k obrázku:

- Digitalizace, Dlouhodobá archivace a Aplikace pro centrální přístup jsou moduly, kde existují hotová řešení (na základě požadavků ve výběrovém řízení bude vybráno řešení nejvhodnější).
- Transformační modul je dosud neexistující komponenta, kterou je třeba v rámci projektu NDK vyvinout (případně doprogramovat její funkcionality k použitelnému produktu).
- Systémy, které již existují (Aleph, Registr digitalizace, URN:NBN resolver, Kramerius, WebArchiv, Manuscriptorium), je třeba do systému NDK integrovat a propojit s nově budovanými systémy a moduly.

MC = archivní kopie (master copy)

UC = uživatelská kopie (user copy)

PSP = producer submission package – balíček dat a metadat z procesu digitalizace nebo dodaný z externích zdrojů

SIP = submission information package – balíček dat a metadat vstupující do LTP systému

DIP = dissemination information package – balíček dat a metadat vystupující z LTP systému

AIP = archival information package – balíček dat a metadat v archivu

DB = databáze

Typy čar:

– plná čára – toky balíčků (data + metadata)

– přerušovaná čára – toky metadat, předání identifikátorů

– tečkovaná čára – kontroly záznamů

– modrá čára = uživatelské kopie projektů Manuscriptorium + WebArchiv (jdou mimo, zajišťuje se jen archivování MC z těchto projektů)

Postup dokumentů systémem NDK (základní popis k obrázku):

- Dokument vybraný pro digitalizaci prochází zpracováním v subsystému digitalizace s použitím nástrojů tzv. digitalizačního workflow; metadata se získávají z knihovního systému Aleph pomocí načtení čárového kódu a předávají se do digitalizačního workflow a do Registru digitalizace (dále RD); digitalizační workflow také přiděluje dokumentům identifikátory (URN:NBN), které dále spravuje aplikace Resolver URN:NBN.
- Výstupem procesu digitalizace je balíček dat PSP, který obsahuje jak data a metadata pro zpřístupnění, tak data a metadata určená k archivaci. Tento balíček je vložen do sdíleného pracovního prostoru.
- V pracovním prostoru balíčky PSP dále zpracovává transformační modul. Jsou zkontrolována metadata a vytvořeny balíčky SIP 1 pro LTP systém a SIP 2 pro zpřístupňující systém (transformací metadat a struktury balíčků). Transformační modul přiděluje URN:NBN externím dokumentům, které nepřícházejí z digitalizačního workflow.
- SIP 1 je dále zpracován v LTP systému: výstupem je balíček AIP a jeho uložení do archivního modulu LTP systému.
- Aplikace Kramerius (v NK ČR i MZK) zpracuje balíček SIP 2 a zajistí zpřístupnění uživatelských kopií (UC). V aplikacích Kramerius budou umístěny uživatelské kopie vyprodukované oběma pracovišti digitalizace (Praha, Brno) i uživatelské kopie externích dat.
- Digitalizační workflow kontroluje konzistenci – zda UC i MC skončily v cílovém místě – a zajistí smazání PSP balíčků z pracovního prostoru.
- Systémy RD a Resolver URN:NBN sklízí informace z aplikací Kramerius a RD posléze poskytuje URL uživatelské kopie knihovnímu katalogu Aleph (NKC, MZK), odkud se předávají dále do SKC.
- Aplikace pro centrální přístup sklízí data ze zpřístupňujících aplikací (Kramerius, Manuscriptorium, WebArchiv), odkud uživatel získává i obrazová data a fulltexty, případně rozšířený popis.
- V případě potřeby nahradit uživatelské kopie jsou archivní data vyexportována přes nastavitelný DIP do transformačního modulu a jsou vložena do aplikací pro zpřístupnění (migrace metadat i dat může proběhnout v rámci LTP systému a jeho workflow pro DIP).
- Koncový uživatel nemá přístup k archivním datům, pouze k UC přes reprezentace v aplikacích pro zpřístupnění. Pokud koncový uživatel přesto potřebuje data ve vysoké kvalitě, může je manuální cestou (prostřednictvím správce systému) získat na objednávku z archivu.
- Data z projektů Manuscriptorium a WebArchiv nebudou v transformačním modulu upravována pro zpřístupňující aplikace. Zde vložení do zpřístupňující aplikace probíhá „nezávisle na projektu NDK“ mimo transformační modul, před či po vložení dat do LTP systému.
- Data z jiných zdrojů určená k archivaci a zpřístupnění v systému NDK jsou vkládána do pracovního prostoru transformačního modulu, který zajišťuje jejich převod do balíčků SIP 1 a SIP 2 a jejich odeslání do LTP a aplikací zpřístupnění.
- Transformační modul sleduje tok dokumentů z externích zdrojů a kontroluje konzistenci UC a MC mezi LTP a aplikacemi zpřístupnění. V případě, že je vše v pořádku, zajistí smazání PSP balíčků externích dat z pracovního prostoru.

Popis subsystémů projektu NDK

Subsystém digitalizace

Subsystém digitalizace zajišťuje provoz digitalizačních pracovišť, která jsou umístěna ve dvou lokalitách (Praha-Hostivař a Brno). Na těchto pracovištích probíhá převod – skenování analogových podkladů (papírových dokumentů či mikrofilmových předloh) do digitální podoby a příprava dat pro dlouhodobé uložení a prezentaci. Vstupem do digitalizačního pracoviště jsou jednak vlastní analogové předlohy budoucích digitálních objektů, dále metadata jednotlivých objektů, která vznikají převodem z knihovního katalogu NK ČR a MZK. Výpůjčka dokumentu pro skenování se provádí v knihovním katalogu, metadata jsou stažena z katalogu po záznamu do RD. Systém RD udržuje informace o digitalizovaných dokumentech v celé ČR, z jednotlivých komponent subsystému pro zpřístupnění získává informace o lokacích uživatelských kopií (URL). Tyto informace je schopen zpětně předat knihovnímu systému.

Po naskenování analogových předloh probíhají další úpravy naskenovaných obrazů (narovnání, ořezy apod.) a především kompletace informací o dokumentu – metadat. Nakonec vznikne pro každý

dokument informační balíček PSP (producer submission package) zahrnující veškerá metadata náležející k dokumentu i vlastní naskenovaný obraz (tzn. data).

Balíček PSP je z pracovního prostoru vymazán na základě kontroly přítomnosti dat v LTP a v aplikaci zpřístupnění, kterou provede kontrolní modul digitalizačního workflow (v případě externích dat, která nebudou procházet digitalizačním workflow, provede tuto kontrolu transformační modul).

Subsystém dlouhodobého uložení dokumentů (LTP subsystém)

LTP subsystém je důvěryhodný digitální repozitář umožňující efektivní správu, ochranu a uložení dat a metadat vznikajících v projektu NDK a dalších dat, která se stanou součástí NDK. Repozitář zajišťuje jak fyzickou ochranu dat (ochranu bit streamu), tak logickou ochranu dat (zachování použitelnosti a srozumitelnosti pro blízkou i vzdálenou budoucnost) podle normy OAIS (ISO 14721:2003). Subsystém LTP bude ukládat archivní kopie zdigitalizovaných dokumentů NK ČR, MZK i některých externích dodavatelů, archivní kopie born-digital dokumentů z archivace webu, soubory dalších dokumentů, především born-digital (e-depozit).

Ke každému dokumentu jednotlivě i jako k logické entitě budou ukládána metadata popisná (v omezené míře), strukturální, technická i administrativní. Jakákoliv metadata budou muset odpovídat aktuálním obecně přijímaným standardům.

Subsystém pro transformace a kontroly konzistence (transformační modul)

LTP subsystém bude na svém vstupu vyžadovat informační balíčky SIP v určitém definovaném tvaru. Řada již existujících zdigitalizovaných dokumentů je však uložena v jiných formátech a strukturách metadat vyplývajících z dosavadní praxe digitalizace v NK ČR a MZK. Podobný problém s nevhovujícím formátem obrazových dat a metadat může nastat i u dokumentů přicházejících z externí digitalizace. Pokud mají být stávající a externí dokumenty správně uloženy do LTP subsystému, bude třeba jejich formáty transformovat do preferované podoby. Transformační modul musí umožnit přizpůsobení různých metadatových formátů i formátů digitálních dokumentů. Z pohledu použití se bude jednat o individuální nastavení či vývoj pro konkrétní zdroje dokumentů. Protože i systémy pro zpřístupnění vyžadují na vstupu data v určitém definovaném tvaru, transformační modul bude zajišťovat též konverzi dat z různých zdrojů do formátu SIP pro zpřístupnění uživatelské kopie.

Tento subsystém, nezbytný pro komplexní chod celého systému, bude předmětem vývoje ze strany systémového integrátora celého projektu a bude nutně vytvářen ve spolupráci s odborníky z NK ČR a MZK. Bude muset být dále rozvíjen a udržován vlastními zaměstnanci obou institucí i po skončení doby trvání projektu.

Subsystém zpřístupnění informací a dokumentů

Subsystém zpřístupnění bude mít dvě vrstvy:

A. Stávající aplikace zpřístupnění – Kramerius, WebArchiv a Manuscriptorium

Základem subsystému zpřístupnění dokumentů budou tři již existující aplikace: Kramerius (instalace v NK ČR + instalace v MZK), WebArchiv a Manuscriptorium. Do jejich provozního úložiště budou uloženy zpřístupňované dokumenty jako uživatelské kopie. Uživatelská kopie dokumentu obsahuje obdobná metadata jako jeho archivní kopie, vlastní dokument je ale v úspornějším formátu postačujícím pro běžné zobrazení.

B. Aplikace pro centrální přístup

Kromě těchto aplikací bude v rámci systému zpřístupnění vybudována tzv. Aplikace pro centrální přístup, která zajistí pohodlný přístup k dokumentům z různých aplikací pro běžné uživatele, a to v jediném, uživatelsky vlídném rozhraní. Výhodou přístupu přes Aplikaci centrálního přístupu bude, že uživateli umožní vyhledávat všechny dokumenty a informace najednou, aniž by musel vědět, ve které z výše zmíněných a jiných aplikací jsou příslušné informace uloženy, a aniž by se musel seznamovat s řadou různých uživatelských rozhraní. Prostřednictvím Aplikace pro centrální přístup budou uživatelům dostupné nejen výstupy NDK, ale budou moci vyhledávat také informace o fyzických dokumentech ve fondech NK ČR a MZK a dalších knihoven nebo informace z předplacených externích elektronických zdrojů (jednotliví agregátoři nabízejí zdroje ze svých portfolií v různých uživatelských rozhraních, Aplikace pro centrální přístup však již dnes umožňují přistupovat ke všem zdrojům v rámci jediného centrálního indexu).

■ Projekt EMBARK

Mezinárodní projekt EMBARK (*Enhance Manuscriptorium through Balkan Recovered Knowledge*) v rámci programu Culture, který koordinuje Národní knihovna České republiky, byl zahájen v září vstupním setkáním (3. 9. 2010 v Praze) a bude probíhat do dubna 2012. Na počátku byly jeho partnery Ústav bulharského jazyka Bulharské akademie věd v Sofii, Srbská národní knihovna v Bělehradě a Ústřední veřejná knihovna v řecké Verii. Řecký partner však počátkem prosince z projektu odstoupil pro neschopnost zaručit spolufinancování v důsledku těžké finanční krize, která Řecko postihla. Protože však podle pravidel programu Culture je nutné, aby v každém projektu byly zúčastněny alespoň tři země, odstoupení řeckého partnera toto pravidlo neporušilo, takže v projektu bylo možno pokračovat za podmínky, že zbylí partneři převezmou povinnost partnera odstoupivšího. Národní knihovna České republiky jako koordinátor přerozdělila úkoly a v projektu bylo možno pokračovat takřka bez prodlení.

Cílem projektu EMBARK je mobilita profesionálů tak, aby byl možný přenos znalostí nutných k budování Manuscriptoria jakožto agregovaného zdroje poskytujícího sofistikované služby koncovým uživatelům, které překračují možnosti obvyklé digitální knihovny a stávají se skutečným virtuálním badatelským prostředím pro práci s písemným a dokumentárním dědictvím. Předmětem přenosu znalostí budou tvorba distribuovaného komplexního digitálního dokumentu, příprava elektronických plných textů, vkládání nestandardních znaků do XML dokumentů a lemmatizace elektronických plných textů. Posléze budou do Manuscriptoria integrovány dokumenty představující kulturní dědictví balkánských zemí (Bulharska a Srbska) a bude vytvořena síť potenciálních partnerů Manuscriptoria, jejichž integrace se předpokládá v budoucnosti a pro které bude uspořádán informativní workshop. V souvislosti se zapojením balkánského písemného a dokumentárního dědictví do středoevropského i celoevropského kontextu prezentovaného v Manuscriptoriu je cílem projektu vytvořit některé elektronické edice rukopisných textů vyjadřujících tento kontext a rovněž je zpřístupnit v Manuscriptoriu. Na závěr projektu se budou ve všech zúčastněných zemích konat společné výstavy písemného a dokumentárního dědictví těchto zemí a v Sofii proběhne závěrečná konference na téma shod, podobností a rozdílů mezi balkánsko-slovanským a středoevropským kulturním dědictvím.

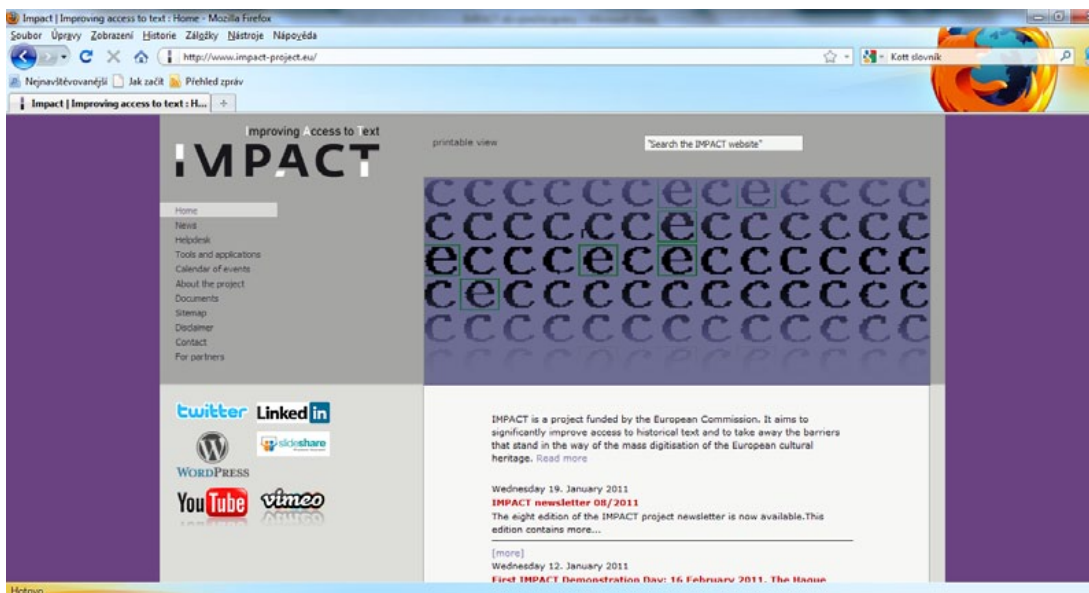
■ Národní knihovna České republiky a její působení v mezinárodním projektu IMPACT

V říjnu roku 2009 byli během konference LIBER/EBLIDA 2009 osloveni zástupci Národní knihovny ČR (dále jen NK ČR) s nabídkou, zdali by chtěli vstoupit mezi řešitele projektu IMPACT v rámci rozšíření projektu o partnery pocházející ze střední a východní Evropy. NK ČR byla zvolena zejména kvůli vynikajícím výsledkům v dalším mezinárodním projektu TELplus a dále díky svým aktivitám realizovaným v projektu výzkumu a vývoje *Optimalizace nástrojů pro digitalizaci tištěných dokumentů ohrožených degradací papíru*, který se úzce dotýká problematiky vylepšování výsledků OCR, jež patří k hlavním cílům projektu IMPACT (o tom svědčí i tento akronym zkracující plný název projektu Improving Access to Text). Vzhledem k tomu, že pro aktivity projektu jsou klíčové vazby na vývoj jazyka, byl obdobně jako u ostatních partnerských knihoven osloven i takzvaný jazykový partner, jímž se stal Ústav Českého národního korpusu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy zastoupený prof. PhDr. Karlem Kučerou, CSc.

NK ČR vstoupila mezi plnohodnotné řešitele projektu k 1. dubnu 2010. Zařadila se tak do skupiny čítající celkem 26 partnerů z celé Evropy. V projektu jsou zastoupeny velké národní a univerzitní knihovny (Britská knihovna, Francouzská národní knihovna, Innsbrucká univerzitní knihovna atd.), výzkumná jazykovědná centra (Institut pro nizozemskou lexikologii, Jazykovědné centrum Univerzity Mnichov, Institut Jožefa Stefana v Lublani atd.) a technologičtí partneři zodpovídající za vývoj (např. Univerzita Salford, ABBYY či IBM Haifa). Partneři jsou rozděleni do 4 subprojektů a 23 pracovních skupin. Bližší informace jsou k dispozici na webové stránce <http://www.impact-project.eu/>.

Projekt IMPACT je čtyřletý a disponuje rozpočtem 16 500 000 € (přičemž dotaci tvoří 12 100 000 €). Pro financování byly využity zdroje 7. rámcového programu Evropské unie. Koordinátorem projektu je Holandská národní knihovna zastoupená projektovou manažerkou Hidelies Balk. Jeho základními cíli je zdokonalit uživatelský přístup k historickým textům díky zlepšování výsledků OCR, sdílet informace o průběhu masové digitalizace a definovat „best practices“ pro jednotlivé typy dokumentů a vytvářet nástroje, které by tento proces zefektivnily, či vybudovat metodologické centrum, které by v budoucnosti poskytovalo konzultace pro proces digitalizace a zároveň definovalo mezinárodně platné strategie.

Náhled na webovou stránku projektu IMPACT

NK ČR je členem tří pracovních skupin – CB5, CB6 a COORD. Mezi její úkoly patří tvorba 5000 stran stoprocentně opravených OCR dokumentů ve formátu PAgEXml v českém jazyce, které budou dále sloužit pro testování vytvářených nástrojů a výzkumné aktivity Ústavu Českého národního korpusu. Pro jeho činnosti, jež se týkají vytváření databází jazykových tvarů staršího českého jazyka, byly poskytnuty i již dříve digitalizované slovníky Josefa Jungmanna a Františka Štěpána Kotta. Obě tyto aktivity mohou v budoucnu přispět k dosažení lepších výsledků OCR při rozpoznávání starších českých dokumentů. K dalším povinnostem NK ČR se řadí testování některých nástrojů vytvářených technologickými partnery a prezentování výsledků projektu. Kromě těchto základních úkolů se NK ČR podílí i na vybudování výše zmíněného metodologického centra. NK ČR je činná i v managementu projektu – je členem jeho Valného shromáždění.

Pro plnění uvedených cílů disponuje NK ČR rozpočtem 47 300 € na dobu 21 měsíců (pro období 1. duben 2010 – 31. prosinec 2011). Uvedená suma je tvořená téměř 75% dotací ve výši 35 345 € a 25% institucionální spoluúčastí.

Díky výzkumným aktivitám realizovaným již v rámci projektu *Optimalizace nástrojů pro digitalizaci tištěných dokumentů ohrožených degradací papíru* a i s výhledem na činnosti, jež budou uskutečňovány v rámci dalšího projektu schváleného pro období 2011–2015 programem NAKI Ministerstva kultury ČR, patří NK ČR ve sledované problematice mezi evropskou špičku. Z tohoto pohledu nic nebrání naplnění všech úkolů stanovených projektem IMPACT.

■ Záchrana neperiodických bohemikálních dokumentů 19. století ohrožených degradací papíru

Finanční prostředky Norského království a dalších zemí sdružených v Evropském hospodářském prostoru významnou měrou přispěly k ochraně, obnově a uchování velkého množství kulturních památek v České republice. Z těchto prostředků byl financován i projekt NK ČR zaměřený na záchranu ohrožených monografií 19. století, které byly vytištěny na nekvalitní dřevitý papír, podléhající rychlé degradaci. Zatímco od roku 1901 vlastní knihovna dva povinné výtisky, z nichž jeden má archivní povahu a využívá se jen výjimečně v případech, kdy není další exemplář dostupný, pro období 19. století má knihovna pouze jediný povinný výtisk, který se v minulosti běžně půjčoval. Tato situace se podepsala na fyzickém stavu této sbírky, která obsahuje významné, často unikátní publikace dokumentující rozvoj českého jazyka, literatury, počátek průmyslové výroby, vědních disciplín, politických hnutí a stran atd. Ve sbírce jsou také zastoupeny významné úřední tisky, dobové učebnice, románová literatura i počátky novodobé poezie.

Koncem 90. let bylo rozhodnuto vyčlenit unikátní exempláře 19. století a podřídít je stejnému režimu, který mají dokumenty Národního konzervačního fondu. Dalším logickým krokem k záchraně této sbírky bylo reformátování dokumentů ohrožených degradací papíru. Reformátování ohrožených periodik se NK ČR věnovala v podstatě od počátku 90. let v rámci programu CASLIN, vývojových projektů a od roku 2001 i v rámci programu VISK, zaměřeného na podporu veřejných knihoven. Proto v okamžiku, kdy bylo možné využít dotace z Finančních mechanismů EHP a Norska, padla volba na ohrožené monografie, pro které již nezbývaly finanční prostředky.

V roce 2005 byly v rámci 1. výzvy v NK ČR připraveny a odevzdány na Ministerstvo kultury ČR celkem tři projekty. Z desítek projektů, které evidovalo MK ČR, byly postoupeny dále k hodnocení pouze dva projekty. V našem případě se jednalo o individuální projekt v rámci 1. priority Uchování kulturního dědictví a priority MK ČR 1.2 Zlepšení péče a ochrana movitého kulturního dědictví. Celý proces schvalování projektu trval bohužel až do konce roku 2006, čímž se podstatně zkrátila lhůta na jeho realizaci.

S ohledem na mezinárodní doporučení i výsledky vývojových projektů byla pro reformátování zvolena hybridní technologie, a to celkem ve dvou podobách: skenování mikrofilmů a hybridní snímkování. Projekt byl pojat jako dodavatelský, proto v rámci rozpočtu projektu nebyly nárokovány žádné investice. Před zahájením realizace však bylo třeba vyhlásit a vyhodnotit čtyři nadlimitní výběrová řízení. Pro mikrofilmování, kopírování mikrofilmů a skenování mikrofilmů byla vybrána firma AMPACO, pro hybridní snímkování firma MICRONA a pro zpracování dat a tvorbu metadat firma ELSYST ENGINEERING.

Realizace projektu byla zahájena v polovině roku 2007 přípravou dokumentů a jejich mikrofilmováním. Poté následovalo skenování mikrofilmů, hybridní snímkování a koncem roku zpracování dat. Ve stejném pořadí projekt končil: do konce roku 2009 mikrofilmování, skenování mikrofilmů a hybridní snímkování, v roce 2010 zpracování dat. Celkem bylo v rámci projektu reformátováno 2 800 995 stran ohrožených dokumentů, také díky podstatnému vkladu Oddělení mikrografie a Oddělení digitalizace NK ČR, která musela nahrazovat výpadky dodavatelských firem.

Projekt předpokládal reformátování 2,4 milionů stran dokumentů, náklady byly vyčísleny na 1,2 milionů eur. Z této částky 1 milion eur představuje dotace, zbytek spolufinancování. Projekt byl vyhodnocován každé tři měsíce na základě zprávy Project Implementation Report (PIR). Během realizace bylo nutné čelit několika typům rizik. Jednak to byly problémy s dodávkami na straně firem, které nebyly vždy schopny dodržet stanovený harmonogram. Druhým vážným rizikem bylo financování, kdy jsme obdrželi schválené prostředky na příslušný rok až během dubna či května a do té doby jsme nemohli najímat externí spolupracovníky a hradit faktury firmám.

Obálka jedné z reformátovaných publikací

Projekt lze hodnotit jako velmi úspěšný. Více než 16 000 reformátovaných monografií je nyní dostupných na webové stránce NK ČR prostřednictvím Systému Kramerius. Kromě uživatelských digitálních kopií jsou na Centrálním datovém úložišti uchovávána zdrojová data a ve skladu se speciálními klimatickými podmínkami archivní a matriční mikrofilmy. Pro 5230 svazků s nejvíce poškozenou vazbou byly zhotoveny ochranné krabice z lepenky archivní kvality, jejichž výroba byla též financována z prostředků projektu.

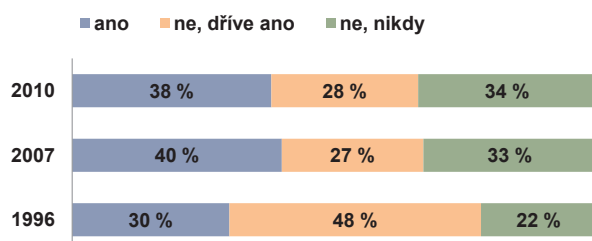
■ Projekt REDISCOVER

V listopadu 2010 byl dokončen projekt REDISCOVER (Reunion of Dispersed Content: Virtual Evaluation and Reconstruction), který byl zahájen v září 2009. Národní knihovna České republiky byla jeho koordinátorem, partnery byly litevská, polská a rumunská národní knihovna. Cílem projektu bylo virtuálně rekonstruovat rozptýlené písemné a dokumentární dědictví a zpřístupnit je v rámci Manuscriptoria. To se podařilo – Manuscriptorium bylo rozšířeno o 47 komplexních digitálních dokumentů z Národní knihovny ve Varšavě, 168 dokumentů z Národní knihovny ve Vilniusu a byla dokončena integrace 307 dokumentů z Národní knihovny v Bukurešti, z její pobočky v Albě Lulii (která byla zahájena již v průběhu řešení projektu ENRICH v prosinci 2007 až listopadu 2009). Byla uspořádána výstava a v národních mutacích prezentována v březnu 2010 ve Vilniusu, v květnu 2010 ve Varšavě, v červenci 2010 v Bukurešti a v září 2010 v Praze. Výstavu doprovázela publikace *Four Versions of One Culture / Čtyři podoby jedné kultury / Vienos kultūros keturias versijos / Citerų versijos jednej kultury / Patru versiuni ale unei culturi*. Shrnuje eseje jednotlivých národních partnerů projektu, které představují různé pohledy na jednu středoevropskou kulturu. V září se konala v Praze závěrečná konference, jejímž tématem byla jednotna středoevropské kultury ve středověku a raném novověku. Přednášky byly vydány ve sborníku *REDISCOVER Final Conference Proceedings*. Zástupce Národní knihovny České republiky, koordinátora projektu, přednesl referát srovnávající národní verze středoevropské kultury ve středověku na konferenci *Kazania Świątokrzyskie: Geneza, przekaz, tekst, kontekst – po lekturze nowej edycji* ve Varšavě v březnu 2010. Podařilo se i rozšířit síť partnerů – digitalizovaný dokument do Manuscriptoria integrovala krajská knihovna v Brašově v Rumunsku.

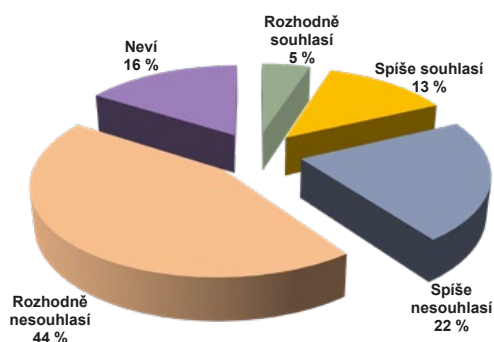
■ Sociologický průzkum Čtenáři a čtení v České republice v roce 2010

Národní knihovna ČR, Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. a Městská knihovna v Praze uskutečnily v roce 2010 reprezentativní průzkum mezi obyvateli ČR staršími 15 let. Celkově šlo již o druhé šetření – předchozí proběhlo v roce 2007 a bylo vůbec prvním reprezentativním šetřením zaměřeným na čtení, které se u nás kdy konalo. Praktickou část průzkumu provedla agentura DEMA, a. s. Sběr dat se uskutečnil v průběhu června 2010 na vzorku 1550 respondentů. Speciální část dotazníku byla zacílena na obyvatele Prahy. Průzkum v roce 2010 byl detailněji zaměřen na čtení beletrie a na vztah mezi čtením a internetem (digitální sférou). Vyplývalo z něj, že 79 % Čechů přečte za rok alespoň

Využil/a jste během roku knihovnu?

Nahradí e-knihy tištěné knihy?

jednu knihu (v roce 2007 se jednalo o 83 %), že 46 % nakoupí za rok alespoň jednu knihu (v roce 2007 to bylo 71 %) a že 38 % navštíví za rok alespoň jednu veřejnou knihovnu (v roce 2007 byl tento údaj 40 %). Češi v průměru přečtou za rok 17 knih, jejich čtení se denně věnují 38 minut, za rok nakoupí průměrně 5 knih a utratí za ně 1214 Kč, v jejich domácích knihovnách se v průměru nachází 246 knih. Opět se ukázalo, že ženy čtou výrazně více než muži. U čtení knih obecně je genderový rozdíl 12 % ve prospěch žen, u beletristických titulů je rozdíl ještě větší – 21 %. Nejvyšší počet čtenářů se nachází ve věkové skupině 15–24 let (84 %), mezi obyvateli, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání (93 %), a ve velkoměstech nad sto tisíc obyvatel (84 %). Znovu vyšlo najevo, že z vlivů působících na čtení hraje největší roli domácí (rodinné) prostředí. Pokud jde o vztah mezi čtením a internetem, tak průzkum ukázal, že čím silnější čtenář, tím i pravidelnější internet. Současně si obyvatelé ČR ve výrazné míře (67 %) nedovedou představit, že by knihy četli jen v podobě elektronické. Daná zjištění svědčí o tom, že Česká republika se řadí v rámci Evropy k zemím s nejsilnější čtenářskou kulturou (společně se skandinávskými a pobaltskými státy). Výsledky průzkumu a jejich interpretace budou publikovány v roce 2011. Další reprezentativní šetření by mělo proběhnout v roce 2013.

■ Elektronické informační zdroje

Národní knihovna ČR poskytuje svým registrovaným uživatelům kolem 100 000 titulů elektronických dokumentů, a to jak elektronických plnotextových časopisů, tak i elektronických knih. Pro komfortnější přístup a využití elektronických zdrojů v Jednotné informační bráně a oborových branách KIV a MUS i prostřednictvím vzdáleného přístupu byla implementována autentizace prostřednictvím Shibboleth rozhraní (pro přístup je využito logo služby). Národní knihovna ČR se stala členem České akademické federace identit edulD.cz a zprovoznila Identity Provider (IdP); tímto krokem knihovna umožnila přímé využití většiny licencovaných elektronických informačních zdrojů pro koncového uživatele v souladu s licenčními podmínkami.

Od dubna 2010 získala knihovna rovněž přístup ke službě UStat, kterou firma ExLibris svým zákazníkům nyní nabízí jako součást služby SFX. UStat je nástrojem pro analýzu statistik licencovaných elektronických informačních zdrojů, který umožňuje porovnávat základní parametry využívání těchto zdrojů (počty přihlášení a dotazů provedených ve sledovaných zdrojích, srovnání využívání elektronických časopisů bez ohledu na databázi či platformu, v níž jsou uživatelé zpřístupňováni). Dále umožňuje zpracovat statistiky podle jednotlivých vydavatelů nebo podle aktuální

Statistika požadavků na plné texty pomocí nástroje UStat

potřeby vytvářet skupiny zdrojů, které jsou pak sledovány a porovnávány v rámci této skupiny. Podkladem pro analýzy prováděné systémem UStat jsou statistiky získávané od jednotlivých poskytovatelů a producentů elektronických informačních zdrojů v mezinárodním standardu COUNTER (Database Report 1, Journal Report 1), a to buď automaticky, prostřednictvím protokolu SUSHI, nebo manuálně. Pomocí UStat je nyní možné analyzovat statistiky článkových databází. Zpracování statistik elektronických knih zatím není podporováno, ExLibris však rozšíření možností UStat v tomto směru již dříve avizovala.

Téměř naprostá většina licencovaných článkových databází, které knihovna v současnosti svým uživatelům zprostředkovává, již nabízí výše zmíněné statistiky ve formátu COUNTER a údaje o těchto zdrojích za rok 2010 jsou již zahrnuty ve službě UStat. U některých zdrojů dostupných v knihovně zatím producenti statistiky v požadovaném formátu COUNTER neposkytují, případně tento typ statistik není službou UStat podporován (v případě Národní knihovny ČR se jedná zejména o databázi ebrary Academic Complete). Pro potřeby projektu VZ09006 *Národní knihovna ČR – zabezpečení elektronických zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace*, z jehož prostředků je v současnosti hrazena většina elektronických informačních zdrojů, jsou statistiky rozděleny tak, aby mohly být individuálně sledovány údaje o databázích z oblastí knihovnictví a hudby.

■ Ptejte se knihovny

Služba *Ptejte se knihovny* (dále i PSK) je kooperační referenční službou českých knihoven, kterou provozuje pro veřejnost Národní knihovna ČR od roku 2002. Do služby je aktivně zapojeno více než 60 českých knihoven a více než stovka knihoven na svých stránkách tuto službu zpřístupňuje a propaguje. Statistické údaje každoročně potvrzují rostoucí zájem o tuto službu. V uplynulém roce navštívil webové stránky služby bezmála milion návštěvníků, kteří nejenže kladou prostřednictvím webového formuláře své

Ptejte se knihovny – anketa o nejlepší dotaz roku 2010

Facebook – prezentace Ptejte se knihovny

The screenshot shows the Facebook interface for the page 'Ptejte se knihovny'. The page has 119 likes and a post from January 17, 2011, titled 'ANKETA... NEJLEPŠÍ DOTAZ ROKU 2010'. The post text reads: 'Na stránkách Ptejte se knihovny www.ptejteseknihovny.cz jsme pro Vás připravili výběr deseti nejzajímavějších dotazů roku 2010. S výběrem je spojena anketa, ve které můžete dát hlas tomu nejlepšímu. Který z dotazů bude dotazem roku? Zapojte se a rozhodněte...'. To the right of the post is a sidebar titled 'nejlepší dotaz' listing the top questions and their percentages: 'Jaký dotaz z roku 2010 se vám nejvíce líbí?' (12.15%), 'Dřívější označení televize' (23.36%), 'První česká knihovnice' (5.61%), 'První zmínky o pivu' (14.02%), 'Chemický rozdíl mezi kouřem a dýmem' (7.48%), 'Původ monogamie, právo první noci' (4.67%), 'Gesta' (1.87%), 'Pamětní deska atletky Kinue Hitomi' (9.35%), 'Okno v pyramidě' (5.61%), 'Kytice na olympiádě ve Vancouveru' (15.89%), and 'Lékařství v pravěku' (15.89%).

dotazy, ale využívají dalších služeb, které webová stránka poskytuje. Jde zejména o systematické využívání veřejného archivu s více než 6 tisíci zajímavých dotazů a odpovědí. Dále web PSK nabízí odebírání noviněk prostřednictvím RSS kanálu nebo účast v anketách. V roce 2010 bylo Národní knihovnou ČR zodpovězeno přes 1850 dotazů z různých oborů a celým systémem prošlo na tři a půl tisíce zodpovězených dotazů. Služba PSK nabídla v uplynulém roce uživatelům rovněž vyšší komfort při vyhledávání v archivu dotazů. Oslovili jsme své fanoušky na sociální síti Facebook, kde uživatelé kromě běžných informací o službě naleznou i výběr nejzajímavějších dotazů, případně se pobaví či poučí „dotazem týdne“. Po několika letech, kdy se služba PSK stala velmi využívaným a citovaným zdrojem při tvorbě hesel v české verzi Wikipedie, má i zde konečně své samostatné heslo. Využívanou a prestižní službu, která překročila tradiční hranice knihovnického světa, reprezentují moderní webové stránky i propagační předměty.

■ Výstava roku v Galerii Klementinum

V pražské Galerii Klementinum byla pro návštěvníky od 8. října 2010 zpřístupněna výstava **Klementinum v datech a obrazech** (prodloužena byla do 27. února 2011). Výstavu uspořádala Národní knihovna ČR – tedy instituce, která již dávno spojila svůj osud s největším barokním areálem v Praze. Exponáty, které obvykle zdobí dnes rekonstruované prostory historického Barokního knihovního sálu a Astronomické věže, byly k vidění v chodbách u Křižovnické ulice.

Na Galerii Klementinum byl trakt dvou nad sebou vystavěných klenutých chodeb proměněn v roce 2006. V průběhu čtyřleté historie se v galerii konal nespočet výstav, vernisáží i hudebních akcí. V překrásně zdobených prostorách byly prezentovány jak vzácné knihy z historických fondů Národní knihovny, tak díla našich předních malířů a fotografů. Namátkou jmenujme velkolepou výstavu věnovanou největší středověké knize světa, jež vznikla na českém území – *Codex gigas / Dávlova bible*, expozici *Čas odložil svůj šat* mapující módu 11.–16. století v rukopisech z fondu Národní knihovny, výstavu obrazů Kristána Kodeta či roztomilou a hojně navštěvovanou přehlídku obrazů Dagmar Hejtmánkové *Tloušťtíci*. V roce

2010 veřejnost velmi zaujala výstava, která vznikla díky finanční pomoci Ministerstva kultury ČR *Svět zašlý – Máchův kraj na starých mapách*. Počátky českého knihtisku zmapovala výstava *Záhada Kroniky trojanské*.

Expozice *Klementinum v datech a obrazech* nabídla jedinečné ohlédnutí za dobou, v níž se zrodila historie objektu svázaného s působením jezuitského řádu u nás. Výstava veřejnosti vůbec poprvé a navíc v takovém rozsahu prezentovala historický a umělecký vývoj objektu vybudovaného nedaleko Karlova mostu. Poukázala rovněž na významné kulturní a společenské postavení fenoménu, jakým bezesporu tato původně jezuitská kolej je – včetně osobností, které

Na Galerii Klementinum byl v roce 2006 přebudován trakt dvou nad sebou vystavěných chodeb. Za pět let přivítala galerie přes 140 tisíc návštěvníků.
Foto: Eva Hodíková

Pieter Schenk – Gerard Valk: Hvězdný glóbus, 1. polovina 18. století. Foto: Eva Hodíková

v jejich zdech v minulosti působily. Jednou z nich byl i vyhlášený matematik a mechanik Jan Klein. I jeho nepřehlédnutelná díla byla na výstavě k vidění.

Jezuita Klein nejspíš při sestavování svých hodinových strojků, glóbulů a mnoha netradičních kuriozit netušil, že jejich geniální provedení budou jak po technické, tak umělecké stránce obdivovat ještě generace obklopené supermoderní technikou. A stalo se. Možná i díky tomu, že do nich kromě propracovaných mechanismů vkládal také zajímavé astronomické hříčky – například střídání dne s nocí, jindy postavení nebeských těles podle Mikuláše Koperníka anebo kalendář na další tisíciletí. Při pohledu na tyto skvostné historické exponáty se pojem času okamžitě dostává do jiných dimenzí.

Mezi vystavenými exponáty zaujaly čestná místa také předměty nalezené v rámci právě probíhající revitalizace Klementina. Nejspíš už se nedozvíme, proč pánové Bohumil Panocha a Jaroslav Drška při přestavbě objektu roku 1923 ukryli ve třetím patře v křídle do Seminářské ulice kromě prkna s nápisem „stavěno roku 1923“ i buřinku. Tyto předměty tak zůstanou němými svědky doby, ve které byla realizována první významná přestavba stavitelem Machoněm. Stejný osud potkal i daleko starší kutrolf z 1. poloviny 15. století. Unikátní skleněná nádoba byla nalezena ve výplni břidlicové jímky, v odkrytých pozůstatcích středověkých domů.

Díky natočenému dokumentu z 1. etapy revitalizace, který se promítal přímo na výstavě, bylo možno nahlédnout do zákulisí klementinského areálu a seznámit se s průběhem stavebních a restaurátorských prací v roce 2010 – včetně odhalených vzácných fresek. Výstavu doplnil také promítaný dokument o historii areálu *Procházka Klementinem*.

*Hiernle, Karel Josef: Anděl strážný s barevným vyobrazením Klementina, po roce 1722.
Foto: Eva Hodíková*

*Kleinovy geografické hodiny z 2. poloviny 18. století.
Foto: Eva Hodíková*

Z hlavních činností knihovny

■ Doplnění novodobých knihovních fondů

Průběžné doplňování novodobých fondů bylo financováno z příspěvku na činnost instituce částkou ve výši 1 593 tis. Kč (tj. 0,68 % z celkového příspěvku na činnost), dále z účelových neinvestičních dotací MK ČR ve výši 15 milionů Kč a z dotace ve výši 450 tis. Kč na nákup on-line přístupů do elektronických zdrojů. Pro realizaci projektu České knihovny při Univerzitní knihovně v Bratislavě byla poskytnuta účelová neinvestiční dotace MK ČR ve výši 400 tis. Kč (pro doplňování slovenské literatury ve fondech NK ČR byla prostřednictvím Univerzitní knihovny v Bratislavě využita dotace MK SR ve výši 12 tis. €). Další finanční prostředky byly získány z projektů, jejichž hlavním cílem bylo zkvalitnění informačního prostředí a poskytování služeb, a to především na zabezpečení přístupů do elektronických databází.

Oblast doplňování fondů je dlouhodobě poznamenána chronickým nedostatkem finančních prostředků. Nominální výše prostředků, které má akvizice k dispozici, se léta pohybuje zhruba na stejné úrovni, ovšem reálná hodnota je nepříznivě ovlivňována dalšími faktory, jako jsou stálý nárůst cen dokumentů a cen předplatného, platby DPH, inflační indexy, kurzovní pohyby, ceny poštovního apod. V daném finančním rámci je velmi složité koncipovat a realizovat systematickou a konzistentní akviziční politiku. V oblasti doplňování fondů proto i nadále zůstávají nenaplněny nejen konkrétní požadavky uživatelů, ale částečně i vlastní strategické cíle instituce.

Dokumenty jsou do knihovních fondů doplňovány povinným výtiskem, nákupem, mezinárodní výměnou, dary, příp. z interních zdrojů. Formou individuálních nebo konsorciálních licencí jsou zabezpečovány zejména on-line přístupy k zahraničním elektronickým informačním zdrojům.

(Doplňování novodobých knihovních fondů včetně statistických analýz je podrobněji pojednáno v oddíle Ekonomické ukazatele, statistika, grafy.)

■ Zpracování knihovních fondů

Spolupráce s Moravskou zemskou knihovnou a Vědeckou knihovnou v Olomouci na sdílené katalogizaci (Cluster) pokračovala rozšířením zpracovávaných dokumentů o tištěné hudebniny.

The screenshot shows the VIAF search results for 'Národní knihovna České republiky'. The search criteria are 'All Names' and 'All VIAF' with the search term 'Národní knihovna České republiky'. The results list several alternate name forms (110_1a) and related names (510_2_1a) for the National Library of the Czech Republic. A network diagram on the right illustrates the library's connections to other entities in the VIAF system.

Do České národní bibliografie bylo k 1. 1. 2010 zavedeno nové identifikační číslo – číslo České národní bibliografie. Je garantována jeho trvalost, číslo bude sloužit pro potřeby propojení katalogizačního záznamu a digitalizovaného dokumentu. Prostřednictvím Souborného katalogu ČR budou vyřizovány požadavky na přidělení čísla ČNB pro starší dokumenty, které dosud nemají v ČNB záznam.

Spolupráce Národní knihovny ČR na vytváření Virtuálního mezinárodního souboru autorit pokračovala rozšířením o jména korporací.

Korporace ve VIAF

V roce 2010 se Oddělení národních věcných autorit a věcného zpracování podílelo na vzniku mezinárodní vícejazyčné databáze 2000 záznamů klasifikačního systému MDT. Záznamy klasifikačních znaků jsou volně dostupné a jsou publikovány v 36 jazycích.

Vícejazyčná databáze MDT

Pro potřeby veřejných knihoven bylo v roce 2010 základní Konspektové schéma rozšířeno o dvě nové Předmětové kategorie – 25. Beletrie a 26. Literatura pro děti a mládež. Tato úprava usnadní knihovnám tvorbu různých statistických výstupů a organizaci knihovních fondů ve volném výběru.

Ukázka aktualizovaného Konspektového schématu aplikovaného při tvorbě tematické mapy fondů NK ČR

■ Historické a hudební fondy

Oddělení rukopisů a starých tisků

V souvislosti s ochranou historického fondu se podařilo zkvalitnit péči o sbírku 526 barokních grafických listů univerzitních tezí, tedy o jeden z výjimečných souborů historického fondu Národní knihovny. Grafické teze jsou specifickým projevem barokního umění a významně doplňují naši představu o podobě vzdělávání na tehdejších univerzitách. V celosvětovém měřítku se jedná o ojedinělý soubor, a to jak početností, tak kulturněhistorickou a uměleckohistorickou hodnotou. V únoru 2010 byl rozhodnutím Ministerstva kultury ČR soubor tezí prohlášen **kulturní památkou** České republiky a v programu VISK 6 byly získány finanční prostředky na jeho digitalizaci. V první polovině roku byla sbírka také **nominována k zapsání na seznam „Paměť světa“** při UNESCO. Národní knihovna si je vědoma její nevyčísitelné hodnoty a jedinečnosti.

V oblasti doplňování historických fondů patří mezi nejpočetnější zisky soubor 116 starých tisků a 8 rukopisů, který Národní knihovně ČR předala Městská knihovna v Náchodě v souvislosti s vyřazováním z fondu. Jedná se o tituly z historie, práva a náboženské literatury. Soubor časově pokrývá 16.–18. století, přičemž nejpočetněji je zastoupeno století nejmladší.

These 292 – Zobrazení zázračného zachránění císaře Maximiliána

Zlomek Alexandreidy – Jedná se o dva pergamenové oboustranně popsané proužky ze 14. století, jejichž obsahem je zlomek textu staročeské básně Alexandreis

Sc 119 – Fallois, Joseph von. *Schule der Kriegs-Baukunst oder Anfangs-Gründe...*, Dresden 1778, obr. 12: přístav Cherbourg, Francie. Titul věnující se výstavbě vojenských pevností (nahore)

Sc 255 – Barattieri, Giovanni Battista. *Architettura d'acque...*, Piacenza 1656, obr. 67: Ukázka použití gabionů ve vodní architektuře na řece Serchio v Toskánsku. Titul věnující se vodním stavbám, hydraulice a regulaci vodních toků (vlevo)

Dalším ziskem je nákup 10 bohemikálních titulů od Českobratrské církve evangelické a 7 vzácných starých tisků od soukromého sběratele převážně s tematikou výstavby vojenských pevností, vodních staveb a určování poloh lodí na moři. Velmi významný je i nákup rukopisného zlomku dvou oboustranně popsaných proužků na pergamentu ze 14. století, na nichž je zaznamenána část textu staročeské Alexandreidy.

Hudební oddělení

Trvalé úsilí o **zkvalitnění služeb** uživatelům z oblasti muzikologie posunulo poskytované služby opět o něco vpřed, a to v několika oblastech:

- Vybavení elektrickým klavírem přineslo komfort při přehrávání notových materiálů ve studovně oddělení a současně vyřešilo problém s hlasitým přehráváním, které rušilo ostatní uživatele studovny.
- Zpřístupnění nových informačních zdrojů pro oblast hudby rozšířilo informační služby oddělení. Studentům muzikologie, ale i posluchačům HAMU a konzervatoře bylo poskytnuto školení k využívání těchto zdrojů.
- Kvalitu badatelských služeb zvýšilo on-line zpřístupnění soupisu hudebních pramenů, které byly předány do mezinárodní evidence RISM (www.rism.info).

Fond oddělení byl obohacen o **významné akvizice**. Oddělení získalo dar od skladatele Stanislava Jelínka. Dle autorova přání je jeho dosavadní skladatelské dílo uloženo ve sbírce rukopisů Hudebního oddělení. Vesměs se jedná o autografy (184 jednotek) jeho děl.

Do sbírky hudebních rukopisů se podařilo zakoupit 4 dobové opisy chrámové hudby, mezi jinými i opis mše F. X. Brixioho. Sbírkou novodobých tištěných hudebnin obohatil nákup kvalitních edic souborných vydání díla F. Mendelssohna-Bartholdyho a G. Mahlera.

Brixí, František Xaver: *Missa in D, konec 18. století*

Referát Manuscriptorium

Činnost Referátu pro Manuscriptorium navazovala na výsledky a výstupy evropského projektu ENRICH, který Národní knihovna ČR koordinovala v letech 2007–2009. Testovala se **nová platforma digitální knihovny Manuscriptorium** založená na TEI P5 ENRICH Specification včetně nových funkcí vyhledávacího stroje a individuálního uživatelského účtu. Po tuto dobu byly zpřístupněny jak stará, tak nová podoba Manuscriptoria. K definitivnímu přechodu na novou platformu včetně vyhledávání a individuálního uživatelského účtu došlo v září 2010.

Nová platforma Manuscriptoria se stala **evropskou digitální knihovnou rukopisů**, resp. historických knižních fondů vůbec. Koncem roku 2010 zpřístupňovala více než 250 tisíc katalogových záznamů, bezmála 40 tisíc v úplnosti zdigitalizovaných dokumentů a více než 41 tisíc plných textů z 21 evropských zemí.

V roce 2010 pokračoval i výzkum a vývoj vztahující se k Manuscriptoriu, zejména implementace personálních autorit a tezaurů místních jmen a geografických názvů do vyhledávacího stroje, analýza využití ontologií pro vyhledávání, implementace technologie zoomify do vieweru, vybudování poloprovozu on-line služby porovnávání plných textů a zahájení výzkumu v oblasti porovnávání obrazů (prvním krokem bylo automatické rozlišení mezi obrazem, textem a hudebními notami).

Restaurátorské oddělení

Činnost Restaurátorského oddělení se soustředila na několik hlavních oblastí spojených s ochranou a prezentací historických a hudebních fondů:

- Příprava exponátů na významné výstavy – *Královský sňatek, Hans von Aachen, Karel Škréta, Klementinum v datech a obrazech, Záhada Kroniky trojanské*;
- Restaurování dokumentů pro účely systematické digitalizace (sbírka 526 barokních univerzitních tezí);
- Komplexní průzkum barevné vrstvy iluminací historicky významné miniatury *Dobývání a zpracování stříbra v Kutné Hoře*, tzv. *Kutnohorské miniatury* – před vystavením miniatury u příležitosti otevření Galerie Středočeského kraje byla na základě výsledků konzervátorského a materiálového průzkumu aplikována optimální metoda konsolidace barevné vrstvy;

*Kutnohorská
miniatura na makro
snímku
v procházejícím
světle. Foto: Jana
Dřevíková*

Příprava rukopisu Teplá E 26 na výstavu Záhada Kroniky trojánské, stav před a po restaurování. Foto: Ondřej Lehovec

- Dlouholetá spolupráce s Vyšší odbornou školou grafickou a Střední průmyslovou školou grafickou (VOŠG a SPŠG) byla rozšířena o praktickou výuku studentů. Studenti oboru restaurování a konzervování se během laboratorních cvičení v NK ČR mohli mimo jiné seznámit s postupem a výsledky metody odkyselování s využitím vakuových balíčků. Tato metoda byla vytvořena v rámci výzkumného záměru *Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci vzácných písemných památek*. Její hlavní předností jsou nízké provozní náklady a snadná implementace v jiných institucích.

Restaurátorské oddělení koordinovalo odborné mezinárodní sympozium IADA (International Association of Book and Paper Conservators) s názvem *Out of Sight – Out of Mind* ve spolupráci s Národním muzeem a Národním archivem. Sympozium IADA se konalo v České republice poprvé, a to ve dnech 27.–28. 5. 2010 v budově Národního muzea.

■ Slovanská knihovna

Slovanská knihovna (SK) je veřejně přístupná specializovaná vědecká knihovna pro oblast slavistiky a problematiku slovanských zemí. SK je odborem Národní knihovny ČR, při plnění statutárních úkolů spolupracuje s jejími složkami.

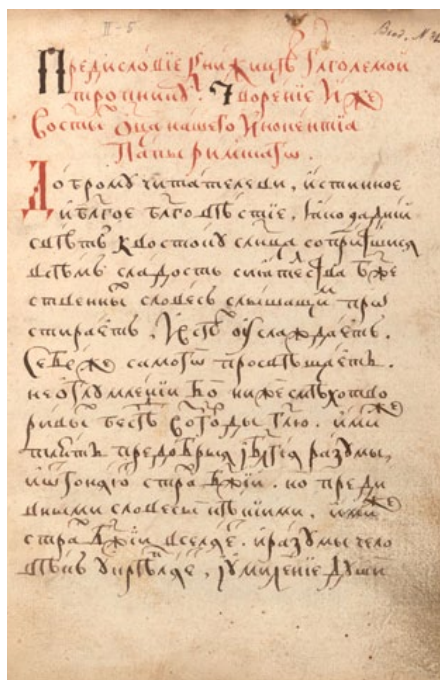
Ve spolupráci s Východoevropským oddělením Německé státní knihovny v Berlíně probíhala v průběhu roku 2010 příprava elektronické databáze publikovaných příspěvků přednesených na mezinárodních sjezdech slavistů. Podkladem báze jsou bibliografie příspěvků ze všech třinácti uskutečněných sjezdů, které vydala SK. Databáze, která bude v této fázi obsahovat přibližně 6700 záznamů, se po svém spuštění v průběhu roku 2011 stane součástí informačních zdrojů programu *Virtuelle Fachbibliothek Slavistik (Slavistik-Portal)*, <http://www.slavistik-portal.de/>.

Čtvrtým rokem pokračoval program mikrofilmování a digitalizace periodik vydávaných v meziválečném období na území ČSR příslušníky ukrajinské emigrace. Projekt probíhá ve spolupráci s Harvardskou univerzitou. V roce 2010 bylo mikrofilmováno a digitalizováno dalších přibližně 8000 stran dokumentů.

V rámci programu VISK 6 byly zdigitalizovány další čtyři unikátní rukopisy ze sbírek Slovanské knihovny, jejichž elektronické kopie jsou zařazeny do digitální knihovny rukopisů a starých tisků Manuscriptorium.

Akvizici SK velmi pomohl jednoročný grant ve výši 31 500 \$ poskytnutý v červnu 2010 na základě darovací smlouvy ruským fondem *Russkij mir*. Peníze jsou určeny na nákup ruské literatury a na zajištění výběru knih a jejich katalogizace. Prozatím bylo do konce roku 2010 z prostředků grantu zakoupeno 600 knih. Pátým rokem pokračovala realizace projektu Národní knihovny ČR a Univerzitní knihovny v Bratislavě *Slovanská knihovna – Česká knižnica*, který je garantován českým a slovenským ministerstvem kultury. Projekt umožňuje všem útvarům Národní knihovny ČR efektivně doplňovat soudobou slovenskou knižní produkci, a udržovat tak dobrou kvalitu svých sbírek slovenské literatury.

Sbírkou Slovanské knihovny obohatily četné dary, mezi nimiž stojí za zmínku dar knižní produkce ruského nakladatelství Posev, vybrané dokumenty z knihovny literárního vědce prof. Zdeňka Mathausera

věnované jeho rodinou a množství duplikátů poskytnutých na sklouku roku brémskou institucí Forschungsstelle Osteuropa.

Slovanská knihovna dokončila třídění a katalogizaci dvou svých sbírek speciálních dokumentů: souboru dokumentů Ukrajinského reálného gymnázia v Čechách (1925–1945) a výstřížkového archivu Jugoslávie v československém tisku (1934–1939). Dokončeny byly rovněž práce na třídění, katalogizaci a uložení dokumentů, které byly prováděné v rámci projektu *Interní archiv Ruského zahraničního historického archivu. Zpracování, uložení, katalogizace a zpřístupnění unikátní sbírky dokumentů*, podpořeného v letech 2007–2009 Grantovou agenturou ČR. Byla předložena závěrečná zpráva, v současné době se dokončují přípravy tisku inventárního soupisu katalogizované sbírky.

V roce 2010 Slovanská knihovna pořádala nebo se podílela na přípravě dvou mezinárodních konferencí – *Ukrajinská povstalecká armáda jinak a Vzájemným pohledem: česko-slovinské a slovinsko-české styky ve 20. století*. Připravila nebo byla spoluorganizátorem pěti výstav a dvanácti kolokvií, prezentací, literárních večerů či přednášek.

Čirkevněslovanský rukopis „Tropnik Innokentija III papy rimskago“ ze 17. století ze sbírek Slovanské knihovny. Jeden z dokumentů digitalizovaných v roce 2010 v rámci programu VISK 6

■ Knihovnický institut

V roce 2010 pokračovalo budování elektronických informačních zdrojů Knihovnického institutu, které jsou určeny především knihovníkům a informačním pracovníkům, studentům a pedagogickým pracovníkům oboru. Knihovnický institut vytváří vlastní elektronické zdroje: portály *Informace pro knihovny* a *Oborová brána KIV*, databáze slovníkového typu (TDKIV, KSL a KZK) a bibliografickou databázi KKL. Bylo obnoveno a zčásti aktualizováno předplatné zahraničních licencovaných databází, které jsou nyní dostupné také vzdáleným přístupem pro registrované čtenáře.

Koordinace výkonu regionálních funkcí knihoven probíhala na bázi komise pro regionální funkce Sdružení knihoven ČR. Zpráva o výkonu regionálních funkcí za rok 2009 byla rozeslána vedoucím odborů krajských úřadů. Knihovnický institut zajišťoval koordinaci aktivit knihoven v souvislosti s realizací *Projektů internetizace knihoven* a dotačního programu *Veřejné informační služby knihoven*.

Díky podpoře Ministerstva kultury ČR se uskutečnil opakovaný celostátní průzkum dospělé populace zaměřený na problematiku četby a čtenářství. Průzkumu se zúčastnilo 2150 respondentů, speciálně orientovaná část průzkumu proběhla na území Prahy. Na průzkumu spolupracoval Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. a Městská knihovna v Praze.

Dále se rozšířila spolupráce knihoven na projektu *Benchmarking knihoven*. Na projektu v roce 2010 participovalo již 150 knihoven. Webový dotazník na zjišťování spokojenosti uživatelů využilo 15 knihoven. Benchmarking byl poprvé využit pro vyhodnocení knihoven, které se zúčastnily soutěže *Městská knihovna roku 2010*, pořádané SKIP a firmou Skanska.

Byl zpracován návrh novely Metodického pokynu MK ČR k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřízenými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území ČR. Na téma standardu proběhly tři diskusní semináře v Praze, Brně a Ostravě.

V březnu 2010 byly zahájeny práce na přípravě Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011–2014. Uskutečnila se dvě výjezdní zasedání Ústřední knihovnické rady v Telči a Třešti. Práce a diskuse probíhaly v pěti pracovních skupinách.

Knihovnický institut je garantem vydávání odborného časopisu *Knihovna* a elektronického časopisu *Knihovna plus*. Časopis *Knihovna* byl v roce 2010 zařazen na seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik. Je indexován pro databáze EBSCO.

■ Programy a projekty

Rozvoj Národní knihovny České republiky jako výzkumné organizace

V roce 2010 se institucionální financování výzkumu, vývoje a inovací rozběhlo novým způsobem. Zatímco ještě doznávalo řešení výzkumných záměrů, Národní knihovna ČR zpracovala příslušnou koncepci rozvoje do roku 2015, která se skládala z pěti oblastí aktivit. Pro rok 2010 bylo plánováno řešení úkolů ve třech oblastech, a to:

Oblast 1. Zdokonalení virtuálního badatelského prostředí Manuscriptoria

Doba řešení: 2010–2015

Odpovědný pracovník: Zdeněk Uhlíř

Základním cílem v roce 2010 byl další postup v agregaci dat, technický rozvoj, tvorba externích nástrojů pro srovnávání plných textů, diverzifikace obsahu jeho rozšířením o edice hudebních dokumentů a tvorba externích nástrojů pro srovnávání digitálních obrazů. Agregována byla zejména data partnerů účastnících se evropského projektu REDISCOVER, a to litevské Národní knihovny ve Vilniusu, polské Národní knihovny ve Varšavě a pobočky rumunské Národní knihovny v Alba Iulia. Byla dokončena i agregace dat Univerzitní knihovny v Budapešti. Technický rozvoj se soustředil především na doladění nové platformy Manuscriptoria vyvinuté v předchozím období v rámci evropského projektu ENRICH. Externí nástroj pro srovnávání plných textů byl zpřístupněn jako poloprovoz. V oblasti hudebních dokumentů byl identifikován vhodný editor, který může být adaptován pro potřeby Manuscriptoria. Byla zahájena práce na externím nástroji pro srovnávání obrazů, jejímž výsledkem je spolehlivé rozlišení mezi různými typy, kterými jsou text, obraz, noty a bordura. Práce ve všech těchto výzkumných oblastech bude pokračovat i v následujícím roce.

Oblast 2. Dlouhodobá ochrana (LTP – Long-Term Preservation) digitálních dokumentů

Doba řešení: 2010–2015

Odpovědný pracovník: Jan Hutař

Byl proveden základní průzkum dostupných nástrojů a metodik pro plánování ochrany a vyčíslení nákladů na dlouhodobou ochranu digitálních dokumentů. Na základě analýz byly doporučeny nástroje pro další analýzy a implementaci (nástroje PLATO a výstupy projektu LIFE III). Proběhl rozbor relevantních strategií dlouhodobé ochrany ve světových knihovnách a byly naplánovány další práce na rok 2011, které by měly vést k finalizaci této strategie pro NK ČR. Během analýz systémů na dlouhodobou ochranu digitálních dat (LTP) se již v roce 2009 ukázalo, že tyto systémy pracují s metadaty ve svém interním formátu. Pro příjem dokumentů do archivu (ingest) a pro distribuci nebo zpřístupňování dokumentů mimo archiv (delivery) bude vždy třeba metadata konvertovat. Byla namapována DTD pro monografie a periodika do LTP systémů Rosetta a SBD a vytvořena aplikace na automatickou migraci DTD do interních formátů LTP systémů a automatické posílání vzniklých balíčků dat. Oboje bylo řešeno především jako testování obou LTP systémů; výstupy řešení budou využity v rámci projektu *Národní digitální knihovna* v následujících letech.

Oblast 5. Vývoj nových metod konzervace novodobých knihovních dokumentů

Doba řešení: 2010–2015

Odpovědný pracovník: Petra Vávrová

Mezi základní cíle projektu patří vývoj metodiky průzkumu fondů Národní knihovny ČR a evidence jeho výsledků pomocí elektronického formuláře, propojeného se znalostní databází. Její součástí je i pasportizace depozitářů, které NK ČR využívala od konce 40. let 20. století. Databáze umožní lepší rozhodování o prioritách v oblasti konzervace novodobých dokumentů, stanoví limity manipulace s ohroženými dokumenty a efektivně propojí výběr dokumentů s procesem digitalizace. Budou stanovena i optimální řešení v případě poškození dokumentů (opravy, uložení do ochranných obalů, reformátování atd.). Dalším cílem je výzkum spojený s typologií skladovacích prostor NK ČR a dále samotná historická alokace fondů.

Výzkumné záměry

Vytvoření virtuálního badatelského prostředí pro zpřístupnění a ochranu digitálních dokumentů

Doba řešení: 2004–2010

Hlavní řešitel: Adolf Knoll

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://www.manuscriptorium.eu>; <http://digit.nkp.cz>

Poslední rok řešení výzkumného záměru byl dovršen zejména spuštěním finální verze digitální knihovny Manuscriptorium na základě testovacího mezinárodního provozu její betaverze. Manuscriptorium se stalo subagregátorem mezinárodního významu evropského portálu – digitální knihovny EUROPEANA. Celý systém Manuscriptoria byl zároveň optimalizován, a tím byl zvýšen uživatelský komfort při práci s ním. Z hlediska cílů tohoto výzkumného záměru tak vzniklo skutečně mezinárodní virtuální badatelské prostředí. Předností tohoto řešení je bezešvá agregace dat, která v tomto rozsahu nemá ve světě obdoby: jde o spolupráci s různými systémy digitálních knihoven a vzdálených úložišť v evropském měřítku. Svá data sdílí tímto způsobem v Manuscriptoriu téměř sto institucí z 21 zemí, přístupno je přes 255 tisíc záznamů a 40 120 plně digitalizovaných dokumentů, paralelně k tomu na 10 tisíc plných textů, z toho cca 470 českých. Pilotně byla ověřena práce s ontologiemi a s nezávislými tezaury. Uživatel má k dispozici značné možnosti personalizace svého prostředí: vytváření vlastních sbírek a vytváření vlastních dokumentů napříč digitálními knihovnami a úložišti.

Budování vzájemně kompatibilních informačních systémů pro přístup k heterogenním informačním zdrojům a jejich zastřešení prostřednictvím Jednotné informační brány

Doba řešení: 2004–2010

Hlavní řešitel: Bohdana Stoklasová

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://www.jib.cz>; <http://info.jib.cz>; <http://www.ndk.cz>

Původně velmi široký tematický záběr výzkumného záměru byl v roce 2010 zúžen na oblast, která je momentálně pro rozvoj NK ČR nejdůležitější: budování digitálních depozitních knihoven a archivace webu. V oblasti budování digitálních depozitních knihoven je velmi důležité nasazení pilotního systému pro přiřazování, správu a identifikaci digitálních dokumentů – resolveru URN:NBN. Jde o východisko pro další rozvoj, jehož cílem je národní systém URN:NBN pro různé instituce. Významného pokroku bylo dosaženo v oblasti specifikace funkčních požadavků národního digitálního repozitáře a systému na dlouhodobou ochranu digitálních dat. V oblasti archivace webu je důležitým výsledkem finální nasazení SRU/SRW rozhraní pro vyhledávání nad fulltextovým indexem a jeho integrace s metavyhledávacími portály.

Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci vzácných písemných památek

Doba řešení: 2005–2011

Hlavní řešitel: Jiří Vnouček (do dubna 2005), Magda Součková (duben–prosinec 2005), Jerzy Stankiewicz (2006 – květen 2010), Jan Novotný (červen 2010 – 2011)

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

V oblasti výzkumu a vývoje preventivních opatření vedoucích k ochraně knihovních fondů byla v roce 2010 řešena problematika zkvalitnění vlastností krabic pro ochranu písemných památek. Krabice vyrobené ze tří typů obalových materiálů byly testovány na průnik oxidů siřičitého a dusičitého ve speciální klimatické komoře CTS. Míra zpomalovacích účinků atmosféry se sníženým obsahem kyslíku na degradaci celulózových materiálů byla testována v rámci úkolu ukládání knih a dokumentů do obalů ze speciálních folií bez přístupu vzduchu. Pro umělé stárnutí vzorků papíru podle normy ISO 5630/3 byla vytvořena speciální aparatura. V tematické části vymezené stanovením míry poškození písemných památek a výzkumem a vývojem konzervátorských metod vedoucích k jejich záchraně byl důraz kladen na metodiku dokumentace stavu poškození fondů při konzervátorských průzkumech. V rozsahu tohoto úkolu byly ošetřeny a do archivačního systému uloženy fotografické materiály z bývalého archivu negativů Oddělení reprografických služeb Státní knihovny ČSR. Dokumentace vzácných exemplářů je využívána pro exaktní komparaci fyzického stavu exemplářů z různých časových období. Pro zaznamenání údajů o správě historických exemplářů, pro popis fyzického stavu exemplářů a fotografické dokumentace bylo vytvořeno XML schéma podle metadatového standardu TEI P5 a dále zpracován návrh implementace databázové aplikace do systémového prostředí

NK ČR. Během průzkumu filigránů byla ověřena metoda jejich použití při datování nejstarších českých tisků. Stejně jako v předchozích letech se aplikované metody průzkumu v rámci úkolu konzervace vzácných iluminovaných rukopisů opíraly o instrumentální analýzu barevné vrstvy, na vybraných rukopisech byla uplatněna též metoda obrazové analýzy s využitím diagnostického softwaru Lucia Forensic. Kolagení historické materiály ošetřené konzervačními činidly prošly procesem umělého stárnutí ve zkušební komoře CTS s dávkovacím systémem plynů a následně byly testovány.

Programové projekty výzkumu a vývoje

Národní projekty

Optimalizace nástrojů pro digitalizaci tištěných dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru

Doba řešení: 2006–2010

Hlavní řešitel: Jiří Polišínský

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

V roce 2010 pokračovalo plnění báze opravenými slovními tvary s využitím nástrojů BookSave a BookStore. Současně probíhalo testování nástroje pro automatizovaný popis vnitřních částí dokumentů (články, kapitoly). V poslední fázi byly integrovány všechny vyvinuté nástroje do jediné aplikace CODEG, která umožňuje plnění základní báze opravenými slovními tvary, vytváření specializovaných externích slovníků pro zvýšení úspěšnosti rozpoznávání a vytváření rozšířených metadat pro vnitřní části dokumentů. Vyvinuté nástroje již byly v roce 2010 využity v rámci účasti NK ČR v evropském projektu IMPACT.

Ochrana a trvalé zpřístupnění webových zdrojů jako součásti národního kulturního dědictví

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Ludmila Celbová (2006–2007), Libor Coufal (2008–2011)

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://webarchiv.cz/>

Rámcovým cílem projektu je hlouběji se zabývat aspekty ochrany a trvalého zpřístupnění webových zdrojů, a to jak z hlediska vývoje informačních technologií, tak i z hlediska legislativního. V roce 2010 bylo vyvinuto řešení pro vyhledávání v plných textech archivovaných webových zdrojů integrací nástrojů NutchWax a Wayback Machine. Dále byl zásadně rozšířen předmětový rozcestník využívající metodu Konspektu, a to o podrobnější členění zdrojů podle podkategorií Konspektu, zdroje byly obohaceny o metadatové popisy včetně možnosti prohlížení zdrojů pomocí tezauru a o zobrazování náhledů zdrojů. Pokračovalo testování a další vývoj nástroje WebAnalyzer pro automatizované celoplošné sklizení bohemikálních zdrojů umístěných mimo národní doménu .cz a další vývoj nástroje pro interní správu workflow archivace webu WA Admin.

Budování databáze rukopisných a tištěných hudebních pramenů uložených ve sbírkách na území Čech a Moravy

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Zuzana Petrášková

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

V roce 2010 práce na projektu pokračovaly dle plánovaného zadání. Splnilo se dlouho očekávané on-line zpřístupnění databáze RISM. Všechny uložené záznamy o výskytu a místě uložení rukopisných hudebních pramenů jsou badatelům a hudebním interpretům zdarma přístupné na adrese: www.rism.info. Vzájemná komunikace řešitelů s redakcí RISM byla operativní. V NK ČR jsme uspořádali seminář pro řešitele projektu i další zájemce za účasti pracovníka mezinárodní redakce RISM, který prezentoval databázi se všemi možnostmi jejího studijního využití a předvedl novinky pro pracovníky, kteří hudebniny zpracovávají v mezinárodně užívaném softwaru Kallisto. V současné době je v databázi uloženo 5983 záznamů o hudebninách z rukopisné sbírky Hudebního oddělení NK ČR a 2554 záznamů z Moravského zemského muzea (MZM) v Brně. Celkový počet záznamů z českých a moravských sbírek je 26 767. Obě řešitelská pracoviště (NK ČR a MZM) udržovala dobrou spolupráci. Průzkum dosud neevidovaných sbírek prokázal, že stále existuje mnoho hudebních pramenů bez patřičné ochrany a zpracování.

Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s NK ČR

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Zdeněk Lenhart, CITEM Moravského zemského muzea v Brně

Řešitel za Národní knihovnu ČR (NK ČR není příjemcem podpory): Zdeněk Bartl

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://www.citem.cz>

Vytvořením systému národních autorit paměťových institucí bude výrazně racionalizováno zpracování sbírek knihoven, muzeí a galerií a bude dosaženo unifikace selekčních údajů v bázích paměťových institucí.

Interní archiv Ruského zahraničního historického archivu. Zpracování, uložení, katalogizace a zpřístupnění unikátní sbírky dokumentů

Doba řešení: 2007–2009/2010

Hlavní řešitel: Lukáš Babka

Finanční podpora: Grantová agentura ČR

Cílem projektu je rozřídění, katalogizace, uložení a zpřístupnění sbírky archivních materiálů (spisovny a interního archivu) mapujících činnost Ruského zahraničního historického archivu, která je uložena ve Slovanské knihovně. Díky zpřístupnění této kolekce bude možné vůbec poprvé odborně zkoumat činnost Ruského zahraničního historického archivu, jedinečné archivně-dokumentační instituce působící v letech 1923–1945 v Praze. V souladu s povoleným odkladem ukončení projektu byla v květnu 2010 předložena závěrečná zpráva o řešení projektu. V průběhu roku 2010 se dokončoval rukopis připravovaného knižního katalogu sbírky, prováděly se textové korektury a zpracovávaly se rejstříky.

Evidence digitalizovaných dokumentů, sledování procesu zpracování a vývoj systému pro zpřístupnění

Doba řešení: 2008–2011

Hlavní řešitel: Martin Lhoták, Knihovna AV ČR, v. v. i., spoluřešitel za NK ČR: Ivan Ljubka

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Projekt řešený ve spolupráci s Knihovnou Akademie věd ČR se skládá ze tří základních cílů – sledování a optimalizace digitalizačního workflow, evidence digitalizace knihovních fondů v celonárodním měřítku a vývoj Systému Kramerius pro zpřístupnění digitálních dokumentů. V rámci nástroje Registr digitalizace probíhá úprava struktury pro automatické sklizení dat a jejich mapování. Kromě již dříve využívaných identifikátorů bylo do Registru digitalizace doplněno číslo ČNB, které je významné pro většinu českých knihovních dokumentů. V rámci vývoje Systému Kramerius probíhaly v roce 2010 zátěžové testy dostupné verze a další programátorské práce, jejichž cílem je odpovídající kvalita služeb pro koncové uživatele. Pro správcu systému byl doplněn uživatelský manuál a byla zpřesněna dokumentace. Výsledky řešení projektu byly prezentovány nejen v ČR, ale i na jednom z workshopů prestižní konference ECDL 2010 v Glasgow, kde tyto vývojové aktivity vzbudily velkou pozornost.

Ověření možností hubení hmyzu poškozujícího knihovní a muzejní sbírky s využitím víceúčelové vakuové komory a bezkyslíkového boxu

Doba řešení: 2008–2010

Hlavní řešitel: Jiří Neuvirt

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Cílem projektu je vývoj a ověření efektivnosti netoxických metod hubení škodlivého hmyzu na knihovních a muzejních objektech s využitím vlastností víceúčelové vakuové komory a bezkyslíkového boxu. Současně bude ověřován vliv vybraných metod na materiály sbírkových předmětů. V roce 2009 byly změřeny rychlosti vymývání kyslíku z interiéru jedenácti druhů dřev, u vybraných druhů hmyzu byla stanovena mortalita jednotlivých vývojových stadií v dusíkové atmosféře a v atmosféře s 1 % kyslíku, byly vytvořeny dřevěné artefakty s historickými povrchovými úpravami pro vyhodnocení nebezpečí jejich poškození vlivem krátkodobého řízeného vakuu. Linka na ověřování mortality působením řízených atmosfér je chráněna užitným vzorem. Na víceúčelové vakuové komoře proběhly konstrukční úpravy. Byl zpracován návrh metodiky ošetření. V roce 2010 byla dokončena výměnná vestavba komory pro umístění rozměrných artefaktů. Pro ochranu citlivých artefaktů bylo vyvinuto, vyrobeno a instalováno zvlhčovací zařízení pro udržení relativní vlhkosti v komoře během vakuování. Testován byl vliv povrchových úprav

artefaktů a poškození hmyzem na rychlost vymývání kyslíku. Na Ministerstvo zemědělství byla k certifikaci s kladnými posudky předložena metodika na výstavbu linky a postup ošetření drobných artefaktů proti škodlivým členovcům. Byly ošetřeny reálné artefakty Národního muzea a Akademie výtvarných umění v Praze (historické zbraně a dřevěné polychromované sochy).

Národní knihovna ČR – zabezpečení elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace

Doba řešení: 2009–2011

Hlavní řešitel: Hanuš Hemola

Finanční podpora: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

URL: http://www.nkp.cz/pages/sluz_vz09006.htm a speciální stránky jednotlivých konsorcií

Cílem projektu je formou organizace několika konsorcií za účasti více než 60 českých knihoven, vzdělávacích a výzkumných institucí zabezpečit přístup k databázím EBSCO a OCLC. Ustavením oborových konsorcií je zabezpečen přístup k elektronickým informačním zdrojům pro knihovnictví a informační vědu, hudbu a hudební vědu. V individuálních licencích jsou zpřístupněny pouze uživatelům Národní knihovny ČR plnotextové akademické elektronické informační zdroje profilových oborů (ebrary). Projekt rovněž finančně podporuje zabezpečení sféry vědy, výzkumu a inovací v ČR primárními informačními zdroji ze zahraničí prostřednictvím služeb poskytovaných centry mezinárodních meziknihovních služeb v Národní knihovně ČR, v Moravské zemské knihovně, ve Vědecké knihovně v Olomouci, v Knihovně Akademie věd ČR a v Národní technické knihovně.

Environmental Monitoring and Evaluation of Tolerability of Indoor Environment in the Baroque Library Hall of the National Library

Doba řešení: 2009–2010

Hlavní řešitel: Jiří Smolík, Ústav chemických procesů AV ČR, v. v. i.

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Jerzy Stankiewicz

Finanční podpora: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR z programu Finančních mechanismů EHP a Norska

Problematice kontaminace ovzduší jak prachem, tak plynovými polutanty byla věnována v Národní knihovně zvláštní pozornost, a to především vzhledem k lokalizaci areálu NK ČR v centru rušné městské aglomerace. V roce 2008 provedl Ústav chemických procesů AV ČR měření prašnosti v Barokním knihovním sále ve spolupráci s Restaurátorským oddělením NK ČR. Měření poukázala na přímou souvislost mezi návštěvností Barokního knihovního sálu v rámci turistických prohlídek a růstem koncentrace prachových částic v jeho prostoru. Přítomnost návštěvníků zvyšovala koncentraci částic 1–20 µm více než šestinásobně. Nárůst koncentrace začínal vždy s příchodem prvních návštěvníků a dosáhl maxima koncem návštěvních hodin. Koncentrace pak postupně klesaly až do dalších návštěvních hodin. Na základě výsledků těchto měření probíhalo od května 2009 do dubna 2010 v Barokním knihovním sále a v sousedních prostorách měření prašnosti a kontaminace ovzduší plynovými polutanty (hlavně organického původu). Na monitorovacích pracích se partnersky podílel – kromě Ústavu chemických procesů AV ČR, Restaurátorského oddělení NK ČR a Norského institutu pro výzkum vzduchu (NILU) – rovněž Zdravotnický ústav z Ústí nad Labem jako subdodavatel. V rámci projektu byl proveden statistický průzkum fyzického stavu fondu, v jehož průběhu bylo prohlédnuto 1925 svazků (z celkového počtu cca 21 000). Dále s pomocí rentgenové fluorescence (XRF) byla u nahodile vybraných svazků zkoumána přítomnost jednotlivých chemických prvků a četnost jejich zastoupení v knižním bloku. V závěrečné fázi projektu na podzim roku 2010 byl proveden průzkum 100 svazků z fondu Barokního knihovního sálu s pomocí infračervené spektrometrie (SurveNIR). Jedná se o relativně novou technologii, dosud v ČR neaplikovanou, která srovnává jednotlivá spektra vybraných dokumentů se spektry z obsáhlé databáze údajů získaných z historických materiálů o přesně stanovených vlastnostech. Vzhledem k tomu, že jde o kulturní památky, ze kterých odběr vzorků ani provedení analýz nejsou možné, reflektují tímto způsobem získané informace stupeň zachování knižních svazků, vypovídají o molekulové hmotnosti a polymeračním stupni jednotlivých papírů, obsahu ligninu, druhu a množství lepidel anebo o jejich fyzických vlastnostech (pevnosti v tahu, pevnosti v tahu po ohybu a přítomnost optických zjasňujících prostředků). Projekt byl ukončen v prosinci 2010 a jeho výsledky byly publikovány v mezinárodních odborných periodikách.

Mezinárodní projekty

LiWA (Living Web Archives)

Doba řešení: 2008–2011

Hlavní řešitel: Claudia Nederee, Gottfried Wilhelm Leibniz Universität, Hannover, Německo

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Libor Coufal

Finanční podpora: 7. rámcový program EU

URL: <http://liwa-project.eu/>

Living Web Archives (LiWA) je tříletý výzkumný projekt financovaný EU, zaměřený na oblast archivace webu. Současné nástroje pro archivaci webu dosahují díky prudkému rozvoji webových technologií hranice svých možností. Cílem LiWA je navrhnout a otestovat nové postupy, které umožní zlepšit kvalitu obsahu webových archivů a jejich dlouhodobou hodnotu pro uživatele a „vdechnou“ webovým archivům život. Výstupem projektu bude nová generace nástrojů pro sklizení, uchování, analýzu a obohacení obsahu webových archivů, které umožní dlouhodobou interpretovatelnost tak, jak se archivy budou vyvíjet, lepší věrnost obsahu archivu filtrováním nepodstatného šumu a zachycení rozmanitého obsahu (multimédia, sociální web aj.). V roce 2010 byl dokončen vývoj nástrojů pro extrakci komplexních odkazů, filtraci spamu, zajištění temporální koherence archivů a mapování sémantického vývoje, včetně dvou aplikací pro archivaci streamovaných médií a sociálního webu. Probíhala rovněž integrace a testování těchto nástrojů.

IMPACT (Improving Access to Text)

Doba řešení: 1. 1. 2008 – 31. 12. 2011; Národní knihovna ČR členem od 1. 4. 2010

Hlavní řešitel: Hidelines Balk, Koninklijke Bibliotheek / Nationale bibliotheek van Nederland, Haag, Nizozemsko

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Tomáš Foltýn

Finanční podpora: 7. rámcový program EU

URL: <http://www.impact-project.eu/>

Mezinárodní projekt IMPACT sdružuje 26 partnerských institucí z celé Evropy. V projektu jsou zastoupeny knihovny (národní či velké univerzitní), jazykovědná výzkumná centra a dále technologická centra zabezpečující vývoj. Základními cíli projektu je zdokonalit uživatelský přístup k historickým textům díky zlepšování výsledků OCR, sdílet informace o průběhu masové digitalizace, definovat „best practices“ pro jednotlivé typy dokumentů a vytvářet nástroje, které by tento proces zefektivnily, či vybudovat metodologické centrum, které by v budoucnosti poskytovalo konzultace pro proces digitalizace a zároveň definovalo mezinárodně platné strategie. Národní knihovna ČR je zodpovědná za tvorbu stoprocentně opravených OCR dokumentů ve formátu PAGExml v českém jazyce, testování některých nástrojů, spolupráci s jazykovým partnerem na vytváření slovníků pro starší češtinu nebo prezentování výsledků projektu. Kromě plnění těchto základních úkolů se podílí i na vybudování metodologického centra. V roce 2010 splnila Národní knihovna ČR všechny své dílčí cíle. Kladně byly hodnoceny zejména aktivity spojené s vytvářením OCR a propojení řešení na vývoj provedený v rámci projektu *Optimalizace nástrojů pro digitalizaci tištěných dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru*. V mnoha ohledech tak Národní knihovna ČR předstihla ostatní partnerské instituce, čímž významně obohatila naplňování cílů projektu.

Evropské a další aplikační projekty

Europeana version 1.0

Doba řešení: 2009–2011

Hlavní řešitel: Jill Cousins, Europeana Office, based in the National Library of the Netherlands, on behalf of the EDL Foundation

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Tomáš Klimek

Finanční podpora: EU, Program eContentPlus

URL: <http://europeana.eu/portal/>

Snahou rozsáhlého projektu, do něhož se k dnešnímu dni zapojilo již 110 partnerů z celé Evropy (mezi prvními byla i Národní knihovna ČR), je vytvořit vyhledávací a prezentační platformu pro digitalizované

artefakty evropské kultury (knihy, obrazy, filmy, archiválie). Prostřednictvím portálu bylo zpřístupněno již téměř 15 milionů objektů z asi 1500 institucí. Projekt je zaměřen na oslovení nejširší veřejnosti. Cílem účasti Národní knihovny v projektu je prezentace spravovaných dokumentů i výsledků digitalizační činnosti a využití možnosti navázat kontakty pro budoucí spolupráci týkající se obsahové expanze digitální knihovny Manuscriptorium. Zástupce Národní knihovny byl zařazen do pracovní skupiny tzv. agregátorů, tedy partnerů poskytujících obsah většího množství institucí. NK ČR se aktivně účastní workshopů, na nichž se projednává budoucí podoba portálu Europeana, nastavují se směry jeho vývoje a podmínky spolupráce s institucemi poskytujícími digitální obsah.

REDISCOVER (Reunion of Dispersed Content: Virtual Evaluation and Reconstruction)

Doba řešení: září 2009 – listopad 2010

Hlavní řešitel: Zdeněk Uhlíř

Finanční podpora: EU, Program Culture

URL: <http://rediscover.manuscriptorium.com>

Mezinárodní projekt REDISCOVER koordinovala Národní knihovna ČR. Jeho partnery byly dále národní knihovny Litvy, Polska a Rumunska. Účastníci projektu měli za cíl virtuálně rekonstruovat rozptýlené kulturní dědictví a zpřístupnit je v rámci Manuscriptoria, jakož i uspořádat ve Vilniusu, Varšavě, Bukurešti a Praze výstavy prezentující profilující artefakty z fondů jednotlivých partnerů. Na závěr byla uspořádána konference v Praze s tématem *Jednota středoevropské kultury ve středověku a raném novověku*. K výstavám byla vydána publikace v podobě bohatě vypraveného katalogu se shrnujícími esey zástupců jednotlivých národních partnerů a u příležitosti konference byl publikován sborník statí zpracovávajících specifická dílčí témata k danému okruhu. Díky projektu se podařilo integrovat 47 komplexních digitálních dokumentů z Národní knihovny ve Varšavě, 168 dokumentů z Národní knihovny ve Vilniusu a dokončit integraci 307 dokumentů z Národní knihovny v Bukurešti a její pobočky ve městě Alba Iulia započatou v rámci projektu EU ENRICH. Zároveň došlo k navázání velmi úzké odborné spolupráce mezi všemi zúčastněnými institucemi, skýtající dobrý příslib pro budoucí projekty.

EMBARC (Enhance Manuscriptorium through Balkan Recovered Knowledge)

Doba řešení: 1. 9. 2010 – 30. 4. 2012

Hlavní řešitel (koordinátor): Zdeněk Uhlíř

Finanční podpora: EU, Program Culture

Cílem projektu EMBARK je obohatit a uchovat kulturní dědictví integrací jeho rozdělených složek (rukopisů, starých tisků a dalších historických písemných materiálů) a zprostředkovat jej pro potřeby kulturních uživatelů a mladých odborníků. Výzkum se soustředí na balkánsko-slovanskou oblast cestou vytvoření elektronických edic plných textů shromážděných historických dokumentů a jejich zařazením do digitální knihovny Manuscriptorium. Partneri z Bulharska, Česka, Řecka a Srbska uspořádají výstavy digitálních kopií historických dokumentů. Nedílnou složkou projektu je transfer znalostí mezi jednotlivými partnery.

COMMUNIA: The European Thematic Network on the Digital Public Domain

Doba řešení: 1. 7. 2007 – 28. 2. 2011

Hlavní řešitel (koordinátor): Francesco Profumo, Politecnico di Torino, Itálie

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Lukáš Gruber

Finanční podpora: EU, Program eContentPlus

URL: <http://www.communia-project.eu>

Cílem projektu COMMUNIA je vytvořit doporučení pro strategii Evropské unie v oblasti problematiky zpřístupňování volných děl (angl. public domain) v digitálním prostředí. Vedle tohoto hlavního cíle se projekt také soustředí na další aktuální témata v oblasti zajišťování přístupu k autorským dílům, jakými jsou modely zpřístupňování děl, u kterých není možno dohledat autora (orphan works), formy veřejného licencování (např. Creative Commons), iniciativa Open Access – zajišťování otevřeného přístupu k vědeckým článkům a datům. Těchto cílů se dosahuje organizováním workshopů a seminářů na výše uvedená témata a tvorbou oficiálních prohlášení a manifestů, např. Manifest o volných dílech (Public Domain Manifesto, viz <http://www.publicdomainmanifesto.org>), který byl přeložený do češtiny. Během roku 2010 byla doba řešení projektu prodloužena do 28. 2. 2011.

Rozvoj ruského oddělení Slovanské knihovny

Doba řešení: červen 2010 – květen 2011

Hlavní řešitel: Lukáš Babka

Finanční podpora: Fond Russkij mir (Ruská federace)

Cílem projektu je zacelit mezery ve sbírce ruské literatury Slovanské knihovny, které vznikají díky nedostatečným finančním prostředkům určeným na akvizici nových dokumentů. Jednoroční finanční grant, poskytnutý na základě darovací smlouvy, umožnil zkontrolovat ediční přehledy jednotlivých ruských nakladatelství a koupit vybrané tituly, doplnit chybějící knihy důležitých soudobých ruských autorů a rovněž získat publikace, které kvůli jejich ceně není možné zakoupit z běžných prostředků na akvizici. Prozatím bylo do konce roku 2010 z prostředků grantu zakoupeno a zkatologizováno 600 knih.

Ostatní projekty

Národní projekty

Program Veřejné informační služby knihoven (VISK)

Všechny projekty v jednotlivých podprogramech jsou jednoleté. Tyto projekty se týkají podpory konkrétních činností knihoven v oblasti vzdělávání, provozu digitálních knihoven, produkce digitálních dat (retrospektivní konverze katalogů, digitalizace sbírek), provozu informačních portálů, přístupu k digitálním zdrojům a provozu Souborného katalogu ČR. Národní knihovna ČR se pravidelně účastní VISK za účelem podpory svých základních činností.

VISK 1

Koordinační centrum programu VISK

Odpovědný pracovník: Vít Richter

URL: <http://visk.nkp.cz/>

Koordinační centrum programu VISK zajišťovalo veškeré odborné, organizační a koordinační činnosti související s realizací celého programu VISK. V návaznosti na program VISK 3 byla zajištěna koordinace s *Projektem internetizace knihoven*, který realizuje Ministerstvo vnitra ČR.

VISK 2

Kurzy základní informační gramotnosti

Odpovědný pracovník: Eva Dostálková

URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=04_Vzd/03_OV_Akce/01_kurzy.htm

V rámci kurzů získávají frekventanti znalosti a dovednosti v rozsahu European Computer Driving Licence jako minimálního standardu vzdělání v oblasti práce s informačními a komunikačními technologiemi i pokročilé kompetence v oblasti počítačové a informační gramotnosti.

VISK 4

Digitální knihovna a archiv pro informační služby knihoven

Odpovědný pracovník: Jiří Polišenský

URL: <http://digit.nkp.cz> (technické standardy)

V rámci uvedeného dotačního programu pokračovaly vývojové práce na čtvrté verzi Systému Kramerius. Funkčnost této nové verze Krameria byla rozšířena zejména díky integraci formátu METS/ALTO a dokončení vývoje nového indexeru, který v rámci záznamu uloženého ve Fedora Commons zprostředkuje pro uživatelské rozhraní adekvátní výsledek. Významné aktivity byly spojeny i s rozvojem Registru digitalizace. Došlo k úpravě datové struktury, která umožní automatickou spolupráci s digitální knihovnou Kramerius. Cílem je maximální zjednodušení procesu evidence. Dále byla kolem Registru digitalizace vytvořena vrstva WEB-service, která bude okolním aplikacím (katalogy NK ČR, Kramerius, digitalizační workflow) poskytovat data, jež je třeba mezi zmíněnými systémy efektivně sdílet. K nutným úpravám došlo i v rámci aplikace Sirius, která slouží k výrobě digitálních dat. Došlo k vytvoření modulu, který rozšíří stávající exportní funkce systému Sirius o novou funkcionalitu, jež umožní vytváření formátů METS/ALTO a JPEG 2000, které budou plně odpovídat standardům Národní digitální knihovny. Tento nový modul budou moci používat i další instituce, které chtějí vytvářet svá data v nových strukturách definovaných projektem Národní digitální knihovny.

VISK 5**Retrospektivní konverze katalogů Národní knihovny České republiky**

(Generální katalog Univerzálního knihovního fondu I, Generální katalog Slovanské knihovny – periodika)

Odpovědný pracovník: Nataša Mikšovská

Byl proveden předvýběr a příprava 54 000 záznamů tisků pro další zpracování z Generálního katalogu Univerzálního knihovního fondu I (UKF I) a 20 000 záznamů z Generálního katalogu Slovanské knihovny. Zpracováno bylo 22 900 záznamů z Generálního katalogu UKF I a 5000 záznamů periodik podle sběrných kopií Generálního katalogu, které byly v předchozích etapách retrospektivní konverze vynechány a dosud neměly záznam v knihovním informačním systému Aleph.

Rekatalogizace starých tisků z Generálního katalogu I uložených v Národní knihovně ČR

Odpovědný pracovník: Veronika Procházková

V roce 2010 bylo pořízeno dalších 7800 nových záznamů, které byly přijaty do Souborného katalogu ČR.

VISK 6**Digitalizace historických dokumentů Národní knihovny ČR**

Odpovědný pracovník: Zdeněk Uhlíř

URL: <http://www.manuscriptorium.eu>; <http://digit.nkp.cz> (technické standardy)

V roce 2010 bylo v rámci VISK 6 z fondu Národní knihovny ČR digitalizováno 70 dokumentů (tj. 31 594 stran).

Digitalizace sbírky grafických univerzitních tezí uložených v NK ČR

Odpovědný pracovník: Veronika Procházková

URL: <http://www.manuscriptorium.eu>; <http://digit.nkp.cz> (technické standardy)

V rámci projektu byl zdigitalizován soubor 526 univerzitních tezí, jež jsou kulturní památkou ČR.

VISK 7**Národní program mikrofilmování a digitálního zpřístupňování dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru – Kramerius**

Odpovědný pracovník: Jiří Polišenský

URL: <http://kramerius.nkp.cz>; <http://digit.nkp.cz> (technické standardy)

Pomocí metody OCR bylo převedeno více než 150 000 stran textu. Zároveň bylo vyrobeno 1250 ochranných obalů z lepenky archivní kvality. Klíčovou činností v rámci předloženého projektu pak bylo reformátování titulů *Plyn a voda* a *Leitmeritzer Zeitung* (66 963 polí mikrofilmů), které jsou velice žádané našimi uživateli. Ve spolupráci s našimi dodavateli pokračovala digitalizace významných periodik – *Rudého práva* a *Nových (pařížských) mod.* Soubor zpracovaných dokumentů doplnily také unikátní periodika z fondů Slovanské knihovny a bohemikální monografie z 19. století.

VISK 8**Zajištění provozu Jednotné informační brány v celonárodním měřítku, zpřístupnění informačních zdrojů Národní knihovny České republiky a českých webových zdrojů**

Odpovědný pracovník: Bohdana Stoklasová

URL: <http://www.jib.cz>; <http://info.jib.cz>

Byla rozšířena nabídka zdrojů, zvýšilo se celkové využití Jednotné informační brány. Služba bX (služba typu discovery, která k článku, pro který je zobrazena nabídka SFX, doporučí další relevantní články podle skutečného celosvětového využití článků) byla rozšířena pro další uživatele. Významným přínosem pro uživatele byla implementace autentizace k licencovaným zdrojům NK ČR pomocí Shibboleth. V oblasti archivace webu bylo uzavřeno 625 nových smluv s vydavateli. Úspěšná spolupráce s nimi otevírá český web široké veřejnosti.

Multilicenční zpřístupnění českých elektronických informačních zdrojů v roce 2010

Odpovědný pracovník: Hana Nová

URL: <http://visk.nkp.cz/VISK8A.htm>

V rámci řešení projektu je zajištěno pokračování služby přístupu do českých plnotextových databází firmy Anopress (Mediální a Vědomostní), databází České tiskové kanceláře a databáze právních informací ASPI firmy WoltersKluwer. Do projektu se zapojilo 57 knihoven.

VISK 9**Rozvoj CASLIN Souborného katalogu ČR**

Odpovědný pracovník: Eva Svobodová

URL: <http://skc.nkp.cz>; <http://www.caslin.cz>

Na konci roku 2010 obsahovala báze Souborného katalogu ČR (SK ČR) 4 254 082 záznamů, z toho 143 364 záznamů seriálů, 59 646 záznamů starých tisků a 185 698 záznamů speciálních druhů dokumentů. Webové stránky SK ČR navštívilo v roce 2010 měsíčně v průměru o 4000 uživatelů více než v roce 2009 a počet objednávek MVS odeslaných z prostředí SK ČR se proti předcházejícímu roku navýšil o cca 1200. Počet knihoven přispívajících do SK ČR vzrostl o dalších 34 knihoven. V rámci zlepšování služeb uživatelům je více než 11 700 záznamů monografií propojeno s plnými texty vzniklými v rámci projektu Kramerius. K záznamům v SK ČR jsou připojovány obálky knih (pokud jsou dostupné na tzv. Obálkovém serveru) a záznamy jsou propojovány s údaji dostupnými na Google Book Search. K více než 36 000 záznamů byly připojeny kopie obsahů dokumentů.

Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit

Odpovědný pracovník: Zdeněk Bartl

URL: <http://aut.nkp.cz>

Cílem je zapojit české knihovny do kooperativní tvorby a využívání souborů národních autorit a napomoci podstatné racionalizaci zpracovatelského procesu v knihovnách. K dispozici je více než 595 tisíc záznamů jmenných i věcných autorit.

Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru a Norska**Záchrana neperiodických bohemikálních dokumentů 19. století ohrožených degradací papíru**

Doba řešení: 30. 11. 2006 – 31. 8. 2010

Hlavní řešitel: Jiří Polišenský

Finanční podpora: Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru a Norska

V roce 2010 se dodavatelsky realizovaly pouze úpravy obrazových dat a tvorba metadat. Celkem bylo zpracováno prostřednictvím firmy Elsys Engineering 270 847 obrazových souborů. Pro publikace s poškozenou vazbou bylo zhotoveno 1942 ochranných krabic z archivní lepenky. Projekt tak byl úspěšně završen. V digitální knihovně Kramerius bylo zpřístupněno cca 16 000 svazků digitalizovaných monografií 19. století, a to zcela volně prostřednictvím internetu. Původní dokumenty mohou být chráněny, pro poskytování veřejných informačních služeb budou nadále využívány digitální kopie.

Integrovaný operační program – Smart Administration**Vytvoření Národní digitální knihovny**

Odpovědný pracovník: Bohdana Stoklasová

URL: <http://www.ndk.cz>

V únoru 2010 byla podána žádost o finanční podporu pro projekt *Vytvoření Národní digitální knihovny* v rámci Integrovaného operačního programu na elektronizaci služeb veřejné správy. Projekt v těžké konkurenci uspěl a získal finanční podporu v celkové výši cca 300 mil. Kč (včetně 15% kofinancování z MK ČR). V rámci projektu bude do roku 2014 digitalizováno cca 26 milionů stran moderních dokumentů. V době povinné udržitelnosti projektu od roku 2015 do roku 2019 bude digitalizováno dalších 26 milionů stran, dohromady tedy 52 milionů stran, což je cca 250–300 tisíc svazků. Všechny digitalizované dokumenty budou společně s příslušnými metadaty dlouhodobě uloženy a ochráněny ve spolehlivém, mezinárodně certifikovaném digitálním úložišti a zpřístupněny společně s dalšími digitálními dokumenty NK ČR i externími digitálními zdroji (včetně předplacených zahraničních elektronických zdrojů) prostřednictvím uživatelsky vřidného a nastavitelného systému pro centrální zpřístupnění. Rok 2010 byl ve znamení příprav a realizace výběrových řízení na dodavatele technologií a služeb.

Revitalizace Klementina a dostavba CDH

Revitalizace Klementina

V únoru 2010 byla uzavřena smlouva na stavební práce 1. etapy rekonstrukce se sdružením společností Metrostav, a. s. a Arstav, s. r. o. První etapa obsahuje následující stavební objekty (SO):

Stavební objekt 02

Východní křídlo areálu, uvolněné vystěhováním Státní technické knihovny. Objekt je provizorně upraven, aby mohl být po celou dobu revitalizace využíván pro dočasné provozy kanceláří, depozitářů a studoven z právě rekonstruovaných částí. Výjimku tvoří depozitář ve 4. nadzemním podlaží (4. NP), který je kompletně rekonstruován již v 1. etapě, aby sem mohly být ukládány knihy vyžadující přísnější režim vnitřního prostředí. Konečná rekonstrukce objektu SO 02 se předpokládá až v posledních etapách revitalizace.

Stavební objekt 03

Nárožní objekt u Mariánského náměstí, sousedící z jedné strany s SO 02. Objekt je kompletně rekonstruován. Ve 4. NP je stejně jako v SO 02 depozitář, v nižších patrech se nacházejí kanceláře. V nároží ve 2. patře bude situováno generální ředitelství.

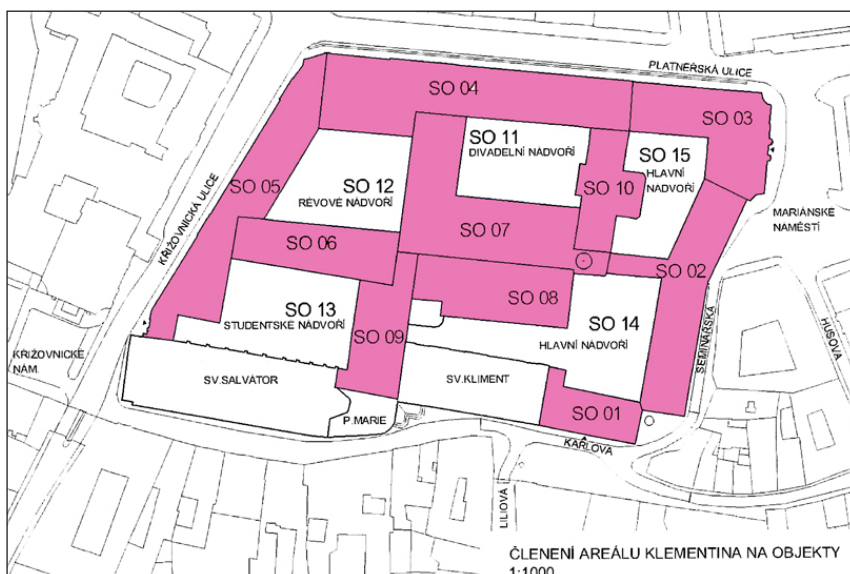
Nalezená historická podlaha. Foto: Pavel Macenauer

Stavební objekt 10

Jedná se o objekt s nejcennějšími barokními prostory – Zrcadlovou kaplí a Barokním knihovnickým sálem. V suterénu, kde se nacházelo zázemí pro nájemce a hudebníky vystupující v Zrcadlové kapli, jsou vytvořeny šatny a hlavní sociální zázemí pro uživatele knihovny, které budou rovněž využívány účinkujícími i návštěvníky koncertů. Ve 4. NP je stejně jako v ostatních objektech vytvořen depozitář.

Částečně stavební objekt 07

V tomto objektu se úpravy týkají pouze části suterénu, kde vzniká strojovna chlazení pro nové depozitáře ve 4. NP.

Stavební objekty
Klementina

Všechny nově vzniklé depozitáře (SO 02, SO 03 a SO 10) jsou vybaveny statickými regály. V objektech SO 02, SO 03, SO 10 jsou nově upraveny prostory v podkroví (5. NP) k osazení vzduchotechnickými jednotkami pro depozitáře. Tyto prostory nebyly až dosud de facto využívány. V objektu SO 09, který ovšem není součástí 1. etapy, proběhla pouze malá úprava rozvodů v rozvodně NN pro napojení nových sítí.

Stavební objekt 17

Součástí 1. etapy je dále i objekt SO 17, který není přímou součástí areálu – přípojka vltavské vody pro chlazení nových depozitářů. Přípojka je provedena částečně ve stávajícím kolektoru v Platněnské ulici, částečně ve výkopu.

Izolace podkrovního depozitáře. Foto: Pavel Macenauer

*Nalezené fresky.
Foto: Naďa Kverková*

Termín dokončení 1. etapy se z původně plánovaného konce roku 2010 posunul na konec 1. čtvrtletí roku 2011. Důvodem jsou především archeologické průzkumy, nově nalezené historické podlahy a malby a další nové skutečnosti zjištěné v průběhu provádění této etapy revitalizace.

Dostavba Centrálního depozitáře v Hostivaři

Bylo ukončeno územní řízení na obě etapy výstavby nového depozitáře, stavební povolení na 1. etapu nabylo právní moci v prosinci 2010. V říjnu 2010 proběhlo otevírání obálek výběrového řízení na dodavatele stavebních prací. Poté byl výběr dodavatele Ministerstvem kultury ČR pozastaven.

V červnu 2010 byl Ministerstvu kultury ČR předán investiční záměr na nutné úpravy stávajícího depozitáře v Hostivaři související s novým objektem. Oba depozitáře budou spolu komunikačně, provozně i technologicky provázány.

Nový objekt má být především depozitářem, v němž budou navíc umístěny provozy pro správu a digitalizaci uložených fondů. Zázemí pro tato pracoviště bude umístěno ve stávajícím depozitáři a bude tedy pro pracovníky obou objektů společné.

Nový objekt Centrálního depozitáře. Vizualizace: ATREA spol. s r. o.

■ Základní statistické údaje o Národní knihovně ČR v roce 2010

Knihovní jednotky celkem	6 648 132
• z toho rukopisy	18 893
Počet exemplářů docházejících periodik	11 100
Počet knihovních jednotek ve volném výběru	70 212
Přírůstky knihovních jednotek ve svazcích	94 347
Úbytky knihovních jednotek ve svazcích	5 284
Počet vlastních specializovaných databází (mimo elektronický katalog)	32
Počet licencovaných elektronických informačních zdrojů	94 500
Registrovaní čtenáři	31 749
Návštěvníci v knihovně (fyzické návštěvy)	402 177
• z toho využívající internet v knihovně	64 129
• z toho návštěvníci kulturních akcí	21 618
• z toho návštěvníci vzdělávacích akcí	5 492
Návštěvníci on-line služeb z prostoru mimo knihovnu	5 479 996
Návštěvníci webových stránek knihovny	2 080 127
Vypůjčky celkem	744 567
• z toho vypůjčky periodik	32 662
Požadavky na meziknihovní služby celkem	20 088
• z toho objednané v zahraničí	5 635
On-line informační služby (počet zodpovězených dotazů)	35 761
Porady a konzultace pro knihovníky, knihkupce a vydavatele	11 469
Vzdělávací akce pro knihovníky (semináře, kurzy aj.)	350
Kulturní akce pro veřejnost (besedy, výstavy, exkurze aj.)	127
Vzdělávací akce pro veřejnost (semináře, kurzy aj.)	126
Vydané publikace	13 monografií, 4 periodika
Počet studijních míst	557
• vybavených počítačem	62
• z toho s počítači napojenými na internet	35
• vybavených jiným technickým zařízením	24
Počet míst v přednáškových sálech a učebnách	102
• z toho vybavených počítačem	15
Počet míst k relaxaci a občerstvení	121
Plocha knihovny pro uživatele v m²	7 329
Počet hodin pro veřejnost týdně	80
Pracovníci knihovny (přepočtený stav)	447

■ Finanční hospodaření

Národní knihovna ČR dosáhla k 31. 12. 2010 v hlavní činnosti vyrovnaného výsledku hospodaření, v hospodářské činnosti zlepšeného hospodářského výsledku 44 tis. Kč; výsledek hospodaření po zdanění je celkem 44 tis. Kč.

K dosažení vyrovnaného výsledku hospodaření byly použity prostředky rezervního fondu NK ČR ve výši 1 953 tis. Kč na úhradu provozních nákladů – služeb nezajištěných vlastními výnosy nebo příspěvkem Ministerstva kultury ČR. Prostředky fondu reprodukce majetku jako doplňkového zdroje financování oprav, údržby a pořízení drobného majetku použity nebyly. Dnem 1. 1. 2010 vstoupily v platnost nové účetní předpisy a účetní standardy v souvislosti se zavedením centrálního systému účetních informací státu. NK ČR v účetním období 2010 postupovala podle předpisů pro tzv. vybrané účetní jednotky.

Struktura a výše prostředků čerpaných k 31. 12. 2010 (v tis. Kč)

Činnost/program	Neinvestiční prostředky	Investiční prostředky	Zdroj financování
I. Poskytnuto zřizovatelem – MK			
I.1 Příspěvek na provoz	238 524	0	MK
I.2 Účelové dotace	79 983	224 871	
z toho: Akvizice a on-line přístupy	15 450	0	MK
Veřejné informační služby knihoven	22 387	5 000	MK
Výzkum a vývoj účelové	3 842	0	MK
Výzkum a vývoj institucionální	7 171	410	MK
Odměna autorům za půjčování děl v knihovnách ČR (autor. zákon)	23 338	0	MK
Projekt FM EHP/Norska, akce č. CZ0029	2 474	0	MK
Projekt Četba a čtenáři	300	0	MK
Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví	47	450	MK
Program péče o národní kulturní poklad akce Revitalizace Klementinum, akce č. 134V123000002	0	209 753	MK
Program péče o národní kulturní poklad akce dostavba depozitáře Hostivař, akce č. 134V123000004	0	9 258	MK
Projekt Národní digitální knihovna, akce č. 234V1170004, Integrovaný operační program EU	4 107	0	MK
Slovenská knihovna v ČR	400	0	MK
Výstava Máchův kraj ve starých mapách	467	0	MK
Celkem ad I.	318 507	224 871	MK
II. Ostatní poskytovatelé			
Projekt FM EHP/Norska, akce č. CZ0029	237	0	MK/RF NK
INFOZ výzkum a vývoj	12 330	0	MŠMT
Projekty Evropské unie	3 788	0	EU
Evidence digitalizovaných dokumentů VaV	106	0	KAV
Projekt FM EHP/Norska, akce č. CZ0046	501	0	ÚCHP AV
Projekt FM EHP/Norska, akce č. CZ0046	236	0	ÚCHP AV/ RF NK
Dary	519	303	
Celkem ad II.	17 717	303	
Prostředky celkem I. a II.	336 224	225 174	

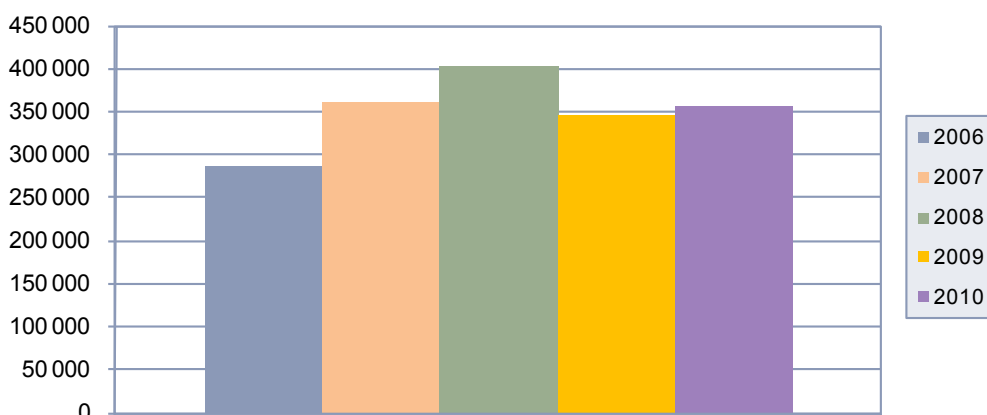
vysvětlivky :
EU – Evropská unie
KAV – Knihovna Akademie věd
MK – Ministerstvo kultury ČR – zřizovatel

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
RF NK – Rezervní fond Národní knihovny ČR
ÚCHP AV – Ústav chemických procesů Akademie věd

Výnosy a náklady

Výnosy z hlavní činnosti (příspěvek na provoz, účelové dotace od všech poskytovatelů, mimořádkové zdroje a vlastní výnosy NK ČR včetně použití peněžních fondů) jsou zaúčtovány v objemu 361 860 tis. Kč. Statutární činnosti NK ČR byly financovány z 66 % z příspěvku na provoz poskytnutého zřizovatelem, z 27 % z účelových dotací poskytnutých z prostředků státního rozpočtu z kapitol Ministerstva kultury ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Akademie věd ČR, z prostředků EU a z darů. Výnosy z vlastní činnosti včetně použití peněžních fondů se na celkové financování knihovny podílely 7 %. Ve srovnání s minulými roky jsou výnosy nižší, neboť v letech 2006 až 2008 byly za podpory MK ČR uskutečněny mimořádné akvizice – historické jádro knihovny premonstrátů v Teplé u Mariánských Lázní a knihovní fond františkánského kláštera v Chebu. V roce 2010 pokračovala 1. etapa rekonstrukce Klementina, která zasáhla také prostory tzv. barokní trasy Klementina. Po dobu trvání rekonstrukce objektu je pozastaven nájemní vztah, což negativně ovlivňuje výši výnosů z pronájmu.

Příspěvek na provoz a neinvestiční dotace od všech poskytovatelů (v tis. Kč)

Výnosy hlavní činnosti v % k celkovým výnosům k 31. 12. 2010

Položka	skutečnost v tis. Kč	v % k celkovým výnosům
Tržby za vlastní výroby	563	0,2
Tržby z prodeje služeb	6 640	1,8
Tržby z prodeje zboží	8 792	2,4
Úroky a jiné ostatní výnosy	1 457	0,4
Použití fondů	2 770	0,8
Jiné ostatní výnosy	5 732	1,6
Finanční náklady	202	0,1
Výnosy z nároků na prostředky státního rozpočtu	331 916	91,7
Výnosy z ostatních nároků – EU	3 788	1,0
Celkem	361 860	100,0

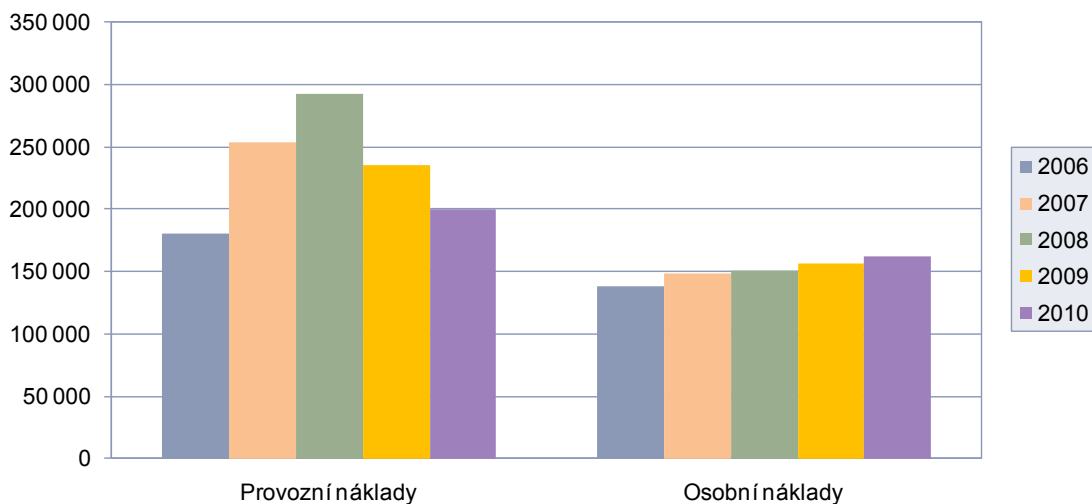
Náklady na hlavní činnost včetně daně z příjmů právnických osob dosáhly 361 860 tis. Kč.

Podíl věcných nákladů tvoří 55 %, podíl osobních nákladů (mzdové náklady, zákonné sociální pojištění a sociální náklady) 45 %.

Náklady hlavní činnosti v % k celkovým nákladům k 31. 12. 2010

Položka	skutečnost v tis. Kč	v % k celkovým nákladům
Materiál	22 415	6,1
Energie	14 331	4,0
Opravy a údržba	3 156	0,9
Cestovné	2 994	0,8
Náklady na reprezentaci	207	0,1
Ostatní služby	93 118	25,7
Osobní náklady	162 389	44,9
Sociální náklady	2 790	0,8
Jiné ostatní náklady	35 111	9,7
Odpisy dlouhodobého majetku	20 319	5,6
Opravné položky, odepsané pohledávky	2 041	0,6
Finanční náklady	1 551	0,4
Daň z příjmů právnických osob	1 438	0,4
Celkem	361 860	100,0

Trend provozních a osobních nákladů (v tis. Kč)

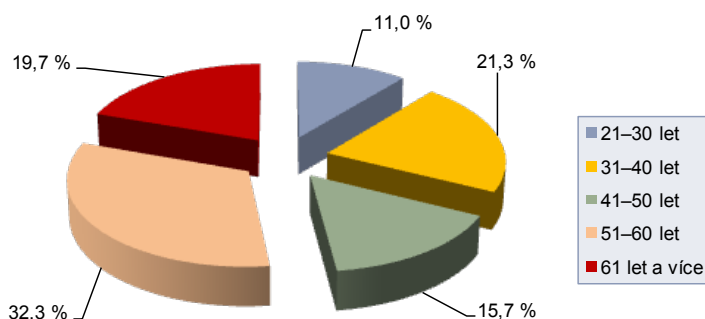

Na platy bylo vyplaceno celkem 114 520 tis. Kč, z toho poskytnuto limitem z kapitoly MK ČR 113 682 tis. Kč. Nad limit byly vyplaceny prostředky z fondu odměn NK ČR ve výši 298 tis. Kč a prostředky od jiných poskytovatelů dosahující 540 tis. Kč.

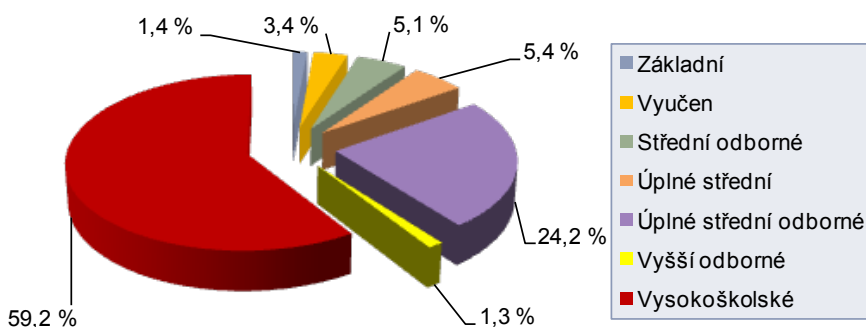
Na ostatní osobní náklady bylo vyplaceno 5 564 tis. Kč, z toho limit přidělený MK ČR byl 5 133 tis. Kč. Jiní poskytovatelé přispěli částkou 431 tis. Kč.

Průměrný měsíční plat zaměstnance dosáhl 21 350 Kč, ve srovnání s rokem 2009 je o 241 Kč vyšší. Přepočtený počet zaměstnanců je 447.

Členění zaměstnanců podle věku

Členění zaměstnanců podle vzdělání

Investice

Investice pořízené z vlastních zdrojů

Prostředky fondu reprodukce majetku v objemu 6 412 tis. Kč byly použity na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, z čehož 57 % tvoří výdaje na obnovu IT, 28 % výdaje na pořízení strojů a zařízení a 15 % stavební investice.

Investice pořízené z účelových dotací Ministerstva kultury ČR

Celkem byla čerpána dotace ve výši 224 871 tis. Kč. Podrobný přehled viz tabulka *Struktura a výše prostředků čerpaných k 31. 12. 2010*, sloupec investiční prostředky.

Investiční výdaje v tis. Kč k 31. 12. 2010

A. Poskytovatel MK ČR celkem	224 871
z toho: Revitalizace Klementina	209 753
Dostavba Centrálního depozitáře Hostivař	9 258
Dotace na projekty	5 860
B. Fond reprodukce majetku NK ČR	6 412
C. Dar	303
Investiční výdaje celkem	231 586

■ Odbor doplňování fondů

Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2010

Roční výkaz o neperiodických publikacích zpracovává každý rok Národní knihovna ČR je určen pro oficiální statistické výkaznictví České republiky. Zasilán je Ministerstvu kultury ČR, které jej postupuje Českému statistickému úřadu. Vykazované údaje reprezentují knižní produkci České republiky také v zahraničí, přebírá je EUROSTAT i UNESCO.

Tabulky výkazu informují o neperiodických publikacích vydaných v České republice. Údaje jsou zpracovány podle dané metodiky*, a to na základě **povinných výtisků**, které Národní knihovna ČR získala v roce 2010.

Tabulka I.

Tituly neperiodických publikací podle tematických skupin

Tabulka II.

Neperiodické publikace podle jazyka vydání

Tabulka III.

Neperiodické publikace – překlady z jiných jazyků

***Metodické vysvětlivky**

Výkaz je sestaven v návaznosti na Revidované doporučení týkající se produkce a distribuce knih, novin a časopisů, přijaté na 23. zasedání Generální konference UNESCO v roce 1985. Týká se všech tištěných neperiodických publikací dle zákona č. 37/95 Sb., které byly v daném roce vydány v ČR a jsou dostupné veřejnosti.

Nezahrnují se publikace pro reklamní účely, tj. např. obchodní katalogy, prospekty, obchodní, průmyslové a turistické reklamy, nabídkové publikace zboží a služeb, jízdní řády, ceníky, telefonní seznamy, programy divadelních aj. pořadů, stanovy společnosti, kalendáře, mapy apod.

Zahrnují se i státní publikace, tj. publikace vydané veřejnou správou aj. kromě těch, určených pouze pro zahraniční distribuci, školní učebnice, vysokoškolská skripta, přetisky částí knih nebo periodik už publikovaných, pokud mají vlastní titul, stránkování a pokud tvoří samostatné dílo, publikace, které jsou součástí série, ale které tvoří oddělenou bibliografickou jednotku, ilustrovaná díla, jako jsou soubory tisků, reprodukcí uměleckých děl, kreseb apod., pokud tvoří kompletní stránkované svazky a jsou doplněny alespoň stručným vysvětlujícím textem, obrázkové knihy pro děti, komiksy apod.

Kniha je neperiodická publikace o alespoň 49 stránkách, brožura je neperiodická publikace o 5 až 48 stránkách.

Údaje byly zpracovány na základě povinných výtisků neperiodických publikací zaslaných vydavateli do Národní knihovny ČR v uvedeném roce.

Roční výkaz o neperiodických publikacích za rok 2010

Výkaz je součástí Programu statistických zjišťování na rok 2010. Ochrana důvěrnosti údajů je zaručena zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Údaje se zjišťují pro potřebu Ministerstva kultury, které odpovídá za jejich ochranu. Zpravodajská jednotka je povinna poskytnout všechny požadované údaje. Děkujeme za spolupráci.

Název zpravodajské jednotky	Národní knihovna ČR
Adresa	Klementinum 190, 110 00 Praha 1
Telefon	221 663 111
Kraj	Praha
www	www.nkp.cz
Zřizovatel/zakladatel (vyplní se slovně)	Ministerstvo kultury ČR
IČO	00023221

I. TITULY NEPERIODICKÝCH PUBLIKACÍ PODLE TEMATICKÝCH SKUPIN

Tematická skupina		Znak MDT ¹⁾	Č. ř.	Tituly celkem			z toho první vydání		
				knihy	brožury	celkem	knihy	brožury	celkem
a		0	1	2	3	4	5	6	7
1.	Všeobecnosti	0	0101	446	132	578	403	122	525
2.	Filozofie, psychologie	1	0102	418	20	438	332	19	351
3.	Náboženství, teologie	2	0103	402	67	469	348	58	406
4.	Sociologie, statistika	30–31	0104	319	49	368	295	47	342
5.	Politika, ekonomie	32–33	0105	691	100	791	601	90	691
6.	Právo, veřejná správa, sociální zabezpečení a sociální péče, pojišťovnictví	34, 36, 351–354	0106	703	61	764	544	59	603
7.	Vojenství a vojenské vědy	355–359	0107	138	24	162	130	23	153
8.	Školství, pedagogika, volný čas	37	0108	724	324	1 048	651	300	951
9.	Obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	338, 339, 654, 656	0109	303	82	385	221	69	290
10.	Etnografie, kulturní antropologie (obyčeje, folklor, tradice)	39	0110	77	14	91	72	13	85
11.	Filologie, jazyky, jazykověda	80–81	0111	419	33	452	340	31	371
12.	Matematika	51	0112	352	40	392	303	37	340
13.	Přírodní vědy	52–59	0113	488	141	629	406	135	541
14.	Lékařské vědy, zdravotnictví	61	0114	530	110	640	457	97	554
15.	Strojírenství, technologie, stavebnictví, průmysl, obchod a řemesla	62, 66–69	0115	631	191	822	571	190	761
16.	Zemědělství, lesnictví, chov dobytka, lov zvěře a rybolov	63	0116	295	148	443	255	143	398
17.	Domácí hospodaření	64	0117	248	30	278	211	28	239
18.	Management, řízení a organizace	005	0118	317	25	342	268	25	293
19.	Územní plánování, urbanismus a tvorba krajiny, architektura	70–72	0119	218	67	285	207	65	272
20.	Sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	73–77	0120	449	166	615	423	166	589
21.	Hudba, divadlo, film apod. umění	78, 791–792	0121	233	42	275	214	42	256
22.	Hry a sport	793–799	0122	200	46	246	176	39	215
23.	a) Dějiny literatury a literární kritika	82	0123	235	18	253	225	17	242
	b) Literární texty	821	0124	3 921	556	4 477	3 347	518	3 865
24.	Geografie	91	0125	259	25	284	227	23	250
25.	Historie, biografie	92–94	0126	1 401	126	1 527	1 286	123	1 409
Úhrnem		0–94	0127	14 417	2 637	17 054	12 513	2 479	14 992
z toho	školní učebnice		0128	310	91	401	239	68	307
	dětské knihy		0129	757	579	1 336	671	537	1 208
	vysokoškolská skripta a VŠ učebnice		0130	1 084	51	1 135	766	44	810
Kontrolní součet (ř. 0101 až 0130)			0139	30 985	5 995	36 980	26 702	5 607	32 309

¹⁾ Znak Mezinárodního desetinného třídění

II. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE PODLE JAZYKA VYDÁNÍ

Jazyk vydání		Č. ř.	Počet titulů
a		1	2
Celkem		0201	17 054
v tom podle jazyka vydání	čeština	0202	14 763
	čeština a jiné jazyky	0203	1 084
	angličtina	0204	627
	francouzština	0205	13
	italština	0206	10
	němčina	0207	66
	polština	0208	21
	ruština	0209	35
	slovenština	0210	194
	španělština	0211	13
	vícejazyčné publikace (kromě češtiny)	0212	198
	korejština	0213	7
	maďarština	0214	4
	arménština	0215	3
	arabština novodobá	0216	3
	ukrajinština	0217	3
	esperanto	0218	2
	perština	0219	2
	portugalština	0220	2
	hebrejštiny nová	0221	1
nizozemština	0222	1	
rumunština	0223	1	
srbština	0224	1	

III. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – PŘEKLADY Z JINÝCH JAZYKŮ

Jazyk originálu		Č. ř.	Počet titulů
a		1	2
Překlady celkem		0301	6 044
v tom podle jazyka originálu	angličtina	0302	3 071
	francouzština	0303	562
	italština	0304	111
	němčina	0305	1 058
	polština	0306	108
	ruština	0307	73
	slovenština	0308	229
	španělština	0309	77
	více jazyků	0310	519
	nizozemština	0311	45
	švédština	0312	32
	japonština	0313	18
	latina klasická	0314	12
	portugalština	0315	12
	řečtina klasická	0316	12
	norština	0317	11
	maďarština	0318	10
	srbština	0319	9
	finština	0320	9
	ukrajinština	0321	8
	chorvatština	0322	7
	slovinština	0323	6
	hebrejštiny nová	0324	4
	rumunština	0325	4
	bulharština	0326	3
	čínština	0327	3
	dánština	0328	3
	hindština	0329	3
	islandština	0330	3
	litevština	0331	3
	lužická srbština	0332	3
	bengálština	0333	2
	korejština	0334	2
	řečtina nová	0335	2
	turečtina	0336	2
	albánština	0337	1
	hebrejštiny stará		1
koptština		1	
lotyština		1	
makedonština		1	
perština		1	
romština		1	
sanskrt		1	

Pozn:
Formulář byl graficky upraven
pro uveřejnění ve Výroční zprávě.

Přírůstek domácí literatury za rok 2010

Nezahrnuje přírůstky Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

celkem	56 105 k. j.
tištěné dokumenty	52 495
netištěné dokumenty	3 610

Podíl akvizičních zdrojů na celkovém přírůstku

	k. j.	%
povinný výtisk	48 256	86,01
nákup	2 852	5,08
dary	2 940	5,24
interní zdroj	1 975	3,52
náhrady	82	0,15
celkem	56 105	100,00

Rozbor celkového přírůstku podle určení

I. Knihy

		k. j.
a) Národní konzervační fond		20 042
z toho	povinný výtisk (PV 1)	19 230
	nákup	83
	dary	542
	náhrady	0
	interní zdroj	187
b) Univerzální knihovní fond		24 134
z toho	povinný výtisk (PV 2)	18 978
	nákup	1 603
	dary	1 781
	náhrady	82
	interní zdroj	1 690
c) půjčovní (Studijní) fond		1 314
z toho	nákup	1 160
	dary	150
	náhrady	0
	interní zdroj	4
d) spotřební literatura		2
z toho	nákup	2
	dary	0
	interní zdroj	0

II. Speciální dokumenty (povinný výtisk, nákup, dary)

k. j.

a) Národní konzervační fond		4 858
z toho	pohlednice	1 640
	plakáty	1 695
	kartografické dokumenty	532
	grafika	842
	hudebniny	149
b) Univerzální knihovní fond		2 145
z toho	plakáty	875
	kartografické dokumenty	613
	grafika	311
	hudebniny	346
c) fond speciálních (netištěných) dokumentů		3 610
z toho	zvukové snímky	2 049
	elektronické publikace	1 438
	videozáznamy	123

B. PERIODICKÝ TISK

Celkem 9 985 titulů

tituly

a) Národní konzervační fond		5 265
z toho	povinný výtisk (PV 1)	5 265
b) Univerzální knihovní fond		4 672
z toho	povinný výtisk (PV 2)	4 588
	nákup	84
c) spotřební tituly		48
z toho	nákup	42
	dary	6

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku domácí literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na doplňování současné domácí produkce v plné dru-
hové a tematické šíři, na doplňování nezbytných profilových multiplikátů a retrospektivně na doplňování
bohemikálních deziderat. Získané dokumenty jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu, Uni-
verzálního knihovního fondu a do Studijního fondu.

Celkový objem přírůstku domácí literatury byl 56 105 knihovních jednotek (dále jen k. j.).

Povinné výtisky byly získávány na základě zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publika-
cích. Podle tohoto zákona má Národní knihovna ČR právo na dva povinné výtisky z každého vydání.
V roce 2010 bylo celkem evidováno 48 256 k. j. povinných výtisků neperiodických publikací, tj. 86,01 %
z celkového přírůstku. Z toho byly *knihy* 38 208 k. j., *kartografické dokumenty* 960 k. j., *grafika* 1144 k. j.,
plakáty 2570 k. j., *pohlednice* 1640 k. j., *hudebniny* 287 k. j., *netištěné dokumenty* 3447 k. j.

Stále není plně respektován výše citovaný zákon, a proto pokračovaly urgencye nedodaných titu-
lů, příp. exemplářů (osobně, telefonicky, písemně, e-mailem). Urgováno bylo dodání zejména povinných
výtisků knižních titulů (nakl. Vetus Via, Větrné mlýny, Rybka, Dauphin, Garamond, Tribun EU, Druhé
město, vysoké školy), hudebnin, map a netištěných dokumentů. Rovněž byl podán podnět k zahájení
správního řízení o uložení pokuty za nedodané povinné výtisky (§ 5 výše citovaného zákona). Avšak je
tolerována praxe většiny velkých vydavatelů, kteří odevzdávají povinné výtisky dávkově v kumulovaných
zásilkách za delší časové období. U některých titulů tak není dodržována zákonná třicetidenní lhůta pro
odevzdání, ale v běžné praxi nelze vždy zjistit skutečný den vydání.

Pro roční statistiku o vydávaných neperiodických publikacích v ČR za rok 2010 bylo v souladu
s doporučeními UNESCO na základě došlého povinného výtisku zpracováno 17 054 knižních titulů.

Nákupem bylo získáno celkem 2852 k. j. **Podíl nákupu na celkovém přírůstku byl 5,08 %**. Prů-
měrné náklady na jednu zakoupenou knihovní jednotku byly 393 Kč. Zahrnuty jsou publikace cenově
velmi rozdílné – od titulů z běžné tržní produkce až po antikvární tisky.

Z aktuální nabídky bylo nejvíce publikací zakoupeno pro Univerzální knihovní fond (celkem
1606 k. j., z toho pro příruční knihovny hlavních studoven a Referenčního centra 400 k. j.), pro Studijní
fond (1160 k. j.). Kromě běžné knižní produkce se podařilo zakoupit pro Národní konzervační fond bohe-
mikální deziderata z nabídky antikvariátů (84 k. j.). V rámci finančních možností byla dalšími exempláři
jednotlivých titulů posilována i bohemikální vrstva Univerzálního knihovního fondu. Pro interní potřebu
pracovišť byly zakoupeny celkem 2 k. j.

Dary starší literatury jsou stále hlavním zdrojem pro retrospektivní doplňování fondů, dary pub-
likací z aktuální produkce nejsou běžné. Výběr byl zaměřen především na získání bohemikálních de-
ziderat nebo na získání dalších exemplářů žádaných titulů. Celkem bylo získáno 2940 k. j. Podíl darů
na celkovém přírůstku byl 5,24 %. Nejvíce svazků bylo zařazeno do Univerzálního knihovního fondu
(2104 k. j.) a do Národního konzervačního fondu (546 k. j.). Výrazně nižší počet svazků byl zařazen do
Studijního fondu (150 k. j.), do fondu netištěných dokumentů (140 k. j.).

Z tzv. **interních zdrojů** (fond kontrolních výtisků ISBN, rezervní fondy) bylo zařazeno do fondů
celkem 1975 k. j. Výběr byl zaměřen především na bohemikální deziderata. Do Národního konzervač-
ního fondu bylo zařazeno 190 k. j., do Univerzálního knihovního fondu 1758 k. j., do Studijního fondu
4 k. j., do fondu netištěných dokumentů 23 k. j. Podíl interních zdrojů na celkovém přírůstku byl 3,52 %.

Jako čtenářské **náhrady** bylo do fondů zařazeno celkem 82 k. j. (vše do Univerzálního knihovní-
ho fondu). Podíl náhrad na celkovém přírůstku byl 0,15 %.

Přírůstek zahraniční literatury za rok 2010

Nezahrnuje přírůstky Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

celkem	12 305	k. j.			
tištěné dokumenty	11 585		netištěné dokumenty	720	
z toho: výměna	3 723	(30,26 %)	z toho: mikrodokumenty	634	(5,15 %)
dary	3 735	(30,35 %)	videozáznamy	25	(0,21 %)
nákup	4 127	(33,54 %)	CD-ROM	30	(0,24 %)
			zvukové záznamy	31	(0,25 %)

Rozbor celkového přírůstku podle zemí

	Země	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	CD-ROM	Celkem
1.	USA	507	469	806	626	9	2 417
2.	Německo	481	920	773	22	5	2 201
3.	Velká Británie	107	222	1 238	0	0	1 567
4.	Slovensko	144	719	0	0	4	867
5.	Francie	75	123	330	1	0	529
6.	Rusko	374	99	9	4	0	486
7.	Polsko	246	159	2	1	1	409
8.	Rakousko	161	129	73	4	0	367
9.	Itálie	12	118	181	7	0	318
10.	Španělsko	114	27	93	3	1	238
11.	Srbsko	219	2	0	0	0	221
12.	Japonsko	161	8	2	6	0	177
13.	Nizozemsko	1	35	140	0	0	176
14.	Maďarsko	130	27	0	3	0	160
15.	Jižní Korea	145	1	0	5	2	153
16.	Rumunsko	73	25	52	0	0	150
17.	Švýcarsko	0	99	38	1	1	139
18.	Belgie	4	60	70	0	0	134
19.	Bulharsko	90	22	0	0	0	112
20.	Slovinsko	93	11	0	0	0	104
21.	Čína	26	68	6	0	2	102
22.	Dánsko	44	24	15	5	0	88
23.	Kanada	21	22	44	0	0	87
24.	Chorvatsko	50	24	0	1	0	75
25.	Írán	60	11	1	0	0	72
	Norsko	27	6	39	0	0	72
26.	Ukrajina	42	28	0	0	0	70
27.	Brazílie	11	4	51	0	0	66
28.	Finsko	55	6	0	0	0	61
29.	Litva	48	8	2	0	1	59
30.	Kongo	48	0	0	0	0	48
31.	Bělorusko	38	2	0	1	3	44
32.	Švédsko	14	23	3	0	0	40
33.	Singapur	0	13	26	0	0	39
34.	Lucembursko	2	34	0	0	0	36
	Portugalsko	4	4	28	0	0	36
35.	Tchaj-wan	22	5	0	0	0	27
36.	Argentina	9	7	7	0	0	23
37.	Bosna a Hercegovina	20	2	0	0	0	22
	Nový Zéland	0	1	21	0	0	22
38.	Makedonie	16	5	0	0	0	21
39.	Turecko	0	20	0	0	0	20
40.	Estonsko	14	4	1	0	0	19
41.	Indie	0	4	11	0	0	15
	Etiopie	0	15	0	0	0	15
	Austrálie	0	9	5	0	1	15

*) zahrnuje mikrodokumenty, video a zvukové záznamy

42.	Spojené arabské emiráty	0	12	0	0	0	12
43.	Lichtenštejnsko	0	11	0	0	0	11
44.	Řecko	0	10	0	0	0	10
45.	Lotyšsko	2	4	3	0	0	9
	Izrael	0	8	1	0	0	9
46.	Saúdská Arábie	5	3	0	0	0	8
	Malta	0	2	6	0	0	8
47.	Libanon	0	7	0	0	0	7
	Namibie	0	0	7	0	0	7
	Jižní Afrika	0	0	7	0	0	7
	Paraguay	0	0	7	0	0	7
48.	Mexiko	0	2	4	0	0	6
	Kazachstán	3	1	1	0	0	5
49.	Gruzie	0	5	0	0	0	5
	Irsko	0	1	4	0	0	5
	Kypr	2	2	0	0	0	4
50.	Thajsko	0	3	1	0	0	4
	Uruguay	0	1	3	0	0	4
	Kuba	3	1	0	0	0	4
	Albánie	0	1	3	0	0	4
	ostatní země	0	37	13	0	0	50
celkem		3 723	3 735	4 127	690	30	12 305
% z celkového přírůstku		30,26 %	30,35 %	33,54 %	5,61 %	0,24 %	100,00 %

Rozbor celkového přírůstku podle oborů

	Obory	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	CD-ROM	Celkem	k. j.	%
1.	všeobecnosti	310	258	280	34	3	885	7,19	
2.	filozofie, psychologie	147	208	311	1	1	668	5,43	
3.	náboženství, teologie	92	108	183	6	0	389	3,16	
4.	sociologie, statistika	136	160	143	11	1	451	3,67	
5.	politika, ekonomie	508	388	555	122	2	1 575	12,80	
6.	právo, veřejná správa, pojišťovnictví	99	164	214	198	0	675	5,49	
7.	vojenská a vojenské vědy	56	28	73	15	0	172	1,40	
8.	školská, pedagogika, volný čas	56	57	31	1	4	149	1,21	
9.	obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	20	13	5	34	0	72	0,59	
10.	etnografie, kulturní antropologie	129	44	60	0	1	234	1,90	
11.	filologie, jazyky, jazykověda	210	90	261	0	4	565	4,59	
12.	matematika	25	8	24	0	0	57	0,46	
13.	přírodní vědy	121	78	224	89	6	518	4,21	
14.	lékařské vědy, zdravotnictví	38	71	40	59	2	210	1,71	
15.	technika, technologie, průmysl, řemesla	19	41	26	36	0	122	0,99	
16.	zemědělství, lesnictví	14	18	7	19	0	58	0,47	
17.	domácí hospodaření	3	4	0	1	0	8	0,07	
18.	management, řízení a organizace	20	15	15	8	0	58	0,47	
19.	urbanismus, architektura	57	85	81	5	0	228	1,85	
20.	sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	158	227	162	8	0	555	4,51	
21.	hudba, divadlo, film apod. umění	151	274	302	17	2	746	6,06	
22.	hry a sport	5	6	8	1	0	20	0,16	
23.	literární věda	261	172	287	5	0	725	5,89	
24.	geografie	69	208	61	4	2	344	2,80	
25.	historie, biografie	772	598	711	9	2	2 092	17,00	
26.	literární texty	247	412	63	7	0	729	5,92	
Celkem		3 723	3 735	4 127	690	30	12 305	100,00	

*) zahrnuje mikrodokumenty, video a zvukové záznamy

Rozbor celkového přírůstku podle určení

		k. j.	%
1.	Národní konzervační fond	961	7,81
2.	Studovny a příručky celkem	1 185	9,63
	z toho:		
	Všeobecná studovna	83	
	Studovna společenských a přírodních věd	245	
	Studovna rukopisů a starých tisků	296	
	Studovna Hudebního oddělení	470	
	Studovna vědeckých pracovníků	46	
	Referenční centrum	45	
3.	Univerzální knihovní fond (včetně fondu OSN)	10 159	82,56

Rozbor aktivních výměnných kontaktů podle zemí

Výměnné kontakty celkem – 188 partnerů v 45 zemích.

	Země	Počet partnerů
1.	Německo	36
2.	Španělsko	18
3.	USA	12
4.	Itálie	10
5.	Polsko	8
6.	Velká Británie	6
	Rusko	6
7.	Maďarsko	5
8.	Belgie	4
	Rakousko	4
	Srbsko	4
	Dánsko	4
	Chorvatsko	4

Počet partnerů v ostatních zemích byl menší než 4.

B. PERIODICKÝ TISK

Celkem 641 titulů

z toho	tituly	%
výměna	281	43,80
dary	16	2,50
nákup	344	53,70

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku zahraniční literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na výběrové získávání dokumentů z profilových oborů (obory společenských věd, přírodních věd, kultury a umění). Získané publikace jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu a do Univerzálního knihovního fondu. Ve výjimečných případech jsou publikace předávány do fondu Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

Celkový objem přírůstku zahraniční literatury byl 12 305 knihovních jednotek (dále jen k. j.). Podíl výměny na přírůstku tištěných dokumentů byl 30,26 % (3723 k. j.), darů 30,35 % (3735 k. j.), nákupu 33,54 % (4127 k. j.). Netištěné dokumenty byly získány jak nákupem, tak darem nebo výměnou, ale vzhledem k malému objemu přírůstku (5,85 %, tj. 720 k. j.) není uváděn statistický rozbor způsobu nabytí.

Podíl výměny na celkovém přírůstku v letech 1995–2010 klesl z 59,5 % na 30,26 %, podíl darů se pohyboval mezi 26 % až 34,58 % a podíl nákupu mezi 13,5 % až 33,54 %. Z celkového přírůstku – bez ohledu na způsob nabytí – bylo nejvíce publikací získáno z USA (2417), Německa (2201), Velké Británie (1567), Slovenska (867), Francie (529), Ruska (486). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách.

Mezinárodní výměna publikací má v posledních letech výraznou klesající tendenci (od roku 1995 do roku 2010 jde o pokles podílu na celkovém doplňování zahraniční literatury o 29,24 %). Nicméně výměna stále představuje významný zdroj doplňování zahraniční literatury. Samozřejmě a nedílnou součástí procesů výměny publikací je trvalé vyhodnocování efektivnosti konkrétních výměnných vztahů a vzájemné porovnávání výhodnosti a vyváženosti výměnných kont. Výměnné kontakty jsou proto proměnlivé, mění se i vnitřní obsahová skladba předmětu výměny (periodika, tituly z aktuální nakladatelské produkce, vlastní publikace, nabídky duplikátů, v **některých případech i elektronické publikace**). Mimořádně významná je výměna periodik, které mohou být získány mnohdy i za nižší finanční náklady, než je běžné předplatné.

Aktivní výměnné kontakty byly udržovány se 188 partnery (národní knihovny, univerzity, specializované knihovny, odborné instituce) ve 45 zemích. Bližší údaje o počtu výměnných partnerů v jednotlivých zemích jsou uvedeny v tabulkách. Nejvíce publikací bylo získáno z USA (507), Německa (481), Ruska (374), Polska (246), Srbska (219), Rakouska (161). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách. Výměnou bylo získáno 281 titulů periodik, tj. 43,80 % z celkového počtu titulů.

Kromě stálých **darů**, které knihovna dlouhá léta dostává z titulu členství České republiky nebo Národní knihovny ČR v mezinárodních organizacích, byly přijaty dary od nejrůznějších domácích i zahraničních institucí a organizací, zastupitelských úřadů, odborných pracovišť, vystavovatelů na pražském knižním veletrhu apod. Nechyběly ani dary od soukromých osob. V zásadě jsou přijímány dary, které jsou v souladu s profilem doplňování; v ideálním případě je skladba daru dohodnuta předem. V opačných případech je dar odmítnut a dárci je většinou doporučena jiná odpovídající knihovna. V krajních případech je dar nebo jeho část podle dohody redistribuován.

Nejvýznamnějším knižním darem roku 2010 se stala rozsáhlá zásilka 1100 knih od Hanse-Gerharda Kruseho z Marburgu. Kolekci tvoří knihy o byzantské, římské či italské historii, Německu v době středověku, papežství, ale také týkající se obecně politologie, numismatiky, umění či řemesel. Většina publikací se stala součástí fondů NK ČR, duplicity byly předány pražským knihovnám.

Necelých 500 knih naše instituce získala z pozůstalosti po překladateli a teatrologovi Evženu Turnovském. Kolem 250 titulů knihovna obdržela z pozůstalosti po známém psychologovi Eduardu Bakalářovi.

Nejvíce publikací bylo získáno z Německa (920), Slovenska (719), USA (469), Velké Británie (222), Polska (159), Rakouska (129), Francie (123), Itálie (118). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách. Kromě tištěných publikací byly získány i některé tituly na CD-ROM.

V důsledku mnohaletého kritického nedostatku finančních prostředků na akvizici, který je částečně zmírňován účelovými dotacemi MK ČR, byl **nákup** zahraniční literatury zaměřen na získání nezbytných profilových titulů, na zajištění kontinuit, na doplnění nepostradatelných referenčních on-line přístupů do elektronických databází. V roce 2010 se nicméně zvýšil počet publikací získaných nákupem, a stal se tak z tohoto hlediska nejlepším za celé sledované období od roku 2000.

Tohoto výsledku se podařilo dosáhnout díky využívání zvláštních cílených akcí, nákupu na pražském knižním veletrhu a přímému nákupu v zahraničí – jak v knihkupectvích, tak i na veletrzích. Prostřednictvím slev sjednaných především na veletrzích se podařilo ušetřit z rozpočtu na zahraniční akvizici 929 294,83 Kč.

V oblasti doplňování zahraniční literatury je velmi důležité se zúčastňovat pravidelných **mezinárodních knižních veletrhů** (Frankfurt n. M., Lipsko, Londýn, Moskva, Bratislava, Praha a další). Tomu

vždy předchází obsáhlá odborná příprava na přímý nákup dokumentů, která je založená na znalostech doplňovaných profilových oborů, úrovně zde zastoupených vydavatelů a distributorů. Projednávají se a korigují dodavatelsko-odběratelské vztahy, navazují se nové kontakty a zejména se v konkrétním čase a místě sjednávají výhodné finanční podmínky, resp. slevy poskytované přímo Národní knihovně ČR. Každoročně se potvrzuje, že Národní knihovna ČR je v této oblasti vysoce váženým a respektovaným partnerem.

Programově byly využívány i další nabízené slevy na příležitostných výstavách zahraničních dodavatelů, akční slevy a cílené nabídky zahraničních dodavatelů/vydavatelů. Díky tomu průměrné náklady na jednu zakoupenou publikaci (včetně poštovního a DPH) byly v roce 2010 relativně nízké (1087,50 Kč), přihlédneme-li k stále se zvyšující ceně zahraničních publikací a poštovních nákladů.

Nejvíce publikací bylo nakoupeno z Velké Británie (1238), USA (806), Německa (773), Francie (330), Itálie (181), Nizozemska (140), Španělska (93). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách.

V roce 2010 se zaplatily z peněz projektu roční aktualizace bibliografických a nakladatelských databází typu books-in-print. Mimoto se podařilo zakoupit 13 nových vědeckých elektronických publikací z oborů historie, politologie, ekonomiky a filozofie, u nichž je předpoklad zvýšeného čtenářského zájmu.

Dalším významným počinem bylo pokračování projektu *Slovenská knihovna – Česká knižnica* (projekt je realizován v rámci dohody MK ČR a MK SR o kulturní spolupráci). Nákup české literatury pro Univerzitní knihovnu v Bratislavě dotovalo Ministerstvo kultury ČR částkou 366 000 Kč (+ 34 000 Kč cestovné), nákup slovenské literatury pro Národní knihovnu ČR pak slovenské Ministerstvo kultury dotovalo částkou 12 000 €. Obě strany tak získaly stovky titulů publikací z druhé země.

Nákupy se uskutečnily podle cílených objednávek obou institucí: deziderata Univerzitní knihovny v Bratislavě zahrnovala především původní českou prózu, populárně-naučnou literaturu, literaturu faktu, českou filmovou a hudební tvorbu, monografie z různých vědních oborů a příručky odpovídající akvizičnímu profilu (celkem 933 titulů knih a elektronických nosičů). Podle sdělení Univerzitní knihovny je česká literatura nakoupená v rámci projektu čtenářsky velmi žádaná.

Deziderata Národní knihovny ČR zahrnovala především literaturu z oblasti společenských a přírodních věd, umění a kultury, specifická deziderata Slovenské knihovny byla zaměřena na jazykovědné slavistické příručky a slovenskou krásnou literaturu, jak klasickou, tak i moderní (celkem 874 titulů).

Slovenské publikace jsou čtenářsky velmi žádané – v neposlední řadě i kvůli neexistující jazykové bariéře.

Přínosem projektu *Slovenská knihovna – Česká knižnica* je především garance vzájemné dostupnosti vydavatelské produkce obou zemí a ve výsledku výrazné prohlubování oboustranných kulturních vztahů.

■ Mezinárodní agentury

ISBN

Do mezinárodního systému standardního číslování knih (ISBN) se přihlásilo 292 nových vydavatelů. Celkový počet účastníků systému ISBN v ČR tak k 31. 12. 2010 dosáhl 4874.

Správnost čísel ISBN byla ověřena v téměř 22 000 titulech (kromě tištěných knih též v knihách na CD-ROM nebo DVD-ROM, jimž se od roku 2007 v České republice rovněž přidělují čísla ISBN). Národní agentura ISBN v ČR (NA ISBN) sama přidělila 2259 čísel ISBN knihám vydavatelů, kteří dosud nejsou účastníky systému ISBN.

Průběžně je aktualizována databáze nakladatelů (NAK), takže denně se v ní mění údaje – veřejné i služební. Bylo zpracováno 24 čísel elektronického čtrnáctideníku *O. K. – Ohlášené knihy* s 8761 záznamy o knihách chystaných k vydání.

Pokračovaly pracovní kontakty s Mezinárodní agenturou ISBN v Londýně (MA ISBN), s níž se projednává nový způsob aktualizace dat z báze českých nakladatelů pro mezinárodní adresář PIID (Publishers' International ISBN Directory). V novém formátu již byla odeslána celá databáze českých nakladatelů, která zcela nahrazuje starou aktualizaci. Odeslán byl rovněž soupis chybných čísel ISBN přidělených v roce 2009 českými vydavateli (celkem 1244, tj. cca 5 %).

Od července 2010 bylo zahájeno přidělování čísel ISBN on-line publikacím.

Národní agentura ISBN v ČR prezentovala svoji činnost na 38. výročním zasedání Mezinárodní agentury ISBN, které se konalo v září v portugalském Lisabonu.

Národní knihovna ČR platí za Národní agenturu ISBN v ČR Mezinárodní agentuře ISBN v Londýně roční poplatek 1500 € za účast v systému ISBN. NA ISBN tak získává mj. hlasovací právo na výročních zasedáních MA ISBN, a může tím ovlivňovat chod celého systému ISBN.

ISMN

V systému mezinárodního standardního číslování hudebnin (ISMN) se od 1. 1. 2008 používá též 13místné číslo ISMN, jak to odpovídá revizi mezinárodní normy ISO 10957. Bylo tak dosaženo souladu se systémem ISBN, v němž došlo k přechodu na 13místné číslo ISBN již od 1. 1. 2007.

Sídlem Mezinárodní agentury ISMN (MA ISMN) je Berlín (její oficiální název je nyní Internationale ISMN-Agentur e. V.). Roční příspěvek České republiky za účast v systému ISMN činí 675 € a stejně jako v systému ISBN tím Národní agentura ISMN v ČR získává hlasovací právo na výročních zasedáních MA ISMN. Může tak svými rozhodnutími ovlivňovat chod celého systému ISMN.

Do systému ISMN se nově přihlásilo pět hudebních vydavatelů. Celkový počet účastníků systému ISMN v ČR k 31. 12. 2010 dosáhl 73.

Správnost čísel ISMN byla zkontrolována ve 108 titulech hudebnin. Národní agentura ISMN v ČR sama přidělila 83 čísel ISMN titulům, v nichž nebylo toto číslo uvedeno.

Osmnácté zasedání poradního orgánu Mezinárodní agentury ISMN se konalo poprvé společně s 38. výročním zasedáním Mezinárodní agentury ISBN v Lisabonu. NA ISMN v ČR na něm prezentovala stav rozvoje systému ISMN v České republice.

ISSN

Ve spolupráci s Českým národním střediskem ISSN bylo přiděleno mezinárodní standardní číslo seriálových publikací, resp. pokračujících zdrojů (ISSN) 65 titulům z netechnických oborů. Změn v úda-
jích v titulech spravovaných referátem ISSN bylo 586.

■ Statistiky zpracovatelských útvarů

Novodobé fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v Odboru zpracování fondů (domácí knihy částečně v rámci sdílené katalogizace ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou v Brně a Vědeckou knihovnou v Olomouci; zahraniční knihy ve spolupráci s Odborem doplňování fondů – Oddělením zpracování zahraniční literatury), Knihovnickém institutu, Slovanské knihovně, Hudebním oddělení, Oddělení periodik a nově i záznamy zpracované Souborným katalogem ČR).

Knihy	87 134
Periodika	3 532
Články v českých novinách a časopisech	40 829
Grafika	4 288
Kartografické dokumenty	1 262
Zvukové záznamy	1 084
Hudebniny	6 397
Elektronické zdroje	2 818
Mikrodokumenty	708
Videodokumenty	84

Historické fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v odboru Historické a hudební fondy – Oddělení rukopisů a starých tisků.

Rukopisy	244
Staré tisky	9 239

Přírůstek záznamů do souborných katalogů a databází

Souborný katalog ČR	388 876
Soubory národních autorit	65 884
Články v českých novinách a časopisech	79 233

Přehled poskytnutých služeb v půjčovnách a studovnách NK ČR v roce 2010

Sledované položky	Hala služeb	Všeobecná studovna	Studovna společenských a přírodních věd	Studovna vědeckých pracovníků	Referenční centrum	Studovna periodik	Studovna rukopisů a starých tisků	Studovna Hudebního oddělení	Studovna v Centrálním depozitáři Hostivar	Knihovna knihovnické literatury	Slovanská knihovna	Archiv NK ČR
Protokolované výpůjčky	362 580	225 866	2 597	33 743	15 460	22 259	3 245	3 557	3 928	19 912	51 248	174
z toho: absenční	361 190	8	0	0	1 610	1 274	0	110	0	7 139	37 347	21
prezenční	1 390	225 858	2 597	33 743	13 850	20 985	3 245	3 447	3 928	12 773	13 901	153
Registrovaní čtenáři	28 191				1 551						1 993	14
z toho nové průkazy	7 335				0						398	
Čtenářské návštěvy	205 362	64 454	12 200	6 668	44 643	10 899	2 108	1 947	836	5 052	12 532	28
Objednávky podané čtenáři v Hale služeb	307 478											
z toho vyřízeno kladně	302 161											
Požadavky na meziknihovní služby					20 088						472	
z toho objednáno v zahraničí					5 635						15	
Upomínky přes advokátní poradnu	126										4	
Kopie a tisky pro uživatele	70 691		281 462		112 933	31 681			1 187		31 680	

■ Statistické ukazatele služeb

Národní knihovna ČR poskytuje knihovnické a informační služby jako základní statutární činnost za podmínek vymezených jejím Knihovním řádem. Spektrum služeb je stabilní a je soustředěno zejména na využívání fyzických sbírek na místě. Digitální knihovny jsou zpřístupňovány v souladu s autorským právem jak přímo v knihovně, tak i vzdáleně. Nakupované elektronické informační zdroje jsou v souladu se sjednanými licencemi zpravidla zpřístupňovány v tzv. vzdáleném přístupu po autentizaci registrovaného uživatele knihovny. Postupná virtualizace služeb tak snižuje fyzické návštěvy a nutný pobyt v knihovně na minimum. Celkovou fyzickou návštěvnost knihovny navíc ovlivnilo zahájení stavebních prací na revitalizaci Klementina. Návštěvnost s cílem využít knihovnické a informační služby se stabilizovala a je v posledních letech téměř konstantní, naopak se významně snížila návštěvnost historických a výstavních prostor, což byl jednoznačně důsledek stavebních prací, které zasáhly zejména historickou turistickou trasu. Nejnavštěvovanější ze čtenářských prostor je trvale Hala služeb čtenářům jako centrum prvního přijetí uživatelů. Mezi studovnami je nejvyužívanější Všeobecná studovna s nejvyšším počtem studijních míst – 205 i s nejdělsí otevírací dobou – 75 hodin týdně (viz tabulka *Přehled poskytnutých služeb...* a grafy 3 a 8). Překvapivý byl opět nárůst výpůjček přesto, že musely být vzhledem k pokračujícím stavebním pracím vyřazeny z půjčování po významné období roku nejnovější přírůstky sbírek. Z celkového počtu téměř 750 000 výpůjček bylo přibližně 336 000 protokolovaně půjčeno v rámci jednotlivých studoven a přes 400 000 výpůjček bylo poskytnuto mimo budovu knihovny (viz tabulky *Přehled poskytnutých služeb...* a *Základní služby NK ČR v číslech...* a grafy 1, 4 a 7). Nutno podotknout, že z tohoto počtu činila prodloužení výpůjček téměř 240 000 a byla uskutečněna téměř výhradně on-line.

Ve sledovaném roce se udržela vysoká úroveň procentuální úspěšnosti kladného vyřízení požadavku – přes 98 %. Uživatelé si zvykli objednávat tituly vzdáleně – prostřednictvím internetu, přivykli si i komfortu oznámení o tom, že mají připravený svůj požadavek nebo že jim brzy vyprší výpůjční lhůta – těchto připomínek rozeslal elektronicky automatizovaný výpůjční systém přes 62 000. Více než 90 % objednávek na expedici dokumentů ze skladů knihovny bylo zadáno on-line a z toho jen necelých 5 % z počítačů v knihovně. Vedle toho však knihovna rozeslala přes 23 000 upomínek, většinou opět elektronicky. Počty požadavků na meziknihovní služby kolísají, ale zpravidla se drží na průměru

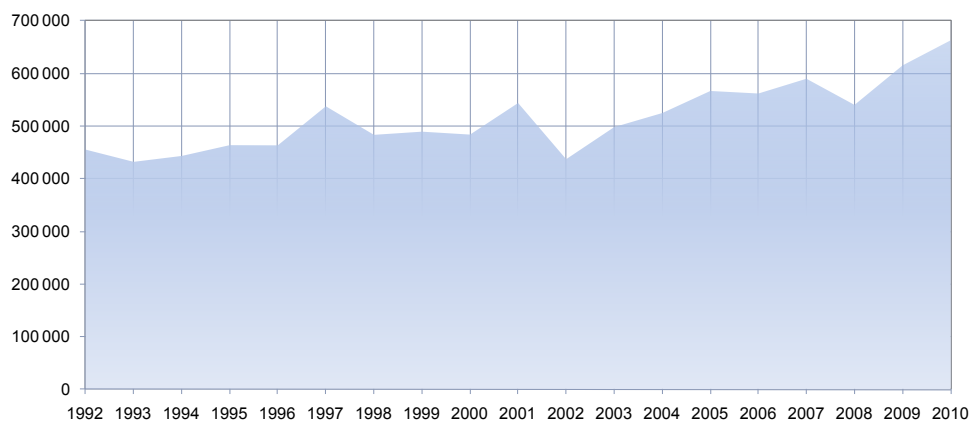
okolo 20 000 ročně, z nichž je zpravidla nutné vyřídít ze zahraničí přibližně čtvrtinu (viz graf 5). Rovněž v oblasti reprografických služeb si udržuje knihovna vysokou výkonnost, byť v této oblasti má svoji jednoznačnou prioritu ochrana dokumentů a postupně se začíná projevovat sestupný trend, zejména při zhotovování tištěných výstupů (viz tabulka *Přehled poskytnutých služeb...* a graf 6).

Ve sledovaném období využilo služeb a informací na jednotlivých webových stránkách knihovny více než 2 080 000 návštěvníků. Nejnávštěvovanější jsou stránky služby *ptejteseknihovny.cz* a hlavní doména – *nkp.cz* (viz graf 10). Elektronické katalogy a báze dat budované v systému Aleph využilo dalších více než 4 500 000 návštěvníků z prostoru mimo knihovnu. Nejvíce je pochopitelně využíván elektronický katalog knihovny NKC (viz graf 9). Vysokou míru využití rovněž vykazují digitální knihovny a portály, které knihovna buduje, jakož i další elektronické informační zdroje (viz graf 11). Většina návštěvníků knihovny při svém pobytu ve studovněch využívá stále komfortnějšího přístupu k internetu, a to zejména prostřednictvím WiFi, které pokrývá všechny hlavní studijní i relaxační prostory v knihovně. Síť WiFi je postupně inovována a umožňuje v současnosti vyšší počet souběžných uživatelů, ať s autentizovaným nebo anonymním přístupem. Služby knihovny ve stále vyšší míře ovlivňuje rozšiřující se nabídka plnotextových elektronických zdrojů. Knihovna nabízí registrovaným uživatelům téměř sto tisíc titulů periodik a elektronických knih a většinu z nich ve vzdáleném přístupu. Rovněž součástí budované digitální knihovny, zejména Kramerius, umožňují – tam, kde to autorskoprávní ochrana dovoluje – ve stále širší míře využívat tradiční sbírky knihovny vzdáleně, v digitalizované podobě.

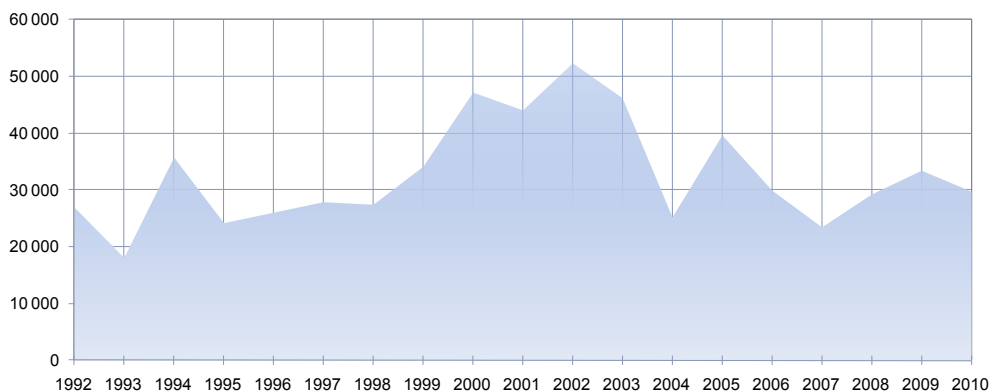
Základní služby NK ČR v číslech od roku 1992 do roku 2010

Sledované položky		Protokolované výpůjčky (všechny registrované absenční a prezenční výpůjčky včetně výpůjček realizovaných v průběhu poskytování reprografických a meziknihovních služeb)	Registrovaní čtenáři (všechny nově vystavené čtenářské průkazy, resp. čtenářské průkazy s obnovenou platností, a povolení ke vstupu do studoven)	Čtenářské návštěvy (návštěvníci čtenářských prostor včetně návštěvníků vzdělávacích akcí, odborných porad a seminářů)	Objednávky podané čtenáři v Hale služeb (písemné žádanky o výpůjčku dokumentů uložených ve skladištích knihovních fondů)	z toho kladné vyřizených	Úspěšnost objednávek v procentech	Požadavky na meziknihovní služby	z toho objednané v zahraničí	Kopie a tisky pro uživatele
Průměr let 1992 až 2000	počet	477 202	37 377	623 265	228 429	189 744	83 %	23 305	6 807	477 806
	index	100	100	100	100	100		100	100	100
2001	počet	543 537	44 059	638 544	265 546	232 635	88 %	22 520	6 883	478 344
	index	114	118	102	116	123		97	101	100
2002	počet	436 903	52 348	470 446	211 540	196 490	93 %	28 586	6 922	420 525
	index	92	140	75	93	104		123	102	88
2003	počet	497 834	46 182	469 437	249 278	235 221	94 %	30 055	7 984	443 492
	index	104	124	75	109	124		129	117	93
2004	počet	524 498	25 206	439 233	215 867	207 978	96 %	29 524	7 322	462 381
	index	110	67	70	95	110		127	108	97
2005	počet	566 379	39 658	478 320	276 731	264 766	96 %	27 609	7 600	475 024
	index	119	106	77	121	140		118	112	99
2006	počet	561 555	29 922	413 307	367 729	346 041	94 %	22 369	7 454	524 715
	index	118	80	66	161	182		96	110	110
2007	počet	589 575	23 448	385 122	319 348	313 037	98 %	19 983	7 269	542 100
	index	124	63	62	140	165		86	107	113
2008	počet	539 948	29 250	364 979	340 451	335 899	99 %	22 381	6 749	518 728
	index	113	78	59	149	177		96	99	109
2009	počet	614 908	33 422	351 147	353 229	346 519	98 %	21 355	6 047	563 379
	index	129	89	56	155	183		92	89	118
2010	počet	662 505	29 742	344 226	307 478	302 161	98 %	20 088	5 635	496 767
	index	139	80	55	135	159		86	83	104

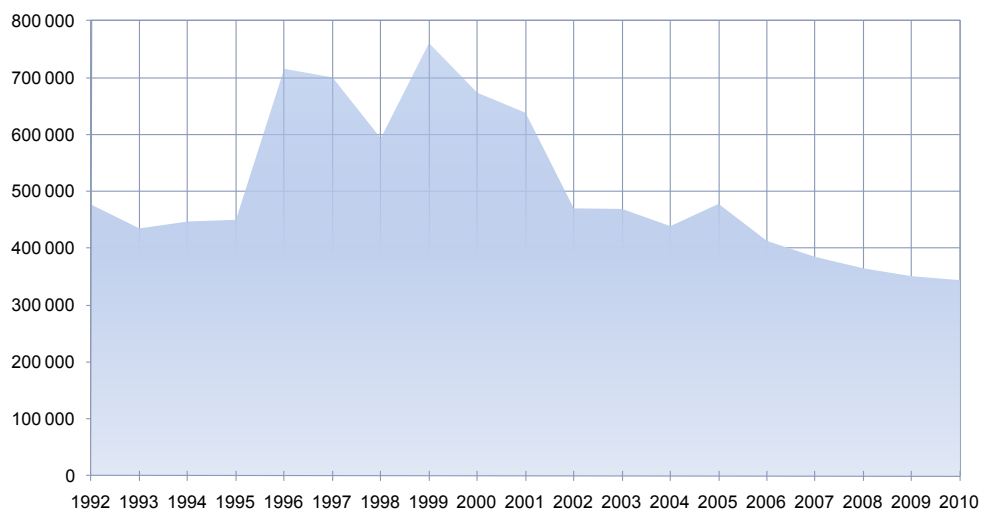
1. Výpůjčky

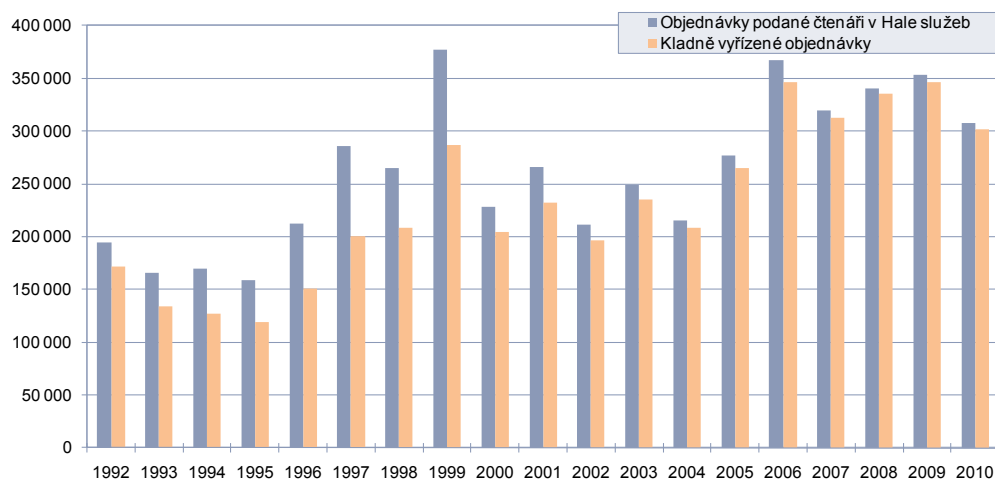
2. Registrovaní čtenáři

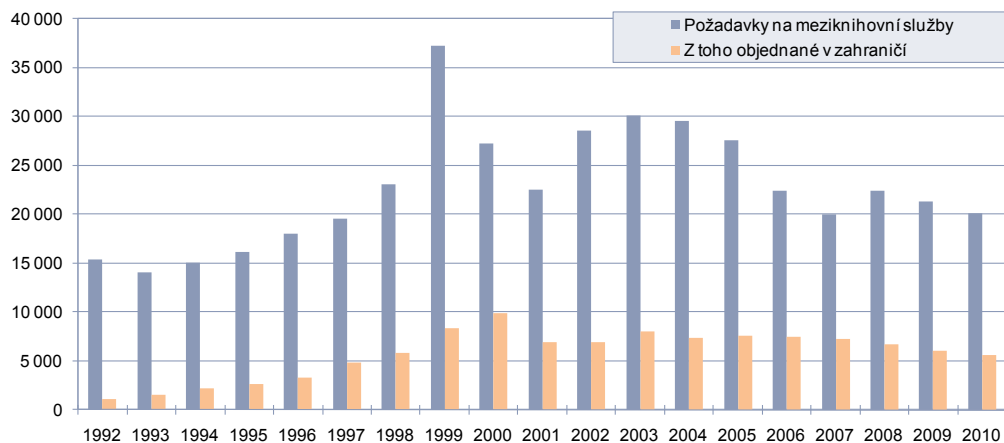
3. Návštěvnost půjčoven a studoven

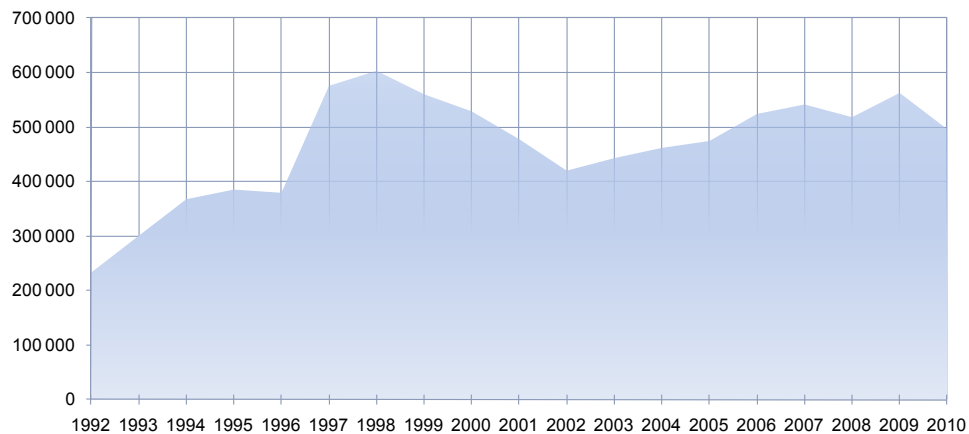
4. Objednávky

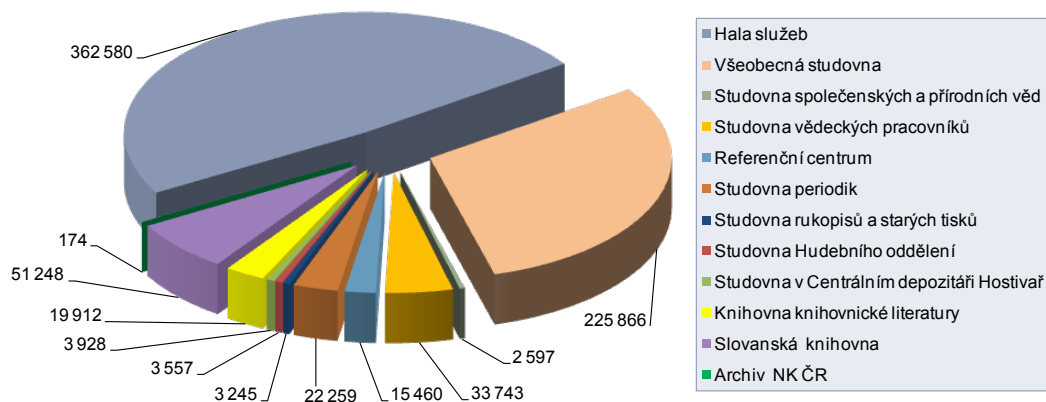
5. Meziknihovní služby

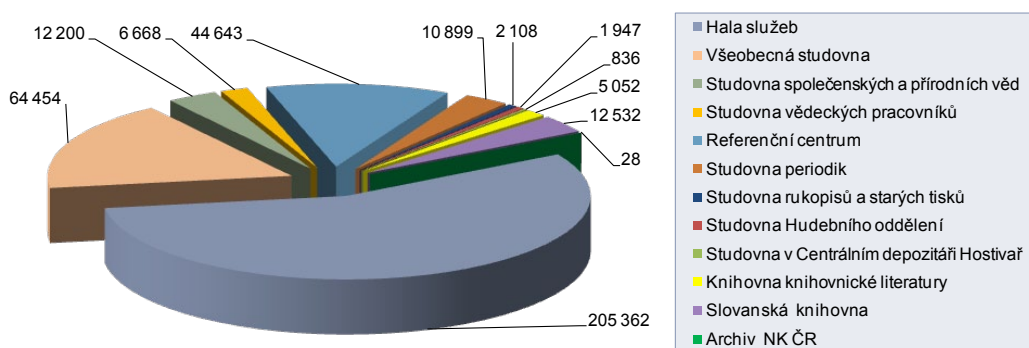
6. Kopie a tisky

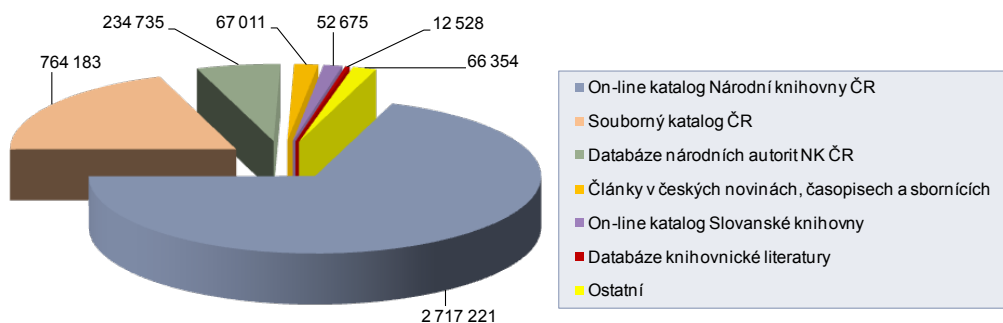
7. Protokolované výpůjčky

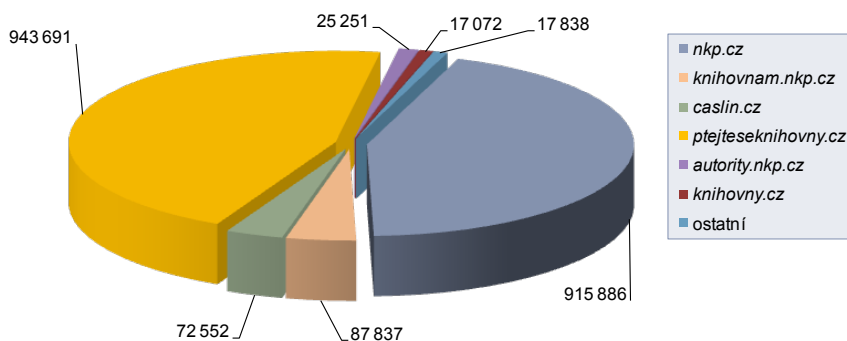
8. Čtenářské návštěvy

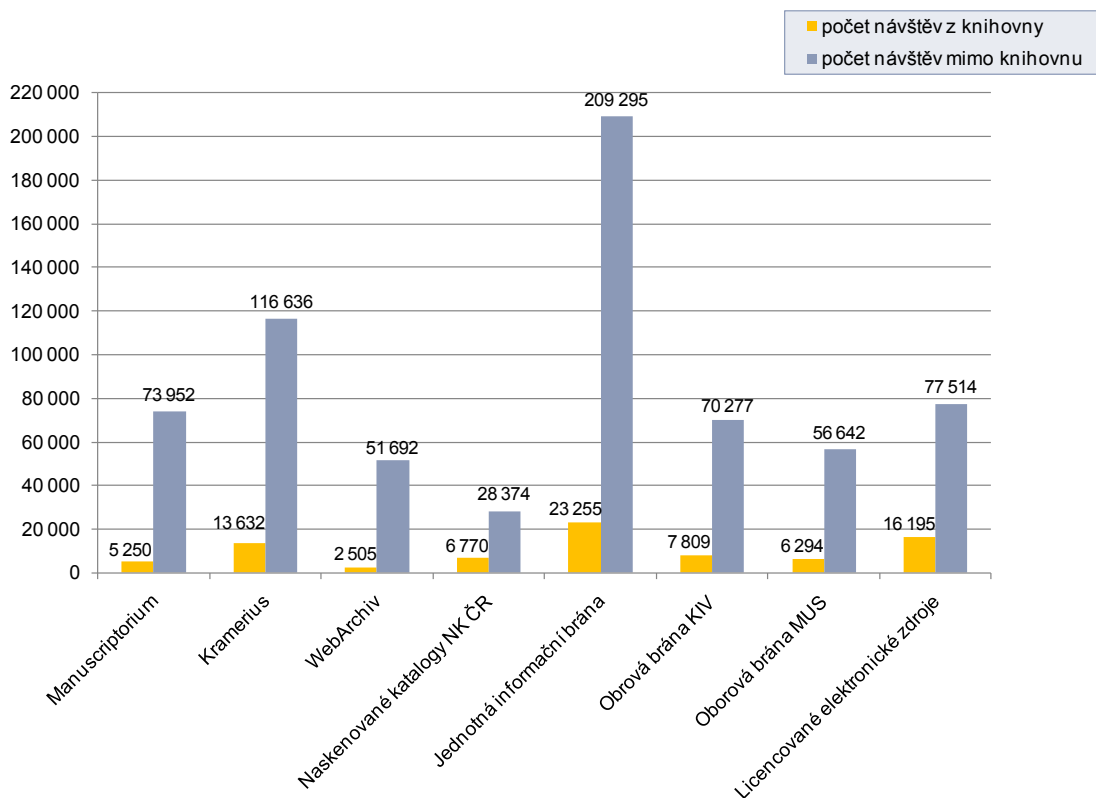
9. Využívání katalogů aází NK ČR

10. Návštěvnost domén NK ČR

11. Návštěvnost elektronických informačních zdrojů

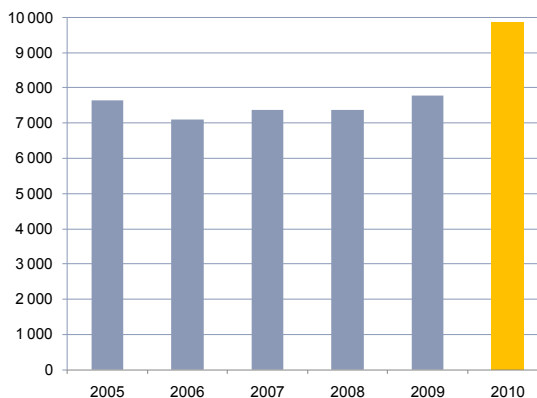

Služby

Počet registrovaných uživatelů k 31. 12. 2010	1 993
Počet čtenářských návštěv	12 532
Počet evidovaných výpůjček	51 248

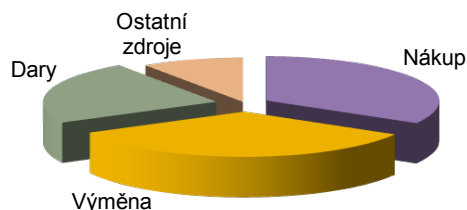
Přírůstek knihovních fondů

rok	k. j.
2005	7 636
2006	7 103
2007	7 372
2008	7 377
2009	7 774
2010	9 890

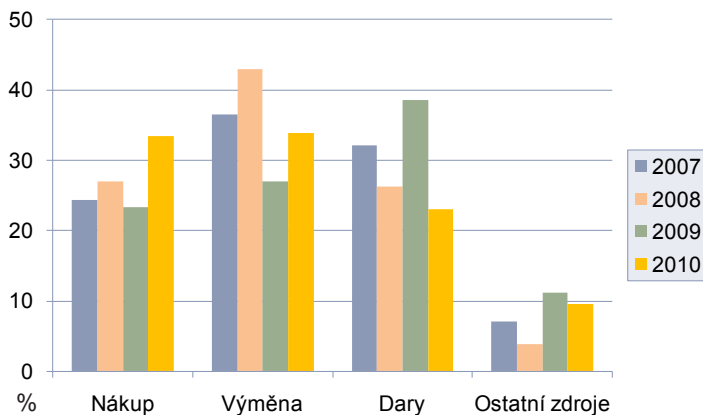
Podíl nákupu, výměny, darů a ostatních zdrojů v roce 2010

	k. j.	%
Celkem	9 890	100,0
Nákup	3 307	33,4
Výměna	3 349	33,9
Dary	2 286	23,1
Ostatní zdroje	948	9,6

Struktura přírůstku v letech 2007–2010 (v %)

	2007	2008	2009	2010
Nákup	24,3	27,0	23,3	33,4
Výměna	36,5	43,0	27,0	33,9
Dary	32,1	26,2	38,5	23,1
Ostatní zdroje	7,1	3,8	11,2	9,6

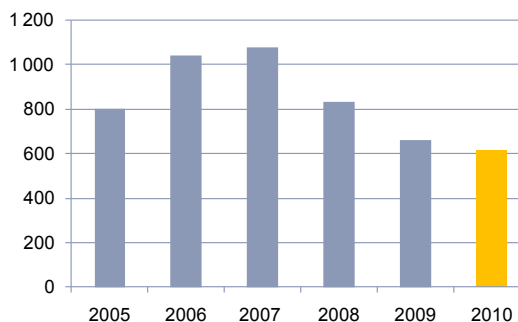
■ Knihovna knihovnické literatury

Služby

Počet čtenářských návštěv	5 052
Počet evidovaných výpůjček	19 912

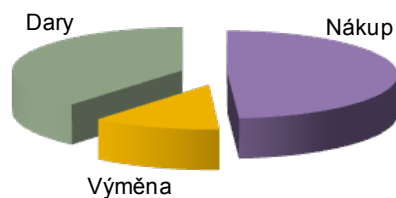
Přírůstek knihovnických fondů

rok	k. j.
2005	802
2006	1 041
2007	1 078
2008	832
2009	660
2010	613

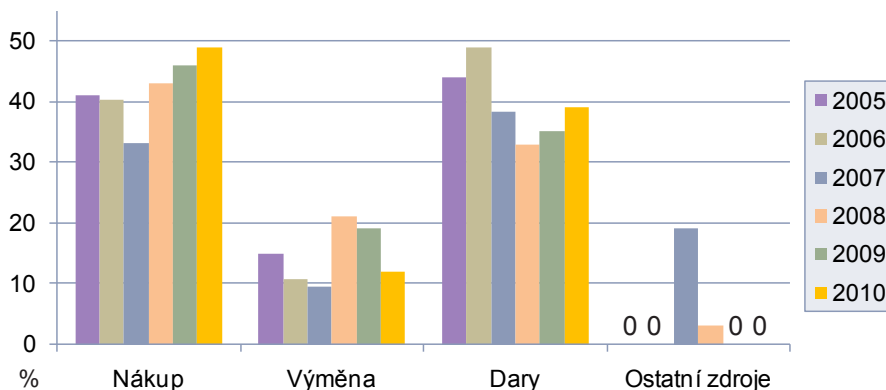
Podíl nákupu, výměny, darů a ostatních zdrojů v roce 2010

	k. j.	%
Celkem	613	100
Nákup	301	49
Výměna	74	12
Dary	238	39
Ostatní zdroje	0	0

Srovnání let 2005–2010 (v %)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nákup	41	40,3	33,2	43	46	49
Výměna	15	10,8	9,4	21	19	12
Dary	44	48,9	38,2	33	35	39
Ostatní zdroje	0	0	19,2	3	0	0

■ Činnosti v oblasti správy a ochrany knihovních fondů

Správa knihovních fondů

Signování přírůstků UKF	54 254
Signování přírůstků NKF	38 663
Zpracování dokumentů 19. století	6 320
Externí vazba	14 530
Pátrání po neověřených dokumentech	1 495
Zpracování dokumentů (režifo) pro reformátování záznamu	3 890
Zpracování dokumentů (režifo) pro reformátování jednotky	12 760
Zpracování poškozených dokumentů	260
Odpisy knihovních fondů (svazky)	5 284
Expedice celkem	294 367
Expedice UKF Klementinum	179 501
Expedice UKF CDH	38 519
Expedice SF	66 018
Expedice NKF	10 329
Expedice mikrofilmy	3 487

Statistické ukazatele činností OSOF v roce 2010 ukazují dlouhodobý rostoucí trend v signování přírůstků, a to u obou sbírek UKF i NKF. Výrazný pokles ale zaznamenáváme v případě expedice z fondů NK ČR. Tato skutečnost má několik důvodů. V případě knihovního fondu v Klementinu se negativně projevilo uzavření frekventovaných signatur 54 C, 54 F, 54 H, Nc, Nd a T na dobu 4 měsíců, kdy probíhalo jejich stěhování do traktu po Státní technické knihovně. Na poklesu zájmu se mohly podepsat i zhoršené podmínky pro studium ovlivněné dlouhodobými stavebními pracemi. Významný pokles byl však zaznamenán i u fondu umístěného v Centrálním depozitáři v Hostivaři, kde se jedná pravděpodobně o souběh různých příčin. Propad se projevil zejména u starší zahraniční literatury získávané po 2. světové válce, ale i u předválečné cizojazyčné literatury obsahující i cizojazyčnou bohemiku. Pokles u zahraničních periodik byl spíš návratem k průměrným hodnotám před rokem 2009. Na poklesu zájmu o klasické dokumenty mohly sehrát roli i pozitivní příčiny, jako je zvyšující se dostupnost zahraničních i domácích dokumentů v elektronické podobě. Tuto domněnku podporuje i rostoucí návštěvnost digitální knihovny NK ČR Kramerius. Prokázání těchto vlivů by ale vyžadovalo řadu podrobných analýz.

Objem expedice v letech 2004–2010 podle signatur

Expedice knihovních fondů v Klementinu*

Signatura	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
SF	79 663	79 738	76 681	76 389	75 313	74 778	66 018
54 A–B	8 689	9 130	9 248	7 949	7 673	6 993	5 327
54 C	3 371	3 351	3 482	3 868	4 761	4 421	4 226
54 D	15 653	21 206	23 875	24 530	26 954	28 444	27 183
54 F	14 718	21 076	25 766	34 204	37 418	30 712	25 889
54 E, I, G, H, K	25 512	28 788	29 054	30 472	31 959	31 489	29 123
54 H od 101 750	29 495	35 105	34 894	35 334	34 419	30 735	23 577
Na–Nb	1 091	1 323	1 714	2 618	2 876	3 072	1 865
Nc–Nd	2 125	3 081	3 315	4 285	5 117	5 457	3 630
Angl	5 004	5 023	4 958	5 372	5 821	5 049	3 892
E, K, H	3 185	4 200	4 668	5 307	5 694	6 079	4 920
MfC	1 644	2 016	3 347	4 074	3 841	4 631	3 487
52**	616	796	586	0	0	0	0
Traverz + ZOR	2 493	2 744	2 553	2 546	2 865	4 732	7 008
T	13 276	21 768	26 767	34 290	41 480	47 331	38 812
Audio	0	349	502	37	0	541	562

*Zvýrazněné hodnoty v tabulce představují nárůst oproti předchozímu roku.

**Signatura 52 byla koncem roku 2006 přestěhována do Centrálního depozitáře v Hostivaři (CDH) a expedice je zahrnuta v údajích za Národní konzervační fond (NKF).

Objem expedice v Centrálním depozitáři v Hostivaři

CDH*

Signatury	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A–T	16 769	21 221	22 409	25 249	25 703	27 757	16 963
1–38	10 647	9 305	12 109	16 245	20 314	21 879	16 501
Pa–Pd	3 668	3 349	2 922	3 868	3 472	6 292	3 274
Slov. knihovna	888	1 218	1 434	2 040	1 400	2 396	1 781

*Zvýrazněné hodnoty v tabulce představují nárůst oproti předchozímu roku.

Ochranné reformátování

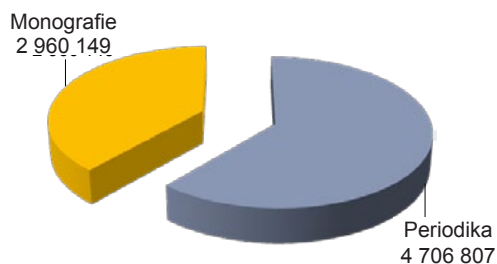
V roce 2010 byly činnosti v oblasti reformátování (mikrofilmování a digitalizace) ovlivněny přípravou na realizaci projektu NDK – IOP. Byly navrženy změny v základních procesech, útvary OSOF se podílely na přípravě dokumentace pro výběrové řízení, v rámci zahraničních služebních cest byly ověřovány funkční vlastnosti skenerů a programových nástrojů. Pracovníci oddělení se podíleli na vývoji systémů Registr digitalizace a Kramerius verze 4. V roce 2010 pokračovaly v rámci projektů *Norských fondů* a VISK 7 pouze dodavatelské práce související s hybridním snímkováním a úpravou obrazových dat. V závislosti na růstu počtu digitalizovaných dokumentů přístupných v Systému Kramerius se výrazně zvyšuje i jeho návštěvnost.

Mikrofilmování	Archivní negativ		Matriční negativ		Pozitiv	
	<i>pole mikrofilmu</i>	<i>strany</i>	<i>pole mikrofilmu</i>	<i>strany</i>	<i>pole mikrofilmu</i>	<i>strany</i>
CDH NK	207 337	414 674	213 556	427 112	195 443	390 886

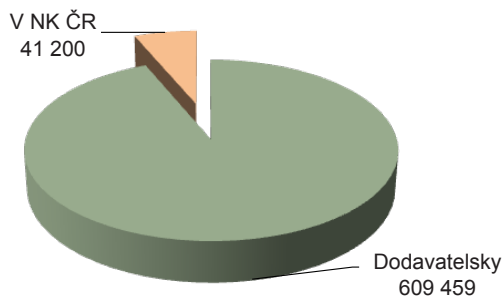
Digitalizace

činnost	počet stran
1) Skenování celkem	
a) skenování mikrofilmu v NK ČR	199 996
b) hybridní snímkování v NK ČR	77 748
c) skenování mikrofilmu dodavatelsky	0
d) hybridní snímkování dodavatelsky	84 668
2) Tvorba metadat	650 659
a) v NK ČR	41 200
b) dodavatelsky	609 459
3) Archivováno k 31. 12. 2010	7 964 200
4) Zpřístupněno k 31. 12. 2010	7 666 956

Digitální knihovna Kramerius NK ČR v roce 2010

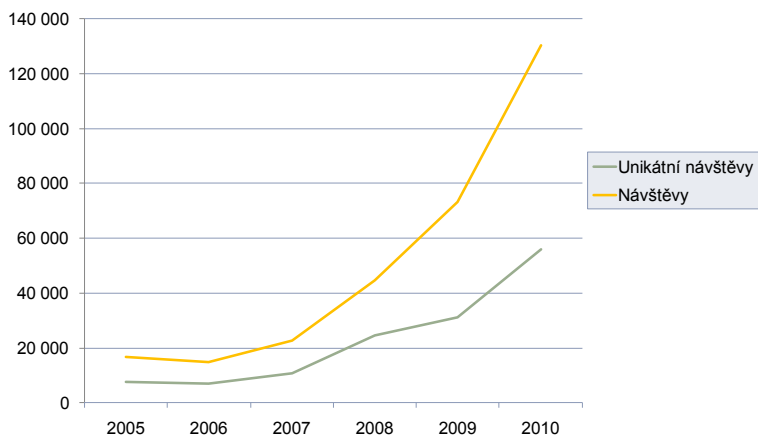
Tvorba metadat v roce 2010

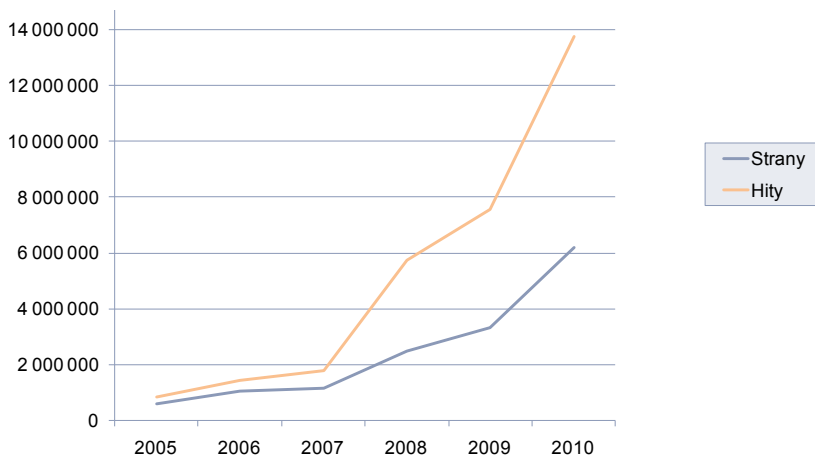
System Kramerius

	Unikátní návštěvy	Návštěvy	Strany	Hity	Bajty (GB)
2005	7 571	16 754	614 395	837 221	22,68
2006	7 128	14 847	1 052 916	1 439 430	186,61
2007	10 737	22 574	1 154 322	1 794 642	308,84
2008	24 736	44 662	2 502 375	5 753 660	518,47
2009	31 070	73 388	3 336 391	7 558 568	508,95
2010	55 872	130 268	6 191 622	13 733 703	1 356,31

Návštěvy

Strany

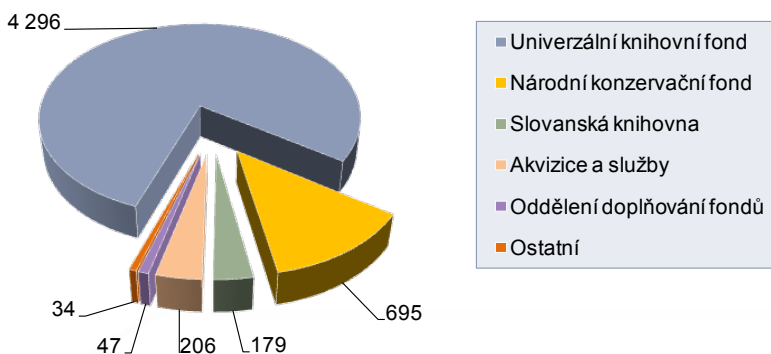
Ochrana knihovních fondů

Ochrana knihovních fondů probíhala v roce 2010 jako v předešlých letech a soustředila se na kontrolu klimatických parametrů a mikrobiologické aktivity v depozitářích NK ČR. S podporou finančních prostředků poskytnutých Ministerstvem kultury ČR na rozvoj NK ČR jako výzkumné organizace byla vytvořena databáze a elektronický formulář na průzkum fyzického stavu svazků. Výsledky průzkumu budou využity pro efektivnější péči o novodobé fondy.

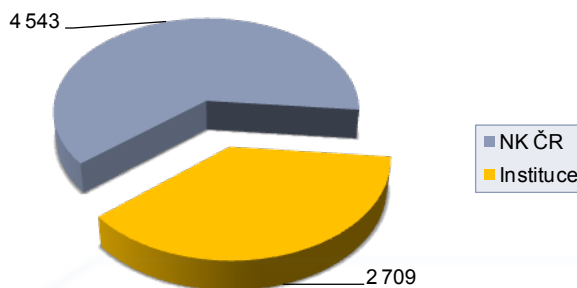
Péče o knihovní fondy

mikrobiologické kontroly pro NK ČR	21
počet vyhodnocených stěrů pro NK ČR	266
mikrobiologické kontroly pro jiné instituce	7
počet vyhodnocených stěrů pro jiné instituce	63
klimatologická kontrola (vyhodnocené záznam. listy) v NK ČR	636
klimatologická kontrola pro jiné instituce	10
měření světelných parametrů světelných zdrojů pro NK ČR	20
měření světelných parametrů světelných zdrojů pro jiné instituce	5
mechanická očista (v metrech)	4 650
knihařské práce – vazba, převazba (svazky)	5 457
ostatní knihařské práce (kusy)	498
výroba ochranných obalů	7 252
sušení ve víceúčelové vakuové komoře (dny)	36
průzkum novodobých fondů – vyplněné formuláře o fyzickém stavu svazků do elektronické databáze	2 450
odborné konzultace (péče o knihovní fondy) pro jiné knihovny a instituce	40
exkurze – Oddělení péče o novodobé fondy	43
účast na odborných konferencích a seminářích	3

Knihařské práce – vazba, převazba

Výroba ochranných obalů

Archiv Národní knihovny ČR (ANK) vznikl v roce 1990. V říjnu 2007 mu byla po splnění podmínek daných zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě udělena Odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR akreditace. V síti veřejných archivů je zařazen do skupiny specializovaných archivů. Jeho posláním je shromažďovat, zpracovávat, chránit a zpřístupňovat archivní fondy NK ČR a jejich právních předchůdců, jakož i fondy a sbírky soukromých osob a právnických institucí, které byly knihovně předány nebo byly vytříděny z jejich vlastních fondů. Dále metodicky řídí a kontroluje spisovou službu NK ČR.

Fondy a sbírky ANK jsou postupně zpracovávány a zpřístupňovány prostřednictvím inventářů a lístkových katalogů. V roce 2010 převzal ANK v mimoskartačním řízení 34 evidenční jednotky v celkovém rozsahu 0,31 bm. Ve skartačním řízení byly do archivu předány 4 evidenční jednotky v rozsahu 0,14 bm.

Zpracováno a inventarizováno bylo 1,5 bm archiválií. Počet evidenčních jednotek vzrostl o 50, počet inventárních jednotek o 704. Byly uspořádány 4 fondy, zhotoveny 4 inventáře (Grégr Prokop, MUDr. [1881]–1914; Pihertová Viktorie Ludmila, PhDr. 1913–1940; Sběrka Velká francouzská revoluce 1787–1804; Urmann Heinrich 1921–1944) a 1 dodatek k inventáři (Sběrka J. A. Neumanna 1546–1909). Byl vytvořen nový fond Sběrka muzeálií, ve kterém budou evidovány především trojrozměrné předměty vztahující se k historii knihovny a Klementina.

Fyzický stav archivních souborů – poškozeno je zhruba 76,9 % archiválií. Jedná se hlavně o poškození prachem (34,67 %), trhliny a přelomení (31,45 %) a křehkost a lámavost (13,7 %).

ANK využívá Restaurátorské oddělení NK ČR. V loňském roce byly zrestaurovány tři pergamenové listiny a 17 stavebních plánů z období Machoňovy přestavby Klementina. K restaurování byl předán nově zpracovaný fond Grégr.

Ve spolupráci s firmou Metroprojekt byly zdigitalizovány 22 plány z období Machoňovy přestavby Klementina, které budou využity při vyhotovování projektové dokumentace k přestavbě současné.

ANK se podílel na výstavě *Klementinum v datech a obrazech* pořádané Národní knihovnou ČR.

Archiv vypracoval pro potřeby Odboru archivní správy a spisové služby MV ČR podklady pro přípravu koncepce činnosti státních a akreditovaných archivů. Byly poskytnuty dvě konzultace pracovníci spisové služby Odborové zdravotní pojišťovny a průběžně byly poskytovány konzultace v oblasti spisové služby příslušným pracovištím knihovny.

V roce 2010 proběhla v knihovně dvě skartační řízení. Archiv připomínkoval skartační návrhy a po zahrnutí těchto připomínek vydal souhlasy k provedení skartací, které zajistilo Oddělení správy knihovny.

Celkové množství uložených archiválií	
Počet fondů	53
Počet sbírek	12
Běžné metry celkem	371,30 bm
Počet evidenčních jednotek	7 622

Stupeň zpracovanosti archivních souborů (výpočet z metráže)	
Zpracováno	72,30 %
Inventarizováno	69,23 %

■ Referát vnitřního auditu NK

Národní knihovna ČR se v roce 2010 v oblasti interního auditu věnovala těmto úkolům:

1. Posouzení dopadu legislativních změn přijatých v roce 2010 na Vnitřní kontrolní systém NK ČR.
2. Plnění plánu programu pro boj s korupcí v souladu s usnesením vlády ČR č. 1199 ze dne 25. 10. 2006 pro období let 2006–2011.
3. Provádění interních auditů v souladu s plánem pro rok 2010.

V roce 2010 se interní audit NK ČR zaměřil na zapracování přijatých legislativních změn do nastavených procesů organizace i činností v rámci fungování Vnitřního kontrolního systému a řízení rizik v NK ČR.

V souvislosti s využíváním řízení rizik v prostředí interního auditu byl nadále uplatňován Mezinárodní rámec profesionální praxe interního auditu, který aktualizuje některé činnosti a postupy provádění interních auditů v organizaci tak, aby se staly co nejeftivnějšími a měly co nejvyšší přidanou hodnotu pro organizaci.

V rámci vnitřních kontrol se interní audit zaměřil na dopady přijetí novely č. 179/2010 Sb., zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, z hlediska nutnosti aktualizace interních směrnic k řízení veřejných zakázek NK ČR i kvůli nutným změnám v procesu organizace výběrových řízení. Současně byly posouzeny dopady další novely tohoto zákona pod č. 281/2009 Sb., s účinností od 1. 1. 2011, na stav a procesní řízení veřejných zakázek v NK ČR.

Interní audit rovněž dále posuzoval využitelnost nové struktury finančních a účetních výkazů zavedené v rámci reformy veřejných financí, a to změnami spojenými se zaváděním CSÚIS (Centrálního systému účetních informací státu). Např. se jedná o nově zavedené položky účetních a finančních výkazů, změny ve vyhodnocení ekonomických mezivýkazových vazeb a soustavy ukazatelů.

Interní audit rovněž sledoval novelizaci předpisů EU, především pak zásadní novelu zákona č. 253/2008 Sb., týkající se problematiky legalizace výnosů z trestné činnosti a dopadů do činnosti interního auditu, a to např. z pohledu povinnosti auditorů nebo z hlediska rizika zapojení se do procesu legalizace výnosů z trestné činnosti.

Současně byla pozornost věnována identifikaci a řízení rizika v procesech spojených s čerpáním prostředků z fondů ČR i EU v souladu s metodickými pokyny CHJ 16–18 vydanými MF a upravenými do podmínek fungování NK ČR, a to z hlediska nastavení jak procesních pravidel výkonu jednotlivých forem kontrol, tak i odpovědnosti řídicích osob. Rovněž byl posouzen dopad novelizace pokynu CHJ 12, upravující metodiku hlášení nesrovnalostí zjištěných při implementaci strukturálních a jiných fondů, na činnost NK ČR.

Interní audit pokračoval v posuzování dopadu aktualizovaného Pokynu k jednotnému uplatňování závazných pravidel a doporučení pro výkon interního auditu v orgánech veřejné správy (CHJ 2), mimo jiné i z hlediska aktualizace Statutu, Etického kodexu i ostatních dokumentů používaných v rámci provádění interního auditu v NK ČR.

Byla též posouzena využitelnost doporučených vzorů písemností pro vnitřní kontroly, při provádění interních auditů a při následných opatřeních souvisejících s tímto auditem, a to prostřednictvím novelizace metodického pokynu CHJ 1.

V oblasti financí i kontroly byla pozornost věnována přípravě na změny v oblasti účetnictví a daní s účinností od 1. 1. 2011 či 1. 4. 2011 z hlediska procesních změn a správného nastavení účetnictví organizace i dopadu do právní oblasti (změny ve stávajících smlouvách NK ČR).

Velká pozornost byla věnována především změnám v oblasti DPH a jeho nového konceptu nároku na odpočet DPH, který se neustále přibližuje zavedeným pravidlům v rámci výběru daní v EU.

V souladu s plánem programu pro boj s korupcí podle usnesení vlády ČR č. 1199 ze dne 25. 10. 2006 pro období let 2006–2011 interní audit využíval především preventivních protikorupčních nástrojů prostřednictvím posuzování účinnosti nastavených procesních kontrol v rámci provádění interních auditů.

V rámci svého rozvoje se interní audit v roce 2010 zaměřil na zdokonalení organizace provádění interních auditů, a to jak při sestavování plánů s využitím SWOT analýz, tak i z pohledu přípravy a zpracování řídicí a pracovní dokumentace i použitých metod v průběhu jeho provádění.

Na základě zjištění, které interní auditor v rámci své činnosti zaznamenal, pak lze konstatovat, že prostřednictvím funkční kontroly vedoucích pracovníků a provedených interních auditů nebyly v NK ČR v roce 2010 zaznamenány žádné případy nehospodárného či neefektivního nakládání s přidělenými finančními prostředky.

Současně nebyl zaznamenán žádný případ korupčního jednání a žádné kontrolní zjištění nebylo předáno k dalšímu řízení podle zvláštních předpisů.

Kalendárium významných akcí

- 21. 1. Seminář meziknihovnických služeb**
Spolupořadatelé: Národní technická knihovna, Ústav zemědělské ekonomiky a informací – Zemědělská a potravinářská knihovna.
- 15. 3. Indický velvyslanec navštívil NK ČR**
- 16. 3. Rozumět dějinám (nový pohled na Rusko minulého století)**
Setkání a diskuse s historikem Andrejem B. Zubovem, hlavním redaktorem knihy *Istorija Rossii. XX vek*.
Uspořádala Slovanská knihovna a občanské sdružení Ruská tradice.
- Prof. Andrej Zubov během besedy v Klementinu.
Foto: Eva Hodíková*
-
- 16. 3. Jeho Výsost Norodom Sihamoni, král Kambodže, navštívil historické prostory Klementina**
- 25. 3. Slovinský literární ostrov = Slovensko literarno otočje**
Literárně-hudební podvečer konaný u příležitosti vydání třetího, slovinsko-českého čísla slovinské literární revue *OtočjeO*.
Uspořádala Slovanská knihovna, občanské sdružení OtočjeO (Lublaň) a Ústav slavistických a východoevropských studií FF UK v Praze.
- 7. 4. Kulturní paměť (monology, verše, rozhovory)**
Literárně publicistický večer s ruským básníkem a esejistou Igorem Pomerancevem.
Uspořádala Slovanská knihovna.
- 8. 4. „Láska ze mne udělala básníka“**
Literární večer a setkání s bosensko-hercegovským a slovinským básníkem Josipem Ostim konaný při příležitosti vydání českého překladu jeho básnické sbírky *Rouška Veroničina*.
Uspořádala Slovanská knihovna a FORI Prague za podpory Velvyslanectví Slovinské republiky v ČR a Velvyslanectví Bosny a Hercegoviny v ČR.
- 12. 4. Co chystá NK ČR v nejbližších letech? Proč je nutná revitalizace Klementina a dostavba Centrálního depozitáře v Hostivaři?**
Tisková konference.
- 13.–14. 4. 24. zasedání Komise pro služby**
Spolupořadatel: Národní technická knihovna.
- 22. 4. Den otevřených dveří v Klementinu pro studenty středních škol**
Zpřístupnění historických prostor Klementina prostřednictvím komentovaných prohlídek.
- 27. 4. Slavnostní udělení ceny Rudolfa Medka**
pánům Karlu Hvizďalovi a Petru Fischerovi Nadačním fondem angažovaných nestraníků a Slovanskou knihovnou.

- 28. 4. Z Ruska do Ruska – dlouhá cesta domů (Činnost nakladatelství POSEV v éře svobody po roce 1989)**
Beseda s hlavním redaktorem nakladatelství Jurijem Curganovem a členkou redakční rady Oksanou Kuzněcovou.
Uspořádala Slovanská knihovna, občanské sdružení Ruská tradice a nakladatelství POSEV, za spolupráce Českého centra v Moskvě.
- 28. 4. Den otevřených dveří v Klementinu pro studenty středních škol**
Zpřístupnění historických prostor Klementina prostřednictvím komentovaných prohlídek.
- 6. 5. Dostojevskij bez příkras**
Přednáška prof. PhDr. Andreje Červeňáka, DrSc.
Uspořádala Slovanská knihovna, Společnost F. M. Dostojevského v Praze, Katedra rusistiky a lingvodidaktiky PF UK v Praze a Klub F. M. Dostojevského v Nitře.
- 13.–16. 5. 16. mezinárodní knižní veletrh Svět knihy Praha 2010**
Prezentace vydavatelských aktivit NK ČR.
- 26. 5. Registr digitalizace získal cenu konference INFORUM 2010**
NK ČR se společně s Knihovnou Akademie věd ČR a společností INCAD podílí na jeho vývoji.
- 1. 6. Křest audioknihy Michala Viewegha *Nápady laskavého čtenáře***
- 8. 6. Velvyslanec Íránské islámské republiky navštívil NK ČR**
- 14. 6. Nadace Jistota Komerční banky, a. s. již potřetí podpořila NK ČR finančním darem**
na zhotovení uměleckých kopií několika vzácných rukopisů a digitalizaci historického fondu.
- 28. 6. NK ČR a Moravská zemská knihovna zahájily realizaci projektu Národní digitální knihovna**
- 14.–16. 9. Knihovny současnosti 2010, Seč u Chrudimi**
Společná akce Ministerstva kultury ČR, SDRUK a SKIP. NK ČR se na akci významně podílí organizátorsky a lektorsky, rovněž prezentuje své publikace.
- 15. 9. Závěrečná konference k projektu REDISCOVER**
Uspořádala NK ČR.
- 23. 9. O svobodě a nesvobodě v sovětském Gulagu**
Beseda s předsedou sdružení bývalých politických vězňů *Vozvraščeniye* a dlouholetým vězněm kolymských lágrů Semjonem Vilenským.
Uspořádala Slovanská knihovna a Ústav pro studium totalitních režimů.
- Semjon Vilenskij (vpravo) a ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů Daniel Herman.*
Foto: Štěpán Čermoušek

- 7. 10. Básnické znovuzrození**
Představení vydání faksimile sbírek *Hin, Osinnje sonce a 1926, 1928, 1923* ukrajinského malíře a básníka Vasyla Chmeljuka (1903–1986).
Uspořádala Slovanská knihovna a Mezinárodní institut pro vzdělávání, kulturu a vztahy s ukrajinskou diasporou Lvovské národní polytechnické univerzity.

- 8. 10. Knihovna roku**
Udělení státní ceny Ministerstva kultury ČR.
Partneři: Ministerstvo kultury ČR, SKIP.

- 20.–21. 10. Výroční zasedání České národní skupiny IAML**
proběhlo v Kabinetu hudební historie Etnologického ústavu AV ČR. Hudební oddělení NK ČR bylo spolupředatelem setkání hudebních knihovníků a garantem programu.

*Výroční zasedání České národní skupiny IAML v knihovně Kabinetu hudební historie.
Foto: Jana Vozková*

- 21.–22. 10. Ukrajinská povstalecká armáda jinak: v literatuře, umění a kultuře**
Mezinárodní odborná konference.
Uspořádala Slovanská knihovna a občanské sdružení Ruta.

- 22.–23. 10. 20. Podzimní knižní veletrh v Havlíčkově Brodě**
Prezentace vydavatelských aktivit NK ČR na jubilejním knižním veletrhu.

Nabídka publikací NK ČR. Foto: Mária Braunová

- 4.–5. 11. Vzájemným pohledem (Česko-slovinské a slovinsko-české styky ve 20. století)**
Mezinárodní vědecká konference.
Uspořádala Slovanská knihovna, Ústav slavistických a východoevropských studií FF UK v Praze, Ústav slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a Filozofická fakulta Univerzity v Lublani.

- 24. 11. Seminář k řešení projektu Národní knihovna ČR – zabezpečení elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace, část EBSCO**

- 25. 11. Prezentace vybraných témat běloruské historiografie**
Beseda s běloruskými historiky Aljaksandrem Aheueem, Sviatlanou Marozavovou, Irynou Ramanavovou a Inou Sorkinovou.
Uspořádala Slovanská knihovna, Občanské Bělorusko, za podpory Česko-polského fóra.

1.–2. 12. Konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2010
Partneři: SKIP, Národní archiv.

Školení pro knihovníky z České republiky

Kurzy počítačové a informační gramotnosti
Rekvalifikační knihovnický kurz
Věcné zpracování
MARC 21 (e-learningové kurzy)
Akvizice (e-learningový kurz)
Lektorské dovednosti (hlavní pořadatel SKIP)

Seminář

Výzkumy uživatelů knihoven

Host v Klementinu

Moderátor František Novotný představuje veřejnosti každý měsíc zajímavou osobnost.
V roce 2010 to byli:

Marta Vančurová – herečka, Richard Oppelt – mistr houslař, Ondřej Kepka – režisér a herec, Gabriela Vránová – herečka, Karel Starý – publicista a viceprezident Světové asociace hotelových škol, Jiří Holoubek – zpěvák a kytarista skupiny Spirituál kvintet, Zdena Lorencová – zpěvačka, Gusta Bubník – hokejový internacionál, Gustav Oplustil – scenárista, dramaturg, režisér, Blahoslav Lukavec – architekt a organizátor výstav vánočních betlémů.

Výstavy

1. 10. 2009 – 10. 1. 2010

Item plures et alios libros / Knihy kláštera Teplá ve fondech NK ČR

Výstava představila výjimečné historické jádro fondu knihovny kláštera premonstrátů v Teplé u Mariánských Lázní, jež bylo vykoupeno státem a dáno do správy NK ČR, a exponáty spjaté s historií kláštera.

Ve spolupráci s Kanonií premonstrátů Teplá.

23. 11. 2009 – 10. 1. 2010

Hvězdy a květiny

Výstava reflektující významná výročí hudebních velikánů Georga Friedricha Händela, Josepha Haydna a Felixe Mendelssohna-Bartholdyho.

25. 11. 2009 – 7. 2. 2010

60 let na křídlech Albatrosu

„Ať jsem, kdo jsem, vyrostl jsem s Albatrosem“. Jubilejní výstava dětské knihy

Spojení nakladatelství Albatros a NK ČR umožnilo prezentaci vzácných děl z depozitářů, která se zachovala již jen v málo originálech.

Spolupořadatelem bylo nakladatelství Albatros Media, a. s.

Celý rok Milníky na cestě k nové budově Národní knihovny

Výstava reálií souvisejících se zamýšlenou stavbou nové budovy NK ČR podle projektu J. Kaplického.

Celý rok Ukázky publikační činnosti úseku Historických a hudebních fondů NK ČR

5. 1. – 27. 3. 200 let Pražské konzervatoře – nejstarší konzervatoře ve střední Evropě

Putovní výstava pořádaná ve spolupráci s Pražskou konzervatoří přiblížila významné výročí vzniku této kulturní instituce, zařazené mezi světová výročí UNESCO na rok 2011.

*Z vernisáže výstavy.
Foto: Eva Hodíková*

11. 1. – 26. 2. Cestami vzájemného sblížení: „Česko-ruská jednota“ v letech 1919–1939

Autor: Jiří Vacek.
Uspořádala Slovanská knihovna.

1.–30. 3. Jeden svět

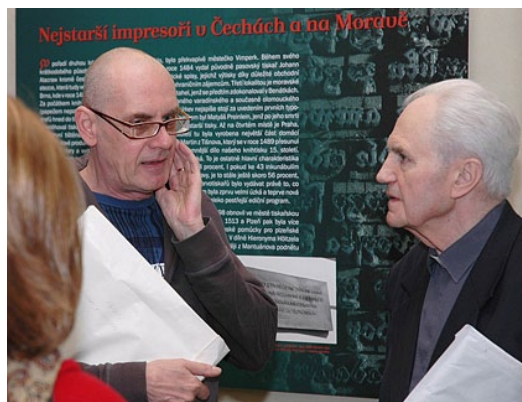
Upoutávka na Mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech. Spolupráce se společností Člověk v tísni při ČT.

4. 3. – 24. 4. Slovanský unionismus – cesty k církevní jednotě

Autorka: Anežka Kindlerová.
Uspořádala Slovanská knihovna.

12. 3. – 30. 5. Záhada Kroniky trojanské / Počátek českého knihtisku

Výstava zprostředkovala návštěvníkům zajímavý pohled na zavedení knihtisku v českých zemích a objasnila některé změny, které knihtisk přinesl lidem na sklonku středověku. Jádrem expozice byla skupina tisků z první tiskařské dílny v Čechách činné asi od roku 1476 v západočeské Plzni.

Z vernisáže výstav. Foto: Eva Hodíková

8. 4. – 6. 6. Svět zašlý / Máchův kraj na starých mapách

Výstava vycházející z fondů NK ČR v rámci oslav Máchovského roku (200. výročí narození Karla Hynka Máchy) představila měnící se mapový obraz regionu vymezeného městy Česká Lípa, Bělá pod Bezdězem, Mělník a Ústěk, jak jej nacházíme v kartografické produkci od prvních nizozemských atlasů 16. století, přes Müllerovo první důkladné mapování Čech až po meziválečné turistické mapy Matouschkovy.

28. 4. – 23. 7. **Z Ruska do Ruska – dlouhá cesta domů (Činnost nakladatelství POSEV v éře svobody po roce 1989)**

Uspořádala Slovanská knihovna, občanské sdružení Ruská tradice, nakladatelství POSEV, za spolupráce Českého centra v Moskvě.

7. 5. – 3. 7. **„Dalekát’ cesta má! – Marné volání!“ Máchův Máj v proměnách času**

Výstava pořádaná ve spolupráci s Obcí spisovatelů představila výběr z různých vydání Máchova Máje od rukopisu a prvního vydání až po současnost, a to převážně z fondu Národní knihovny ČR.

17. 6. – 22. 8. **Setkání**

Výstava prezentovala výběr z celoživotní tvorby malířky **Bedřišky Znojenské** a ukázky z díla jejího manžela **Bořivoje Krejčího** a jejího otce **Bohumila Fritze**.

13. 7. – 9. 9. **Free culture / Svobodná kultura**

Výstava pořádaná ve spolupráci s občanským sdružením Archiv výtvarného umění přiblížila problematiku „vlastnictví“ umělecké tvorby, možnosti sdílení děl a informací v počítačovém světě. Expozice zaměřená na nárůst světového hnutí za alternativní využití autorského práva se konala při příležitosti zpřístupnění informačního systému abART pod licencí Creative Commons (BY-NC-SA).

Foto: Eva Hodíková

1. 9. – 30. 10. **Paměť Gulagu – Sdružení Vozvráščeniye a jeho činnost (1989–2010)**

Autor: Lukáš Babka.

Uspořádala Slovanská knihovna a Ústav pro studium totalitních režimů.

16. 9. – 30. 10. **Čtyři podoby jedné kultury**

Výstava v rámci mezinárodního projektu REDISCOVER, jenž sdružuje národní knihovny čtyř zemí – Česka, Litvy, Polska a Rumunska s cílem virtuálně rekonstruovat písemné a dokumentární dědictví středoevropských zemí prostřednictvím digitální knihovny Manuscriptorium.

8. 10. 2010 – 27. 2. 2011

Klementinum v datech a obrazech

Prostřednictvím knižního materiálu, archiválií a trojrozměrných exponátů se veřejnost seznámila s bohatou historií impozantního barokního objektu bývalé jezuitské koleje, nyní sídla Národní knihovny ČR.

Z vernisáže výstavy.
Foto: Eva Hodíková

8. 11. 2010 – 8. 1. 2011

Slovanské obrázky Adolfa Zábranského

Autoři: Marie Zábranská, Jiří Klapka.

Uspořádala Slovanská knihovna, Česká asociace rusistů a Česko-ruská společnost.

Plakát výstavy Slovanské obrázky Adolfa Zábranského

24. 11. 2010 – 29. 1. 2011

Nejkrásnější estonská kniha roku 2009

Výstava představila 25 nejkrásnějších estonských knih a 5 nejkrásnějších dětských knih roku 2009. Prezentovány byly knihy v tradiční úpravě i odvážně zpracované publikace mladých tvůrců.

Uspořádáno ve spolupráci s Národní knihovnou Estonska.

Foto: Eva Hodíková

Výstavy mimo Klementinum

28. 4. – 20. 6. Půvaby a tajemství klementinských rukopisů – Městská knihovna Loket

Tzv. Pasionál abatyše Kunhuty, sign. XIV.A.17, fol. 1v, 1314–1321. Dedikační scéna

I. Odborné texty z oblasti knihovnictví, informační vědy a knižní kultury

a) sborníky, příručky, studie, bibliografie, propagační materiály

Dlouhodobá ochrana digitálních dokumentů

Ladislav Cubr

Publikace se zabývá novým oborem digitální archivace, uvádí speciální terminologii oboru do českého prostředí, konceptualizuje digitální dokument, digitální repozitář a další pojmy, analyzuje také normu OAIS. Nejobsáhlejší část je věnována ochranným opatřením vyvinutým pro zajištění trvalé udržitelnosti digitálního dědictví. Jejich užití v paměťových institucích jsou dokumentována na příkladech evropské a anglosaské praxe. Publikace je výstupem výzkumného záměru Budování vzájemně kompatibilních informačních systémů pro přístup k heterogenním informačním zdrojům a jejich zastřešení prostřednictvím Jednotné informační brány realizovaného NK ČR za finanční podpory MK ČR.

Národní knihovna ČR, Praha 2010, 1. vydání, 160 s.
ISBN 978-80-7050-588-5

Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století.

Dodatek. Díl II. Tisky z let 1501–1800. Část VIII. a IX. Písmo S–Ž. Čís. 15.191–17.631

Nový svazek Dodatků ke Knihopisu českých a slovenských tisků uzavírá první řadu Dodatků, která začala vycházet již v roce 1994. Zpřístupněním oprav a doplňků k základní řadě Knihopisu z let 1925–1967 a anotací abecedních dodatků (krátké tituly děl a vydání nepodchycených základní řadou Knihopisu) pro písmena S–Ž se uzavírá první etapa projektu, jehož cílem je zmapovat starší česko- a slovenskojazyčnou knižní produkci tvořící významnou část národního kulturního bohatství.

Národní knihovna ČR, Praha 2010, 1. vydání, 120 s.
ISBN 978-80-7050-589-2, ISBN 80-7050-181-2 (soubor)

MARC 21. Bibliografický formát.

Dodatek 1

Dodatek obsahuje specifikaci nových polí a podpolí, revidované příklady, errata a českou specifikaci minimálního záznamu. Z anglických originálů *MARC 21. Bibliographic Format. Updates 4–9*, vydaných v letech 2004–2008 do češtiny přeložili Edita Lichtenbergová a Tomáš Bayer. Volné listy ve fólii jsou určeny k doplnění či výměně listů v manuálu *MARC 21. Bibliografický formát*, vydaném Národní knihovnou ČR v roce 2003.

Národní knihovna ČR, Praha 2010, 1. české vydání, 288 s.
ISBN 978-80-7050-581-6

MARC 21. Formát pro autority.

Dodatek 1

Přeložila Edita Lichtenbergová

Podkladem pro překlad tohoto dodatku byly aktualizace manuálu *MARC 21. Format for Authority Data. Updates 5–11* z let 2004–2010 (únor), publikované v rámci Cataloger's Desktop, souboru standardů vydávaného Library of Congress, a aktualizace publikované na webu MARC Standards. Volné listy ve fólii jsou určeny ke vkládání do základního manuálu *MARC 21. Formát pro autority* vydaného Národní knihovnou ČR v roce 2004.

Národní knihovna ČR, Praha 2010, 1. české vydání, 212 s.
ISBN 978-80-7050-585-4

Národní knihovna České republiky.

Výroční zpráva 2009

Výroční zpráva instituce shrnuje podstatné události a oblasti působení v roce 2009. Podrobněji představuje velké evropské projekty, kterých se NK účastnila a některé z nich koordinovala (zejména projekt ENRICH). Jsou připomenuty významné výstavy zorganizované Národní knihovnou v Galerii Klementinum – výstava věnovaná sbírkám NK zapsaným na seznam UNESCO „Paměť světa“ a výstava představující sbírku rukopisů, které NK získala z fondů kláštera premonstrátů v Teplé. Obsahuje rovněž shrnutí aktivit Slovanské knihovny a Knihovnického institutu, seznamuje se všemi dalšími programy a projekty, kterých se NK účastní nebo je zaštiťuje, krátce představuje plán revitalizace Klementina a dostavby CDH, uvádí kalendárium významných akcí a přehled publikační činnosti Národní knihovny. Nechybí ani statistické přehledy a ukazatele týkající se doplňování, zpracování a ochrany knihovních fondů a finančního hospodaření. Národní knihovna ČR, Praha 2010.

Dostupné z: http://www.nkp.cz/_en/files/vz2009.pdf
ISSN 1804-8625 (Online)

National Library of the Czech Republic. Annual Report 2009

Překlad Kateřina Millerová, Sean Mark Miller

Anglická verze výroční zprávy Národní knihovny ČR za rok 2009.

Národní knihovna ČR, Praha 2010, dostupné z: <http://www.nkp.cz/files/ar2009.pdf>

ISSN 1804-8633 (Online)

Stručný návod pro jmenné zpracování kalendářů 19. století ve formátu MARC 21

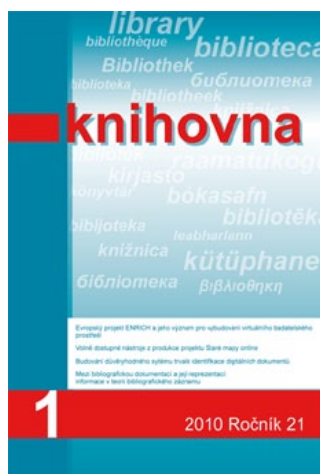
Zdenka Bosáková

V roce 2007 přistoupila Národní knihovna České republiky k systematickému zpracovávání knižních kalendářů z 19. století, impulzem k této činnosti byly potřeby digitalizace. Na rozdíl od dřívější praxe, kdy byla veškerá knižní produkce 19. století zpracovávána monograficky, bylo především z důvodu standardizace zpracování přistoupeno k seriálovému popisu knižních kalendářů.

Příručka nenahrazuje pravidla AACR2, jejich české interpretace, ani formát MARC 21. Tyto materiály doplňuje a upozorňuje na odlišnosti a záludnosti při popisu knižních kalendářů. Kromě vybraných polí MARC 21 obsahuje reprezentativní výběr příkladů.

Národní knihovna ČR, Praha 2010, 1. vydání, 51 s.

ISBN 978-80-7050-582-3

b) periodika

Knihovna

Roč. 20, č. 2 (2009)

Roč. 21, č. 1, 2 (2010)

Odborný časopis pro obor knihovnictví a informační věda s přesahem do hraničních oborů.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 2x ročně.

ISSN 1801-3252

Knihovna plus

Roč. 6, č. 1, 2 (2010)

Elektronický časopis pro obor knihovnictví a informační věda a související obory.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 2x ročně.

Dostupný z: <http://knihovna.nkp.cz>

ISSN 1801-5948

O. K. – Ohlášené knihy

Roč. 18, č. 1–24 (2010)

Elektronické periodikum přinášející přehled o knihách ohlášených Národní agentuře ISBN v ČR, Národní agentuře ISMN v ČR a Agentuře CIP. Jedná se o expresní informace určené knihovnám, nakladatelům, knihkupcům a distributorům.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 24x ročně.

Dostupný z: <http://sigma.nkp.cz/web/ok.htm>

ISSN 1801-6391

Přirůdky odborné literatury ve fondu Slovanské knihovny

Roč. 20 (36), č. 1–4 (2010)

Elektronický čtvrtletník, který informuje o nových titulech ve fondu Slovanské knihovny. Knihy jsou tříděny tematicky podle Mezinárodního desetinného třídění.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, 2005–. Periodicita 4x ročně.

Dostupný z: http://www.nkp.cz/slk_novinky

ISSN 1802-3797

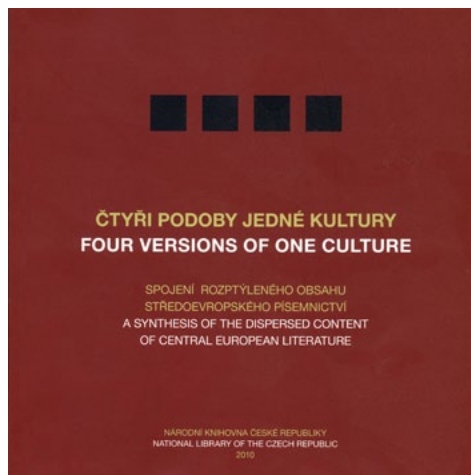
II. Mimořádné publikace (příležitostné tisky, katalogy k výstavám)

Čtyři podoby jedné kultury. Spojení rozptýleného obsahu středoevropského písemnictví / Four Versions of One Culture. A Synthesis of the Dispersed Content of Central European Literature

Česko-anglická publikace vydaná v rámci mezinárodního projektu REDISCOVER (Reunion of Dispersed Content: Virtual Evaluation and Reconstruction), jehož cílem je virtuálně rekonstruovat rozptýlené středoevropské kulturní dědictví a zpřístupnit je v rámci digitální knihovny Manuscriptorium. Eseje autorů z partnerských zemí projektu – České republiky, Litvy, Polska a Rumunska přináší zamyšlení nad konceptem středoevropské kultury. Publikace s vloženým CD.

Národní knihovna ČR, Praha 2010, 1. vydání, 125 s.

ISBN 978-80-7050-584-7

**REDISCOVER Final Conference Proceedings
Prague, 15 September 2010**

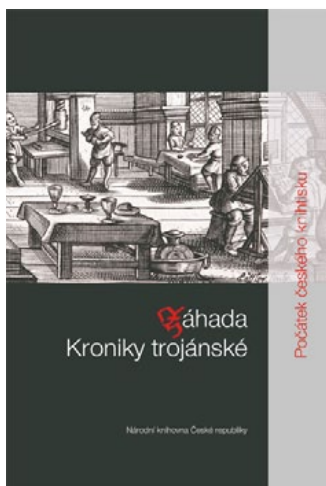
Sborník statí týkajících se problematiky středoevropské kultury ve středověku a raném novověku vydaný u příležitosti konference k projektu REDISCOVER (Reunion of Dispersed Content: Virtual Evaluation and Reconstruction) konané v Praze 15. 9. 2010. Publikace je vydána v angličtině.

Národní knihovna ČR, Praha 2010, 1. vydání, 128 s.

ISBN 978-80-7050-587-8

Svět zašlý. Máchův kraj na starých mapách

Katalog k výstavě, kterou pořádala Národní knihovna ČR k 200. výročí narození Karla Hynka Máchy, se vydává po stopách jednoho z největších českých básníků. Obsahuje reprodukci kolorované mapy litoměřického kraje F. J. J. Kreibicha (1759–1833) v původním rozměru. S pomocí ukázek vývoje kartografických prací od začátku 15. až do 20. století zachycuje vývoj mapového obrazu turisticky vyhledávané a oblíbené oblasti známé jako Máchův kraj (oblast mezi městy Českou Lípou, Bělou pod Bezdězem, Mělníkem a Úštěkem), která se stala trvalou inspirací pro malíře, básníky a umělce. Národní knihovna ČR, Praha 2010, 1. vydání, skládačka v podobě mapy ISBN 978-80-7050-586-1

Záhada Kroniky trojanské Počátek českého knihtisku

Kamil Boldan

Česko asi jako poslední evropská země nemá dosud rozřešenu otázku počátku zdejšího knihtisku. Více než dvě století se českou knihovnou táhne spor, zda nejstarším tiskem je česká Kronika trojanská z roku 1468, či až latinská Statuta Arnošta z Pardubic z roku 1476. Publikace se snaží rozplést všechny záhadné okolnosti okolo první české tiskárny a hlavně uvádí nové důkazy, které pro dataci přinesl nedávný rozbor vodoznaků v papírech nejstarších českých tisků. Jednoznačně se ukazuje, že Trojanská kronika, domnělý nejstarší český tisk, pochází až z poloviny 80. let 15. století. Publikaci doprovází 36 vyobrazení.

Národní knihovna ČR, Praha 2010, 1. vydání, 66 s.
ISBN 978-80-7050-580-9

III. Publikace Slovanské knihovny

Sibírsky autonomizmus

Zdroje, prejavy, reflexie (1917–1939)

Ľubica Harbuľová

Publikace přibližuje zdroje sibiřského autonomizmu, které sahají do konce 19. století, jeho projevy po roce 1917 a vyvrcholení v roce 1918, kdy došlo k vyhlášení dočasné sibiřské vlády. Pád vlády admirála A. V. Kolčaka vedl k emigraci představitelů sibiřského autonomistického hnutí, z nichž mnozí našli útočiště v tehdejší Československu. Myšlenky sibiřského autonomizmu v jisté formě přežily i v podmínkách emigrace. Práce publikovaná ve slovenštině vychází z výzkumu primárních materiálů v ruských a českých archivech. V české i slovenské historiografii představuje první pokus o přiblížení této problematiky.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna ve spolupráci s nakladatelstvím Pavel Mervart, Červený Kostelec 2010, 1. vydání, 183 s., (Publikace Slovanské knihovny, sv. 67)

ISBN 978-80-7050-590-8 (Národní knihovna ČR, Praha)

ISBN 978-80-87378-39-7 (Pavel Mervart, Červený Kostelec)

Soupis pramenů k dějinám národů Ruska, Ukrajiny a Běloruska do roku 1945 z archivů České republiky. Díl VI: Archivy Severomoravského kraje

Šestý svazek bibliografické řady mapující archivní dokumenty k dějinám národů Ruska, Ukrajiny a Běloruska do roku 1945 v českých archivech. Svazek obsahuje 827 záznamů pocházejících z archivů bývalého Severomoravského kraje (podle současného územně správního uspořádání kraje Moravskoslezského a Olomouckého), tedy ze Zemského archivu v Opavě, státních okresních archivů, Archivu města Ostravy a podnikových archivů. Jeho součástí je rovněž jmenný rejstřík.

Řada soupisů vydávaná díky spolupráci Slovanské knihovny a Odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR představuje cenný a rozsáhlý zdroj informací o českých archivních fondech. Knihy této řady jsou neopomenutelným pramenným materiálem pro bádání v oblasti historie česko-ruských, česko-ukrajinských a česko-běloruských vztahů.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2010, 1. vydání, 181 s.

(Bibliografie Slovanské knihovny, č. 75).

ISBN 978-80-7050-583-0

IV. Ostatní

České knihovny 2011 – stolní kalendář

Kalendář je věnován zajímavým interiérům knihoven. Fotografie interiérů jsou doplněny stručnou informací o dodavatelích a projektantech včetně kontaktů. Kromě toho jsou u jednotlivých kalendářních dní uvedeny údaje o plánovaných akcích, např. termíny konferencí, vyhlášení grantů, Týden knihoven, Noc s Andersem apod.

Národní knihovna ČR, Praha 2010, rozměr 15 x 30 cm

Nástěnný kalendář na rok 2011

Jednolístový nástěnný kalendář na rok 2011 zobrazující detail fresky od Jana Hiebela „Požehnaná jsi mezi ženami“ v Zrcadlové kapli Klementina.

Národní knihovna ČR, Praha 2010, rozměr 29,7 x 42 cm

Dárci

Národní knihovna ČR děkuje nejen všem uvedeným dárcům, ale i dalším občanům, kteří knihovnu obdarovali anonymně.

Kněžní dary

A

Abramjan Eduard
Jerevan, Arménie

ADALBERT STIFTER VEREIN
Mnichov, Německo

AGENTURA BABYLON
Praha, Česko

Ahejeu Aljaksandr
Mogilev, Bělorusko

AKADEMIE DER WISSENSCHAFT UND DER
LITERATUR
Mohuč, Německo

AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, v. v. i.
Praha, Česko

Akbulatova Olga
Sankt-Petěrburg, Rusko

ALBERTINA ICOME PRAHA, s. r. o.
Praha, Česko

Altankov Nikola
Sofie, Bulharsko

Anikin Vladimír
Jekatěrinburg, Rusko

Archambault Sylvie
Paříž, Francie

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Praha, Česko

ASTRONOMICKÝ INSTITUT SLOVENSKÉ
AKADEMIE VĚD
Tatranská Lomnica, Slovensko

AVIK
Plzeň, Česko

B

Babij Aleksej
Krasnojarsk, Rusko

Babka Lukáš
Praha, Česko

Bajagić Dušan R.
Bělehrad, Srbsko

Bakalář Petr
Praha, Česko

BALGARSKA AKADEMIJA NA NAUKITE
Sofie, Bulharsko

BANKS ASSOCIATION OF TURKEY
Istanbul, Turecko

Barec'kyj Osyp
Kyjev, Ukrajina

BÄRENREITER KASSEL
Kassel, Německo

Bäumler Harald
Amberg, Německo

Bečková Vanda
Praha, Česko

Bečvářová Martina
Praha, Česko

Běloševská Ljubov
Praha, Česko

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIERSYTETU HUMANISTYCZNO-
-PRZYRODNICZEGO
JANA KOCHANOWSKIEGO
Kielce, Polsko

BIBLIOTEKA NARODOWA
Varšava, Polsko

Bígl Richard
Praha, Česko

Binková Martina
Praha, Česko

BLAHODIJNYJ HROMADS'KYJ FOND
„LITOPYS UPA“ im. V. MAKARA
Lvov, Ukrajina

Blažeković Zdravko
New York, USA

Blehova-Čelebić Lenka
Cetinje, Černá Hora

Bohuslavs'kyj Oleh
Zápороží, Ukrajina

Borák Mečislav
Opava, Česko

Borjak Hennadij
Kyjev, Ukrajina

Borozan Branislav
Podgorica, Černá Hora

Brauneis Walter
Viedeň, Rakousko

Brod Petr
Praha, Česko

Bruthansová Kamila
Černošice, Česko

Buchanov Michail
Rusko

BULHARSKÁ KULTURNĚ OSVĚTOVÁ
ORGANIZACE V ČR
Praha, Česko

Bužga Jaroslav
Praha, Česko

C

Cadorini Giorgio
Cerhenice, Česko

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS
Cambridge, Velká Británie

Capaldo Mario
Řím, Itálie

CARL FRIEDRICH VON SIEMENS STIFTUNG
Mnichov, Německo

CENTRALNA NARODNA BIBLIOTEKA
Cetinje, Černá Hora

CENTRAL'NAJA UNIVERSAL'NAJA
NAUČNAJA BIBLIOTEKA
N. A. NEKRASOVA
Moskva, Rusko

CENTRO INTERNAZIONALE STUDI DI
ESTETICA
Palermo, Itálie

CENTRUM ALLETI
Olomouc, Česko

CENTRUM INFORMAČNÍCH
A KNIHOVNICKÝCH SLUŽEB
VYSOKÉ ŠKOLY EKONOMICKÉ
Praha, Česko

CMS GRADUATE SCHOOL OF BUSINESS
Čelákovice, Česko

COMMISSARIAT GÉNÉRAL AUX RELATIONS
INTERNATIONALES DE LA COMMUNAUTÉ
FRANÇOISE DE BELGIQUE
Brusel, Belgie

COMUNE DI BOLZANO
Bolzano, Itálie

Č

Čaban Mykola
Dněpropetrovsk, Ukrajina

Čermák Radek
Praha, Česko

Černá Milada
Praha, Česko

Červeňák Andrej
Nitra, Slovensko

Čolić Milan
Praha, Česko

D

Darevič Darja
Toronto, Kanada

David Zdeněk
Washington, USA

Davies Richard D.
Leeds, Velká Británie

Davydova L. A.
Sankt-Petěrburg, Rusko

DE AGOSTINI
Varšava, Polsko

Dekař Miroslav
Pizeň, Česko

Derlatka Tomáš
Varšava, Polsko

DEUTSCHES LITERATURARCHIV
MARBACH
Marbach, Německo

Deutschmann Peter
Štýrský Hradec, Rakousko

Dilk Enrica
Milán, Itálie

Dinuš Peter
Bratislava, Slovensko

DIVADELNÍ ÚSTAV
Praha, Česko

Dolžanskaja L. A.
Moskva, Rusko

Domnin Igor´
Moskva, Rusko

Dorovský Ivan
Brno, Česko

Doskočilová Marie
Hradec Králové, Česko

Dosoudilová Jitka
Pardubice, Česko

Doubková Anna
Praha, Česko

Doubravová Jarmila
Praha, Česko

Dragila Dušanka
Praha, Česko

Drbal Alexandr
Praha, Česko

Dubrovskij Alexandr
Brjansk, Rusko

Dvořáčková Vlasta
Praha, Česko

E

ECONOMIA, a. s.
Praha, Česko

Ernst Josef
Vídeň, Rakousko

ETNOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

F

FAKULTNÍ NEMOCNICE S POLIKLINIKOU
OSTRAVA
Ostrava, Česko

Fedorova Tamara
Sankt-Petěrburg, Rusko

Fibichová Naďa
Praha, Česko

Filipčuk Zenovija
Lvov, Ukrajina

Filipovič Jelena
Praha, Česko

FILOZOFICKÁ FAKULTA MASARYKOVY
UNIVERZITY BRNO
Brno, Česko

FILOZOFICKÁ FAKULTA OSTRAVSKÉ
UNIVERZITY
Ostrava, Česko

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY
KARLOVY
Praha, Česko

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA
U ZAGREBU
Záhřeb, Chorvatsko

Fleishman Lazar
Stanford, USA

FORSCHUNGSSTELLE OSTEUROPA
BREMEN

Brémy, Německo

Frajerová Ludmila
Praha, Česko

Franěk Milan
Praha, Česko

Franková Libuša
Prešov, Slovensko

FUNDACIÓN BBVA
Bilbao, Španělsko

FUNDACJA ODNOWY ZIEMI
NOWORUDZKIEJ
Nová Ruda, Polsko

G

Gačeva Anastasija
Moskva, Rusko

Gajda Stanisław
Opole, Polsko

GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V OSTRAVĚ
Ostrava, Česko

Gauberová Martina
Ostrava, Česko

GAUKE GMBH
Lütjenburg, Německo

Geismann Georg
Berlín, Německo

GENERÁLNÍ KONZULÁT ČESKÉ REPUBLIKY
Lvov, Ukrajina

Giacomello Alessandro
Terst, Itálie

GOETHE-INSTITUT PRAG
Praha, Česko

Gol'dberg Boris
Praha, Česko

Goldman Masha
Jeruzalém, Izrael

Goněc Vladimír
Brno, Česko

Gornjakov Viktor
Smolensk, Rusko

GOSUDARSTVENNYJ ARCHIV ROSSIJSKOJ
FEDERACII
Moskva, Rusko

GOSUDARSTVENNYJ MUZEJ-ZAPOVEDNIK

A. S. PUŠKINA „MICHAJLOVSKOJE“

Seľco Michajlovskoje, Rusko

GOVERNMENT PR AND MEDIA OFFICE

Lublaň, Slovinsko

Grgić Miljenko

Split, Chorvatsko

Grochulski Jerzy

Varšava, Polsko

Gromyko Alexej

Moskva, Rusko

Gronefeld Ingo

Gelsenkirchen, Nĕmecko

Guzy Stefan

Berlín, Nĕmecko

Gwóźdź-Szewczenko Ilona

Vratislav, Polsko

H

Haas Hana

Reading, Velká Británie

Halata Martin

Praha, Āesko

Harbuľová Ľubica

Prešov, Slovensko

Havlíček Emil J.

Hostice, Āesko

Havlíková Lubomíra

Praha, Āesko

Heimann Heinz-Dieter

Postupim, Nĕmecko

HERDER INSTITUT

Marburg, Nĕmecko

Hermann-Schneider Hildegard

Innsbruck, Rakousko

Hladký Ladislav

Brno, Āesko

Hořejší Kateřina

Praha, Āesko

Hrabáková Marta

Praha, Āesko

Hrabánek Jiří

Praha, Āesko

Hron Madelaine

Waterloo, Kanada

Huurman Jaap

Nizozemsko

CH

Chalupka Ľubomír

Bratislava, Slovensko

Chanakov Alexandr

Moskva, Rusko

Charlan Ol'ga

Berdjans'k, Ukrajina

CHINA NATIONAL PUBLICATIONS

IMPORT AND EXPORT

CORPORATION

Peking, Āína

Chlaňová Tereza

Praha, Āesko

Chvojka Michal

Trnava, Slovensko

I

ICCEES

Stockholm, Švédsko

IK ZALIHICA

Sarajevo, Bosna a Hercegovina

Ilić Aleksandar

Bĕlehrad, Srbsko

Il'jina Ol'ga

Sankt-Petĕrburg, Rusko

Il'nyćkyj Mykola

Lvov, Ukrajina

INDIES SCOPE

Dolní Loučky, Āesko

INFORMACIONNO-KUL'TURNYJ CENTR

„RUSSKAJA EMIGRACIJA“

Sankt-Petĕrburg, Rusko

INSTITUT BOHUSLAVA MARTINŮ

Praha, Āesko

INSTITUT FÜR ÖSTERREICHISCHE

GESCHICHTSFORSCHUNG

Vĕdeň, Rakousko

INSTITUT SLAVJANOVEDENIJA

Moskva, Rusko

INSTYTUT ISTORIJI UAN

Kyjev, Ukrajina

INSTYTUT PAMIEĀI NARODOWEJ

Varšava, Polsko

INŠTITUT RUSISTIKY,

UKRAJINISTIKY A SLAVISTIKY FF

PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

Prešov, Slovensko

INTERNATIONAL CIVIL AVIATION
ORGANIZATION
Montreal, Kanada

Ivantyšinová Tatiana
Bratislava, Slovensko

J

Jancen V.
Sankt-Petěrburg, Rusko

Janković Marija
Sarajevo, Bosna a Hercegovina

Janouch František
Praha, Česko

Jäschke Michael
Hamburk, Německo

JEDNOTA DARUVAR
Darugar, Chorvatsko

Jelínek Stanislav
Praha, Česko

Jemelka Petr
Brno, Česko

Jeníková Anna
Praha, Česko

Jerković A.
Sarajevo, Bosna a Hercegovina

Jílek Lubor
Ženeva, Švýcarsko

K

Kahánková Taťána
Ostrava, Česko

Kaleta Petr
Praha, Česko

Kalinová Ljudmila
Moskva, Rusko

KAMENŮ VYDAVATELSTVÍ
Codogno, Itálie

Karabelova Magda
Sofie, Bulharsko

Karpuchin Oleg
Moskva, Rusko

Karpus Anatolij
Rjazaň, Rusko

Kasabova Galina
Moskva, Rusko

Kelin Alexej
Praha, Česko

Kiebusinski Ksenya
Toronto, Kanada

KIKIMORA PUBLICATIONS
Helsinky, Finsko

Kindlerová Anežka
Praha, Česko

Kindlerová Rita
Praha, Česko

Kirova Ljudmila
Sofie, Bulharsko

Klinghammer Rudolf
Wesseling, Německo

KLUB T. G. MASARYKA
Užhorod, Ukrajina

Klusáková Luďa
Praha, Česko

KNIHOVNA
VÁCLAVA ČTVRTKA V JIČÍNĚ
Jičín, Česko

Kocka Ladislav
Příbram, Česko

Kokaisl Petr
Praha, Česko

Kolevskij Pando
Praha, Česko

Konůpková Marie
Praha, Česko

Kopecká Barbara
Praha, Česko

Kopřivová Anastasia
Praha, Česko

Kosman Marcell
Poznaň, Polsko

Kouba Miroslav
Praha, Česko

Kovačičová Olga
Bratislava, Slovensko

Koval' Roman
Kyjev, Ukrajina

Kovalev Michail
Saratov, Rusko

Kovalev-Slučevskij Konstantin
Moskva, Rusko

Koženova Irina
Moskva, Rusko

Krnáč Kryštof
Praha, Česko

Kručinin Aleksandr
Jekatěrinburg, Rusko

Krupa Kazimierz
Rzeszov, Polsko

Krupoviča Elina
Riga, Lotyšsko

Kruse Hans-Gerhard
Marburg, Německo

Kříž Antonín
Kladno, Česko

Kubec Jaroslav
Praha, Česko

Kubík Petr
Bratislava, Slovensko

KUBON-SAGNER
Mnichov, Německo

Kuciánová Anna
Martin, Slovensko

Kučera Martin
Praha, Česko

Kuchařová Markéta
Praha, Česko

Kurka Ladislav
Praha, Česko

KWANG HWA PUBLISHING, Co.
Taipei, Tchaj-wan

KYOTO UNIVERSITY
Kjóto, Japonsko

L

Lada Krzysztof
Adelaide, Austrálie

Landa Václav
Praha, Česko

Laniarová Olga
Praha, Česko

Lehárová Daniela
Praha, Česko

Lehotzky Rudolf
Lausanne, Švýcarsko

Levíkov Alexandr
Praha, Česko

LEVNÉ KNIHY KMA
Praha, Česko

Linda Jaromír
Bělehrad, Srbsko

LITERÁRNĚVĚDNÁ SPOLEČNOST
Ústí nad Orlicí, Česko

Livinský Oleksa
Praha, Česko

Lobanov Dimitrij
Perm, Rusko

Lovrenčić Željka
Záhřeb, Chorvatsko

Lubkivs'kyj Roman
Lvov, Ukrajina

Lushnycky Alexander
Moylan, USA

L`VIVS`KA NAUKOVA
BIBLIOTEKA UKRAJINY
IM. STEFANYKA
Lvov, Ukrajina

L`VIVS`KA POLITECHNIKA
Lvov, Ukrajina

M

Magid Sergej
Praha, Česko

Magidová Marija
Praha, Česko

Machalová Mária
Brno, Česko

Mal' deis Adam
Minsk, Bělorusko

Mandžarova Tanja
Plovdiv, Bulharsko

Mansurov Boris
Moskva, Rusko

MANUSKRYPT
Poznaň, Polsko

Manzurenko Vitalij
Lvov, Ukrajina

Marčenko O. V.
Moskva, Rusko

Marčuk Larysa
Luck, Ukrajina

Marchi Stefania
Neapol, Itálie

Markovič Martin
Praha, Česko

Márová Jiřina
Praha, Česko

- Martin-Plichta Fabrice
Paříž, Francie
- Martinek Libor
Opava, Česko
- MASARYKŮV ÚSTAV A ARCHIV AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko
- MATICA HRVATSKA
Záhřeb, Chorvatsko
- MATICA SRPSKA
Novi Sad, Srbsko
- Matvijenko Anna
Praha, Česko
- MEDIACOP, s. r. o.
Praha, Česko
- Mel'nikov G. P.
Moskva, Rusko
- MERCEDES-BENZ AUTOMOBIL AG
Curych, Švýcarsko
- Merta Antonín
Hradištko pod Medníkem, Česko
- Mervart Pavel
Červený Kostelec, Česko
- MĚSTO ARCHANGEL'SK
Archangel'sk, Rusko
- MĚSTSKÁ KNIHOVNA BEROUN
Beroun, Česko
- MĚSTSKÁ KNIHOVNA ČELÁKOVICE
Čelákovice, Česko
- MĚSTSKÁ KNIHOVNA SOKOLOV
Sokolov, Česko
- METRO GROUP
Düsseldorf, Německo
- MEZINÁRODNÍ KOMISE PRO OCHRANU LABE
Magdeburg, Německo
- MIEJSKA I POWIATOWA BIBLIOTEKA
PUBLICZNA
Racibórz, Polsko
- Michajlova Katja
Sofie, Bulharsko
- Michejeva G. V.
Sankt-Petěrburg, Rusko
- Michel Bernard
Paříž, Francie
- Mikołajczak Aleksander W.
Hnězdno, Polsko
- Miletić Aleksandar
Bělehrad, Srbsko
- Minczew Georgi
Białystok, Polsko
- MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko
- Mnick Roman
Drohobyč, Ukrajina
- Mnuchin Lev
Moskva, Rusko
- MOSKOVSKIJ GOSUDARSTVENNYJ
UNIVERSITET
Moskva, Rusko
- Mrňávek Tomáš
Praha, Česko
- Mudra Aleš
Praha, Česko
- Muránska Natália
Nitra, Slovensko
- Musatová Helena
Praha, Česko
- Mušinka Alexander
Prešov, Slovensko
- Mušynka Mykola
Prešov, Slovensko
- MUZEJ I OBŠČESTVENNYJ CENTR
A. SACHAROVA
Moskva, Rusko

N

- NACIONAL'NA AKADEMIJA NAUK UKRAJINY
Kyjev, Ukrajina
- NACIONAL'NA PARLAMENTSKA BIBLIOTEKA
UKRAJINY
Kyjev, Ukrajina
- NAKLADATELSTVÍ ALETEJJA
Sankt-Petěrburg, Rusko
- NAKLADATELSTVÍ FORI PRAGUE
Praha, Česko
- NAKLADATELSTVÍ „POSEV“
Moskva, Rusko
- NAKLADATELSTVÍ „RUSSKIJ PUŤ“
Moskva, Rusko
- NAKLADATELSTVÍ „VOZVRAŠČENIJE“
Moskva, Rusko
- Napah Tatyana
Petah-Tikva, Izrael
- NARODNA BIBLIOTEKA IVAN VAZOV
Plovdiv, Bulharsko

NARODNA BIBLIOTEKA SRBIJE
Bělehrad, Srbsko

NARODNA BIBLIOTEKA SV. SV. KIRIL
I METODIJ
Sofie, Bulharsko

NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA
Praha, Česko

THE NATIONAL LIBRARY OF ESTONIA
Tallin, Estonsko

Nečasová Věra
Praha, Česko

Nemec Ignashev Diane
Evanston, USA

Neubertová Miroslava
Dobřichovice, Česko

NIPPON FOUNDATION
Tokio, Japonsko

Nižňanský Eduard
Bratislava, Slovensko

Nováková Renata
Praha, Česko

Nowaga Marcello
Milán, Itálie

Nowey Waldemar
Mering, Německo

NYÍREGYHÁZI FŐISKOLA BTMK
UKRÁN ÉS RUSZIN
FILOLÓGIAI TANSZÉK
Nyíregyháza, Maďarsko

Nykl Hanuš
Praha, Česko

O

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ LASTAVICA
Praha, Česko

OBLASTNÍ MUZEUM PRAHA-VÝCHOD
Praha, Česko

Opelík Jiří
Praha, Česko

Ospennikov Ju. V.
Moskva, Rusko

Otčenášek Jaroslav
Praha, Česko

P

Paesani Luciano
Pescara, Itálie

Pachomenko Serhij
Mariupol', Ukrajina

Pakosta Oldřich
Litomyšl, Česko

Pałys Piotr
Opole, Polsko

PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ
Praha, Česko

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

Parolek Radegast – pozůstalost
Praha, Česko

PARTNERSHIP FOR PEACE
CONSORTIUM OF DEFENSE
ACADEMIES AND SECURITY
STUDIES INSTITUTES
Garmisch-Partenkirchen, Německo

Pasemko Ivan
Kyjev, Ukrajina

PAUL SACHER STIFTUNG
Basilej, Švýcarsko

Peacock Graham
Edmonton, Kanada

Pejs Oldřich
Praha, Česko

Pelc Vladimír
Praha, Česko

Pelikán Jan
Praha, Česko

Pellar Ruben
Praha, Česko

Penčev Vladimír
Sofie, Bulharsko

Pešková Libuše
Praha, Česko

Petr Zdeněk
Praha, Česko

Petránek Jan
Praha, Česko

Petrovskij Nikolaj
Moskva, Rusko

Pirický Gabriel
Bratislava, Slovensko

Plachý Jiří
Praha, Česko

Podobová Marie
Rakovník, Česko

Polednová Zuzana
Praha, Česko

Poliščuk J.
Kyjev, Ukrajina

Polka Pavel
Praha, Česko

Pomerancev Igor´
Praha, Česko

Pop Dmytro
Užhorod, Ukrajina

Poročkina Irina
Sankt-Petěrburg, Rusko

Portnov Andrej
Kyjev, Ukrajina

Posivnyč Mykola
Lvov, Ukrajina

Pospíšil Ivo
Brno, Česko

Povolný Daniel
Praha, Česko

Prjašnikova Margarita Pavlovna
Moskva, Rusko

Přibský Vladimír
Praha, Česko

Pušavec Marijan
Lublaň, Slovinsko

PUŠKINSKOJE OBŠČESTVO
V ESTONII
Tallin, Estonsko

R

RÁDIO SVOBODNÁ EVROPA
Praha, Česko

RADIOSERVIS
Praha, Česko

Ramanava Iryna
Minsk, Bělorusko

REDAKCE ČASOPISU „OTOČJE“
Lublaň, Slovinsko

Rédey Zoltán
Nitra, Slovensko

Rešetnikov Leonid
Moskva, Rusko

Risojević Ranko
Banja Luka, Bosna a Hercegovina

Rogačevskij A. L.
Sankt-Petěrburg, Rusko

Rogala Stanisław
Piekoszów, Polsko

Ross Norman A.
New York, USA

ROSSIJSKAJA AKADEMIJA NAUK
Moskva, Rusko

ROSSIJSKAJA NACIONAL´NAJA BIBLIOTEKA
Sankt-Petěrburg, Rusko

THE ROYAL COLLECTION TRUST
Berkshire, Velká Británie

Rozumnyj Jaroslav
Winnipeg, Kanada

Rožkov Sergej A.
Sofie, Bulharsko

RUSKÉ STŘEDISKO VĚDY A KULTURY
V PRAZE
Praha, Česko

Rybakov Sergej
Moskva, Rusko

Rychlík Jan
Praha, Česko

Rychtycka Darija
Detroit, USA

S

Safonov Michail
Moskva, Rusko

Sawada Kazuhiko
Saitama, Japonsko

SERBSKI INSTITUT
Budyšin, Německo

Schaffner Bradley L.
Cambridge, USA

Schelle Karel
Brno, Česko

Schwarz Valda
Praha, Česko

Sikevič Zinaida
Sankt-Petěrburg, Rusko

Silná Ingrid
Olomouc, Česko

Sirla Josyf
Užhorod, Ukrajina

Skowronek Małgorzata
Łódź, Polsko

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Opava, Česko

- Slonková Hana
Praha, Česko
- SLOVÁCKÉ MUZEUM V UHERSKÉM
HRADIŠTI
Uherské Hradiště, Česko
- SLOVANSKÝ ÚSTAV AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko
- SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA
Martin, Slovensko
- SLOVENSKÉ NÁRODNÉ STREDISKO PRE
ĽUDSKÉ PRÁVA
Bratislava, Slovensko
- SLOVENSKI LEKTORAT
Lublaň, Slovinsko
- Smolarek Dariusz
Lublin, Polsko
- SOFIJSKI UNIVERSITET „SV. KLIMENT
OCHRIDSKI“
Sofie, Bulharsko
- SOKA GAKKAI INTERNATIONAL
Tokio, Japonsko
- Sokolová Františka
Praha, Česko
- Solenkova Ljubomila
Sofie, Bulharsko
- Sorkina Ina
Grodno, Bělorusko
- Soškin Jevgenij
Arad, Izrael
- THE SPECTATOR
Londýn, Velká Británie
- SPOLEČNOST KULTURNÍ TÝDENÍK A2
Praha, Česko
- SPOLEČNOST PŘÁTEL LUŽICE
Praha, Česko
- SRBSKÉ SDRUŽENÍ SV. SÁVA
Praha, Česko
- SRPSKA AKADEMIJA NAUKA I UMETNOSTI
Bělehrad, Srbsko
- STANFORD, a. s.
Praha, Česko
- Starodubec Halyna
Žitomír, Ukrajina
- STAROSLOVENSKI INSTITUT U ZAGREBU
Záhřeb, Chorvatsko
- Stasjuk Oleksandra
Lvov, Ukrajina
- STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV
Česká Lípa, Česko
- STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV SVITAVY
Litomyšl, Česko
- Stec Agnieszka
Čenstochová, Polsko
- Stefaniv Vasyl
Lvov, Ukrajina
- Stefanyšyn Taras
Lvov, Ukrajina
- Stellner František
Praha, Česko
- Stojičić Đoko
Bělehrad, Srbsko
- Stojković Andreja
Praha, Česko
- STOWARZYSZENIE
POLSKO-SERBOŁUŻYCKIE
„PRO LUSATIA“
Opole, Polsko
- STOWARZYSZENIE „VILLA SOKRATES“
Krynky, Bělorusko
- Strömberg Bo
Švédsko
- Surguladze Vachtang
Moskva, Rusko
- Suvorova Valerija
Moskva, Rusko
- Svatoň Vladimír
Praha, Česko
- SVAZ ČESKÝCH KNIHKUPCŮ
A NAKLADATELŮ
Praha, Česko
- Svoboda Josef
Toronto, Kanada
- Szafowal Nicolas
Mnichov, Německo
- Š**
- Šnejdarová Dina
Praha, Česko
- Šnýdrová Jana
Praha, Česko
- Šouša Jiří
Praha, Česko
- Švorcová Milena
Kladno, Česko

T

Tafatová Věra
Praha, Česko

TAPPA
Praha, Česko

Teljačyj Jurij
Chmel'nyč'kyj, Ukrajina

Tierney Tania
Dublin, Irsko

Tichá Charlotta
Nučice, Česko

Tichon episkop Archangel'skij
Archangelsk, Rusko

Tjurmenko I.
Kyjev, Ukrajina

Todorova Marija
Sofie, Bulharsko

Tolskoj Ivan
Praha, Česko

Trač Ihor
Lvov, Ukrajina

Trovesi Andrea
Bergamo, Itálie

Turnovská Magdalena
Praha, Česko

U

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Hradec Králové, Česko

UNIVERZITA PARDUBICE
Pardubice, Praha, Česko

UNIVERZITET U SARAJEVU
CENTAR ZA INTERDISCIPLINARNE
POSTDIPLOMSKE STUDIE
Sarajevo, Bosna a Hercegovina

UNIVERZITETSKA KNJIŽNICA
Maribor, Slovinsko

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA OSTRAVSKÉ
UNIVERZITY
Ostrava, Česko

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA SV. KLIMENTA
OHRIDSKÉHO
Bitola, Makedonie

UNIWERSYTET OPOLSKI
INSTYTUT HISTORII
Opole, Polsko

Ú

ÚSTAV GERMÁNSKÝCH STUDIÍ FILOZOFICKÉ
FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY
Praha, Česko

ÚSTAV PAMĚTI NÁRODA
Bratislava, Slovensko

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH
REŽIMŮ
Praha, Česko

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY
A INFORMACÍ
Praha, Česko

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA ČESKÉ NÁRODNOSTI
Daruvar, Chorvatsko

V

Valášková Naďa
Praha, Česko

Vaněčková Galina
Praha, Česko

Varcholová Naděžda
Svidník, Slovensko

VELVYSLANECTVÍ BULHARSKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY
Minsk, Bělorusko

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY
Skopje, Makedonie

VELVYSLANECTVÍ REPUBLIKY SLOVINSKO
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ STÁTU IZRAEL
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ TURECKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ UKRAJINY
Praha, Česko

Vengerov Alexej
Moskva, Rusko

Vengrus Ljubov Anatoljevna
Sankt-Petěrburg, Rusko

Venulejová Sylvie
Praha, Česko

Veselaja Zajara
Moskva, Rusko

Vilenskij Semjon
Moskva, Rusko

Vít Zdeněk
Praha, Česko

Vlasenko Valerij M.
Sumy, Ukrajina

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM KYJOV
Kyjov, Česko

Vodolagina Julija
Moskva, Rusko

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV
Bratislava, Slovensko

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV
Praha, Česko

Volková Natalja
Praha, Česko

Vostrá Ingrid
Praha, Česko

VT-WORLD COMMUNICATION AGENCY
Praha, Česko

VYDAVATELSTVÍ BESJEDA
Banja Luka, Bosna a Hercegovina

VYDAVATELSTVÍ CID
Podgorica, Černá Hora

VYDAVATEL'STVO „PERFEKT“
Bratislava, Slovensko

VYDAVNYCTVO „EMMA“
Kyjev, Ukrajina

W

Wang Meisheng
Peking, Čína

Winczek Pavol
Bratislava, Slovensko

WYDAWNICTWO SIGMA-NOT
Varšava, Polsko

Finanční dary

FOND RUSSKIJ MIR
Moskva, Rusko

Mudr. Jiří
Karlovy Vary, Česko

NADACE UKRAJINSKÉ SVOBODNÉ
UNIVERZITY V NY
New York, USA

Z

Zacpal Zdeněk
Praha, Česko

Zadražilová Miluše
Praha, Česko

Zacharieva Irina
Sofie, Bulharsko

Zacharkin Stefan
Kyjev, Ukrajina

Zalužnyj Alexander
Moskva, Rusko

Zamora Roselló Remedios
Španělsko

Zarec'kyj O.
Kyjev, Ukrajina

ZASTOUPENÍ FRANCOUZSKÉHO
SPOLEČENSTVÍ A VALONSKÉHO REGIONU
BELGIE
Praha, Česko

ZEMĚDĚLSKÁ A POTRAVINÁŘSKÁ
KNIHOVNA
Praha, Česko

Zezulová Anna
Praha, Česko

Zubarev Aleksandr
Sevastopol, Ukrajina

Zubov Andrej
Moskva, Rusko

Ž

ŽIDOVSKÉ MUZEUM V PRAZE
Praha, Česko

Životić Aleksandar
Bělehrad, Srbsko

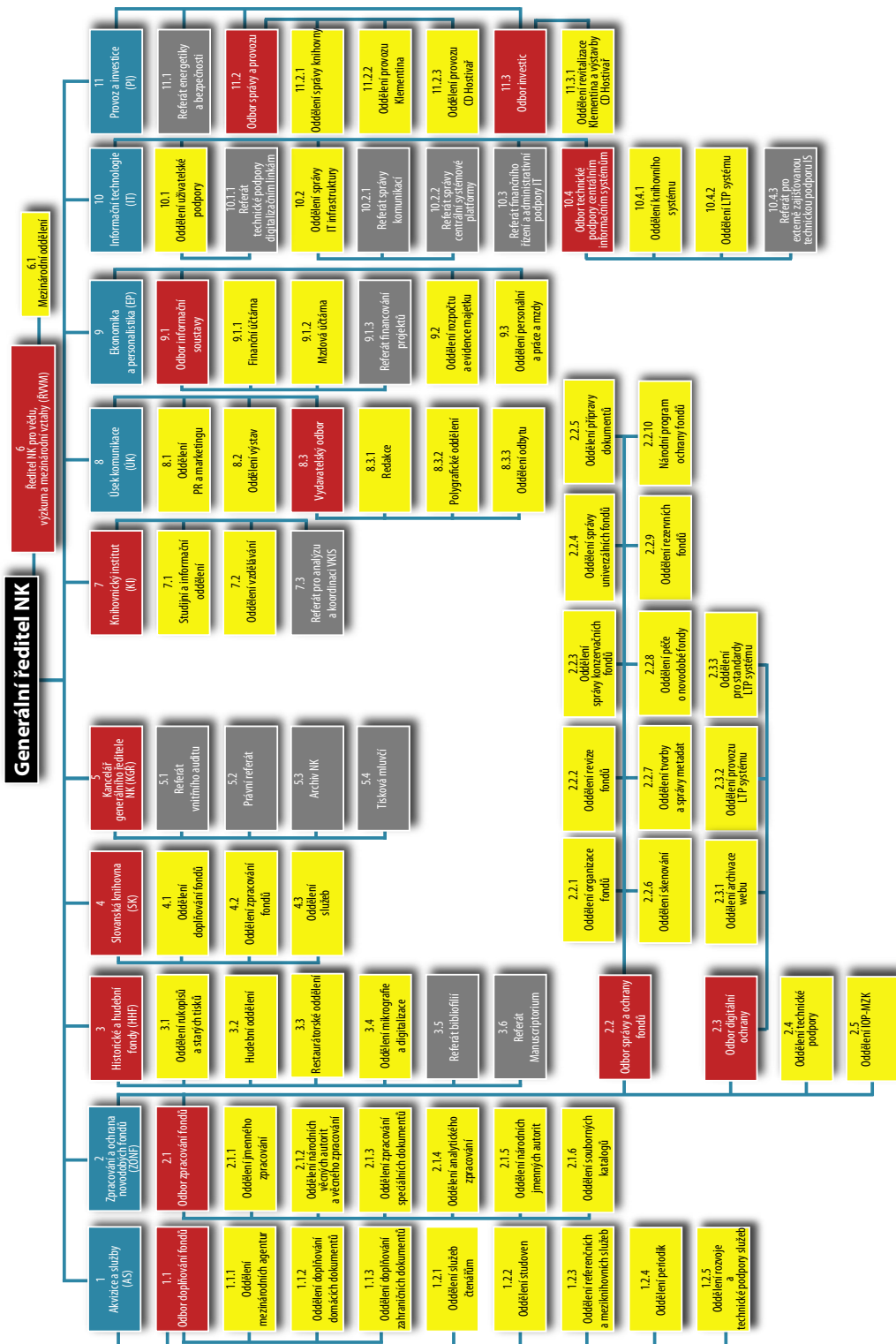
Żurek Piotr
Bielsko-Biała, Polsko

RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN
Groningen, Nizozemsko

T. A. PRINT, s. r. o.
Praha, Česko

UNIVERZITA V ZÁHŘEBU
Záhřeb, Chorvatsko

Organizační struktura k 31. 12. 2010

Zaměstnanci

Anděrová Ivana	Dimitrová Rumjana	Handlová Šárka
Andresová Ivana	Dohnal František	Haraštová Simona
Andrie Jan	Doležal Radek	Harvanová Valentína
Auská Blanka	Doležalová Helena	Haváčková Tatiana
Babka Lukáš	Doležalová Veronika	Havelková Vlasta
Baďura František	Dolívka Karel	Havlínová Ivana
Bachmannová Helena	Dostál Miloš	Havlová Jaroslava
Balchev Nikolay	Dostálková Eva	Havránková Lucie
Balíková Marie	Dřevíkovská Jana	Hazuka Pavel
Bar Přemysl	Duricová Zuzana	Hedvíková Květa
Bartáková Areti	Dvořák Michal	Hejlová Marie
Bartl Zdeněk	Dvořáková Helena	Hejnová Lenka
Bartůňková Eva	Dvořáková Jana	Hejnová Miroslava
Bastlová Eliška	Dvořáková Jana	Hejzlarová Julie
Benda Ludvík	Dvořáková Stanislava	Hekrdlová Kateřina
Benešová Lucie	Fenciková Daniela	Helman Martin
Benešová Ludmila	Fialová Alena	Heltzelová Hana
Benešová Marie	Fialová Barbora	Hemola Hanuš
Bernovská Radka	Fidlerová Radana	Himalová Jana
Bicanová Hana	Fišer Jaroslav	Hlinomazová Zora
Bígl Richard	Fišerová Jaroslava	Hodíková Eva
Bilwachs Miloš	Fojtíková Jana	Hofbauerová Věra
Blažiková Jana	Fojtů Andrea	Hoch Ivo
Blažková Irena	Foltýn Tomáš	Hochmalová Zuzana
Blinková Eva	Forman Jaroslav	Holá Eva
Boldan Kamil	Formánková Jana	Holá Jiřina
Borková Hana	Forstová Eva	Holancová Eva
Bornová Hana	Frajerová Ludmila	Holanová Denisa
Borovičková Helena	Francl Jan	Holec Aleš
Borozan Elefteria	Frankičová Ankica	Hora Michal
Borská Věra	Frolíková Eva	Horníčková Miluše
Bosáková Zdenka	Frydrychová Ester	Horský Miroslav
Braunová Mária	Fuková Květuše	Hortová Jarmila
Broum Jan	Fülleová Zdenka	Horynová Milada
Brůžová Monika	Gajdoščíková Naděžda	Houdková Tamara
Bubeníčková Darina	Galandák Daniel	Houšková Zlata
Burešová Irena	García Štěpánka	Hrabáková Marta
Burianová Zora	Garncarzová Marcela	Hrdličková Helena
Cerhová Jana	Geislerová Jitka	Hrdličková Markéta
Cermanová Tereza	Giebisch Roman	Hrochová Jaroslava
Cetkovská Šárka	Ginzlová Eva	Hrušková Monika
Cibulková Kateřina	Govedarica Nada	Hůlek Julius
Clayová Jane	Gráca Vojtěch	Huňová Jana
Coufal Libor	Gregorová Dagmar	Hutař Jan
Cubr Ladislav	Gregůrek Tomáš	Hybšová Jindřiška
Culková Jitka	Gruber Lukáš	Chalupníčková Petruška
Cvachová Hana	Hájek Josef	Chlubna František
Čáповá Viera	Hajná Kateřina	Chocholová Jitka
Čížek Antonín	Halásková Jana	Chomiaková Ladislava
Dandová Marta	Hampacherová Monika	Churaň Martin
Dědičová Karolína	Handlová Radomíra	Chvátalová Blanka

Chýlová Petra
 Ilgnerová Romana
 Jakubcová Lucie
 Jančár Rostislav
 Janiš Dan
 Jankovcová Alena
 Jankovcová Ivana
 Janoušková Alena
 Járová Jana
 Javoriková Petra
 Jebavá Helena
 Jechumtál Karel
 Jelínková Adéla
 Jelínková Věra
 Jenčová Zuzana
 Jeřábek Antonín
 Ježková Zuzana
 Jindrová Jiskra
 Jindrová Milena
 Jirasová Zdeňka
 Joska Luděk
 Junek Leoš
 Juřicová Jitka
 Kacerovská Dita
 Kacvinská Irena
 Kadlecová Věra
 Kafková Pavlína
 Kalivodová Veronika
 Kantová Klára
 Kapsa Václav
 Kárná Milena
 Kasalová Jaroslava
 Kaucká Eva
 Kendeová Miroslava
 Kestřánková Světlana
 Kindl Daniel
 Kindlerová Anežka
 Kindlová Ivana
 Klečka Ladislav
 Klimek Tomáš
 Knoll Adolf
 Knollová Eva
 Knollová Světlana
 Knytllová Petra
 Koháčková Jarmila
 Kohoutová Ludmila
 Kolářová Eva
 Kolářová Helena
 Kolevová Magdalena
 Konečná Alexandra
 Konůpková Marie
 Kopečná Zuzana
 Kopp Petr
 Kopřiva Jiří
 Kopřivová Anastazie

Kostarová Kateřina
 Kostlánová Vlasta
 Košťálová Karolína
 Kotrba Pavel
 Kotrč Vladimír
 Koudelková Zuzana
 Koutníková Hana
 Kovaříková Olga
 Kovářová Hana
 Kozáková Alena
 Kozlová Lenka
 Krajc Pavel
 Krásný Miloš
 Kratochvílová Zuzana
 Krebes Jiří
 Krejčí Markéta
 Kremser Jiří
 Krinková Helena
 Kroneislová Jana
 Křesalová Alena
 Kříž Karel
 Kříž Martin
 Křížová Alena
 Kubalová Taťána
 Kubátová Alena
 Kubátová Ludmila
 Kubelková Marie
 Kubištová Hana
 Kubištová Jarmila
 Kulíková Lenka
 Kulová Zuzana
 Kunštát Pavel
 Kunštát Zdeněk
 Kupcová Pavla
 Kůsová Stanislava
 Kvasničková Alena
 Ľalíková Zuzana
 Langová Lili
 Lapáčková Kateřina
 Látal Petr
 Látalová Jana
 Léharová Daniela
 Lehovec Ondřej
 Lehl Ondřej
 Lehrlová Veronika
 Leitnerová Gabriela
 Lichtenbergová Edita
 Ljubka Ivan
 Ljubková Irena
 Luhan Jiří
 Luhan Jiří
 Luhanová Radmila
 Lukáčová Anastazia
 Lukavec Jan
 Macenauer Pavel

Macková Eva
 Magid Sergej
 Magidová Marija
 Mach Libor
 Machalová Romana
 Machotka Jaroslav
 Machová Anna
 Machová Kateřina
 Machová Maja
 Malá Linda
 Malíková Zdeňka
 Malotová Miroslava
 Mamolatová-Vrbová Iva
 Manoušková Zdenka
 Marečková Helena
 Marek Jindřich
 Marešová Jana
 Marvanová Eva
 Maříková Kateřina
 Matějovič Jan
 Matušík Zdeněk
 Matušková René
 Měchurová Zdenka
 Melichar Marek
 Mesányová Šárka
 Mevaldová Radka
 Mičková Vendula
 Michajlov Jiří
 Mikhaylova Vera
 Mikšovská Nataša
 Militká Jana
 Mirošovská Eva
 Mišurcová Eva
 Mičochová Božena
 Mlýnková Kateřina
 Modráková Renáta
 Moješčíková Kristýna
 Molitorisová Denisa
 Morvayová Anna
 Motis Vratislav
 Mrázková Monika
 Mrázová Adéla
 Musatová Helena
 Myslivec Marek
 Nedvěďová Milada
 Nedvídková Marie
 Nejedlý Tomáš
 Němcová Eva
 Němečková Zora
 Nemeškalová Hana
 Nepovímová Miloslava
 Nerglová Anna
 Neuvirt Jiří
 Niubo Marc
 Nová Hana

Nováková Jana	Prášková Alena	Smítková Alena
Nováková Jaroslava	Preisler Josef	Sobotka Jan
Nováková Kateřina	Prchalová Jiřka	Sokolová Eva
Nováková Ludmila	Procházka Jaroslav	Sokolová Františka
Nováková Zuzana	Procházka Josef	Sokolová Jolanta
Novotná Drahomíra	Procházka Rudolf	Souček Petr
Novotná Zdenka	Procházková Jarmila	Součková Magda
Novotný Jan	Procházková Veronika	Sova Milan
Novotný Jaroslav	Prosecká Zdenka	Srbková Ivana
Nykodýmová Irena	Prošek Václav	Stankiewicz Jerzy
Ondroušek Zdeněk	Provazníková Radka	Stankiewiczová Dana
Opleštilová Hana	Průková Věra	Stárková Jana
Paličková Tereza	Příbramský František	Stoklasová Bohdana
Panenkova Jiřka	Příbyl Jaromír	Stratil Pavel
Panizza Zoja	Příbylová Alexandra	Stříbrná Vlastimila
Panošová Helena	Příbylová Jarmila	Stuchlíková Eva
Pašková Jaromíra	Příbylová Monika	Stýblová Barbora
Pechalová Zdenka	Ptáčková Vladimíra	Suchánková Alena
Peisertová Hana	Radneva Maria	Suchánková Věra
Pejšová Jiřka	Rákocy Veronika	Sunegová Darina
Pelant Vojtěch	Rejdová Tereza	Světlíková Svojmila
Peldřimovská Lenka	Rejnek Tomáš	Svobodová Eva
Pelešková Alena	Ressler Miroslav	Svobodová Jaroslava
Pěnkavová Hana	Rezek František	Svobodová Milada
Pešková Libuše	Richter Vít	Syrovátková Helena
Petišková Dagmar	Richterová Alena	Szymanská Olga
Petrášková Zuzana	Rohrová Dana	Šaffek Martin
Petřík Ivan	Rolcová Lenka	Šamberger Jan
Pezlarová Milada	Rosecký Václav	Šebřle Petr
Piherová Libuše	Rubínová Roza	Šedivá Terezie
Pilař Jindřich	Rumlenová Adéla	Šejnová Hana
Pilíková Irena	Růžička Martin	Ševců Ivana
Pillerová Vladana	Růžičková Dagmar	Ševčíková Veronika
Píplová Petra	Růžičková Štěpánka	Šimek Libor
Plechšmídová Marie	Rychetská Miroslava	Škodová Markéta
Plesníková Hana	Rychtář Jan	Škochová Jarmila
Plíhalová Helena	Ředinová Milena	Šlégrová Dagmar
Podhájecká Taťjana	Řeháková Michaela	Šmídová Jana
Podhajska Vladimíra	Řehánek Martin	Šmidová Jana
Podhradská Narcisa	Saková Magda	Šnejdarová Dina
Podrazilová Lenka	Salátová Renáta	Šnýdr Mirko
Pochylá Marie	Salava Miroslav	Špačková Alena
Pokorná Ludmila	Saltuari Tomáš	Štágllová Vlasta
Poláková Dana	Sedláčková Jaroslava	Štanská Eva
Poláková Renata	Sedláčková Olga	Šťastná Petra
Poláková Soňa	Sedliská Hana	Šťastný Jaroslav
Polednová Zuzana	Sekrtová Jana	Šťastný Jiří
Polifková Eva	Servitová Magdaléna	Štěpánová Bedřiška
Polišenský Jiří	Síbek Tomáš	Štěpničková Jiřina
Poljaková Anežka	Skákalová Věra	Štorová Jana
Pospíchalová Dana	Skálová Ludmila	Štroukalová Yvona
Pospíšilíková Věra	Sklenářová Veronika	Šulc Jaroslav
Pospíšilová Jana	Slačálková Harasimowicz M. M.	Šulcová Lucie
Pospíšilová Jindřiška	Sládek Karel	Švábová Jaroslava
Prachař Tomáš	Slonková Hana	Švadlenková Zdenka

Švamberková Miluše
Švástová Pavla
Švejda Jan
Táborská Helena
Tadialová Elisabeth
Tafatová Věra
Tašková Jana
Tázlarová Zuzana
Téra Michal
Tichá Ivana
Tkáčová Anna
Tomašovičová Květa
Trajkovová Libuše
Truchlá Klára
Tylich Pavel
Uhlíř Zdeněk
Ulverová Radana
Urbánková Blanka
Vacek Jiří
Vacková Ludmila
Václavek Josef
Vagner Pavel
Vácha Martin
Vajnerová Hana

Válková Lenka
Vančatová Běla
Vaňková Milena
Vasilík Michal
Váša Alexandr
Vašková Jana
Vávrová Petra
Vejražková Jana
Venulejová Sylvie
Vernerová Irena
Viceníková Jana
Vinecká Alena
Vítová Lydia
Vodička Jiří
Vojáčková Pavlína
Vojtišková Helena
Vonásková Věra
Vondráčková Michaela
Vostrá Ingrid
Vostrovská Vladislava
Votíпка Karel
Vozková Markéta
Vrba Martin
Vrbenská Františka

Vrbický Jiří
Vrbičanová Libuše
Vrtílka Pavel
Vřešťalová Dana
Vychodil Bedřich
Vyorálková Danuše
Vyskočilová Zdenka
Wagnerová Helena
Wildová Zdeňka
Wolfová Pavlína
Zahořík Radovan
Zálešáková Jana
Zámečnicková Gabriela
Záviška Michal
Zděnková Libuše
Zeinertová Olga
Zemánková Ladislava
Zima Jan
Žabička Petr
Žampachová Blanka
Žemla Vladimír
Žemličková Anna
Žežulka Vladimír

Zkratky

AACR2	Anglo-American Cataloguing Rules, second edition
ALEPH	Automated Library Expandable Program of Hebrew University
AV ČR, v. v. i.	Akademie věd České republiky
CASLIN	Czech and Slovak Library Information Network / Česká a slovenská knihovní informační síť
CTS	Climatic Temperatur System
ČNB	Česká národní bibliografie
DTD	Document Type Definition
EBSCO	plnotextová databáze z oblasti společenských a humanitních věd
ECDL	European Computer Driving Licence
ENRICH	European Networking Resources and Information concerning Cultural Heritage / Propojení evropských zdrojů a informací z oblasti kulturního dědictví
ERDF	European Regional Development Fund / Evropský fond regionálního rozvoje
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
FM EHP	Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru
HAMU	Hudební a taneční fakulta Akademie múzických umění
CHJ MF	centrální harmonizační jednotka (při Ministerstvu financí ČR)
IAML	International Association of Music Libraries
IMPACT	Improving Access to Text
ISBN	International Standard Book Number / Mezinárodní standardní číslo knihy
KIV	oborová brána Knihovnictví a informační věda – portál
k. j.	knihovní jednotka
KKL	Knihovna knihovnické literatury
KSL	slovník knihovnické terminologie (databáze)
KZK	databáze zkratk pro knihovnictví a informační obory
MARC 21	Machine Readable Cataloguing
MDT	Mezinárodní desetinné třídění
MK SR	Ministerstvo kultury Slovenské republiky
MUS	oborová brána Musica – portál
NDK – IOP	Národní digitální knihovna – Integrovaný operační program
NKC	katalog Národní knihovny – databáze
NKF	Národní konzervační fond
NN	nízké napětí
OAIS	Open Archival Information System
OCLC	Online Computer Library Center
OCR	Optical Character Recognition
OSOF	Odbor správy a ochrany fondů
REDISCOVER	Reunion of Dispersed Content: Virtual Evaluation and Reconstruction / Virtuální rekonstrukce středoevropského kulturního dědictví
RISM	Répertoire International des Sources Musicales
RSS	Really Simple Syndication
SKC	Souborný katalog ČR
SF	Studijní fond
SFX	nástroj typu link server
TDKIV	Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy
TEI	Text Encoding Initiative
SDRUK	Sdružení knihoven ČR
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků
SRU/SRW	Search/Retrieve via URL, resp. Search/Retrieve Web Service
SWOT	metoda analýzy silných a slabých stránek projektu apod.
UKF	Univerzální knihovní fond
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
URL	Uniform Resource Locator
URN:NBN	Uniform Resource Name (identifikátor digitálního dokumentu)
VIAF	Virtual International Authority File / Virtuální mezinárodní soubor autorit
VISK	Veřejné informační služby knihoven
XML	Extensible Markup Language

Důležité údaje a kontakty

Klementinum 190, 110 00 Praha 1
221 663 + linka příslušného oddělení
221 663 111 (ústředna)
<http://www.nkp.cz>
<http://www.klementinum.cz>
<http://www.facebook.com/narodni.knihovna>

221 663 262, přímá linka 222 220 358 (Sekretariát ředitele)
sekret.ur@nkp.cz

221 663 212 (Oddělení PR a marketingu)
public.ur@nkp.cz

221 663 209 (ředitel úseku Akvizice a služby)
hanus.hemola@nkp.cz

Centrální depozitář Hostivař

Národní knihovna ČR, Centrální depozitář, Sodomkova 2/1146, 102 00 Praha 15
281 013 111 (ústředna)
281 013 309 (Odbor správy a ochrany knihovnických fondů)
281 013 316 (Vydavatelský odbor)

Slovanská knihovna

221 663 356 (půjčovna)
sluzby.sk@nkp.cz
<http://www.nkp.cz/slk>

Referenční centrum

221 663 201
reference@nkp.cz
221 663 202 (meziknihovní služby)
mvs@nkp.cz

Hala služeb

221 663 244 (Půjčovna)
221 663 248 (Informace)
221 663 131 (Reprografické služby)
hala.os@nkp.cz

Darovací konto Národní knihovny ČR

123-85535-011/0100
Komerční banka, Staroměstské nám. 24, Praha 1

Hlavní partner Národní knihovny České republiky

Partneři Národní knihovny České republiky

Mediální partneři Národní knihovny České republiky

Národní knihovna České republiky Výroční zpráva 2010

Odpovědná redaktorka: Eva Štanská

Redakční zpracování: Redakce Vydavatelského odboru NK ČR

Návrh obálky a sazba: Alena Křesalová

Fotografie: ATREA spol. s r. o., Mária Braunová, Štěpán Černoušek, Jana Dřevíková, Eva Hodíková, Radek Janata, Ivan Král, Naďa Kverková, Ondřej Lehovec, Pavel Macenauer, Jana Vozková

Vydala Národní knihovna České republiky

Praha 2011

ISBN 978-80-7050-595-3

ISSN 1804-8625 (Online)